

T.C.
ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK VE SAHNE SANATLARI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

OKULÖNCESİ DÖNEMDEKİ ÇOCUKLARDA MÜZİK EĞİTİMİ

Bernagül AYLAZ

Danışman
Doç. Dr. Barış TOPTAŞ

ADİYAMAN-2018

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Doç. Dr. Barış TOPTAŞ danışmanlığında, Bernagül Aylaz tarafından hazırlanan “OKULÖNCESİ DÖNEMDEKİ ÇOCUKLARDA MÜZİK EĞİTİMİ” başlıklı çalışma 03.../07.../2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Müzik ve Sahne Sanatları Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Ünal İMİK

İmza:.....

Danışman: Doç. Dr. Barış TOPTAŞ

İmza:.....

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Ercan BAŞ

İmza:.....

11 / 19 / 2018

Doç. Dr. M. İsmail ÇETİK

Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Okulöncesi Dönemdeki Çocuklarda Müzik Eğitimi” başlıklı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

03/07/2018

Bernagül AYLAZ

ÖZET
Yüksek Lisans Tezi
Okulöncesi Dönemdeki Çocuklarda Müzik Eğitimi
Bernagül AYLAZ
Adıyaman Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Müzik ve Sahne Sanatları Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Programı
Temmuz, 2018

Okulöncesi eğitimi çocuğun eğitim-öğretim hayatına attığı ilk adımı olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla bu dönemde atılan sağlam adımlar çocuğun sonraki eğitim-öğretim hayatı için son derece belirleyicidir. Okulöncesi eğitimi sürecinde verilen sanat ve beceri eğitimleri de bu sürecin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Sanat ve beceri eğitimlerinin bir parçası olan müzik eğitimi yoluyla da okulöncesi dönem çocuklarına bilişsel, sosyal, psikomotor, dilsel ve duyuşsal beceriler kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu beceri alanlarının geliştirilmesinde müzik etkinliklerinin önemi hem bilimsel olarak hem de eğitimcilerimizin veri ve görüşleriyle olumlu olarak desteklenmektedir.

Okulöncesi dönem çocuklarda müzik eğitimini incelememizin temel amacı sanat ve müzik eğitimi ile okulöncesi dönem eğitiminin kapsamının ne olduğunu, bu sürecin ne kadar sağlıklı işlediğini, eğitimcilerimizin yeterlilik düzeylerini, okulöncesi dönemde müzik eğitimiyle çocuğa nelerin kazandırılabilceğini araştırmak ve bunlarla ilgili öneriler sunmaktır.

Söz konusu araştırmamız altı bölümden oluşmaktadır. İlk dört bölümde, sırasıyla, okulöncesi eğitiminin kapsamı, sanat eğitimi, müzik eğitimi ve okulöncesi müzik eğitimi alanlarında literatür taramaları yapılarak incelemelerde bulunulmuştur. Beşinci bölümde araştırmada kullanılan yöntem ve teknikler belirlenmiş ve altıncı bölümde ise anket tekniği kullanılarak okulöncesi eğitimcilerimizin müzik dersi hakkındaki görüşleri analiz edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar müzik eğitiminin çocuklar üzerinde son derece olumlu etkilere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Okulöncesi dönem çocuklarının gelişimlerinde bu kadar önemli bir rol oynayan müzik eğitiminin gerek eğitimcilerimiz gerekse okullarımızın donanım yeterliliği açısından daha sağlam temellerle desteklenmesi gerektiği araştırma bulgularımızda da görülmektedir. Üst eğitim kademelerinin daha nitelikli hale gelmesi için okulöncesi dönemde gelişigüzel yapılan sanat ve beceri etkinliklerinin yerini bilinçli, donanımlı, kuramsal ve daha nitelikli çalışmalara bırakması gerekmektedir. Gelişim dönemleri için son derece önemli olan müzik veya sanat gibi etkinliklerinden çocukların tam anlamıyla faydalanmaları sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi, Müzik Eğitimi, Okulöncesi Dönemde Müzik Eğitimi, Okulöncesi Eğitimcileri.

ABSTRACT
Master Thesis
Music Education in Children in Pre-School Period
Bernagül AYLAZ
Adiyaman University
Institute of Social Sciences
Music and Performing Arts Department
Master Program
July, 2018

Preschool education can be considered as the first step of the child's to education life. Therefore, solid steps taken during this period are extremely determinative for the next education-teaching life of the child. Art and skill trainings given in the period of pre-school education are also extremely important parts of this process. It is aimed to give preschool children cognitive, social, psychomotor, linguistic and affective skills by means of music training which is a part of the art and skill educations. The importance of music activities in the development of these skill areas is supported positively by both scientific and our educators' data and opinions.

The main aim of our research on music education of preschool period children is to investigate and offer suggestions what is the scope of art and music education and preschool period education, how healthy this process works, the qualification levels of our educators, what can be gained to child through music education.

Our research consists of six parts. In the first four chapters of our study, the coverage of the preschool education, the art education, the music education and the preschool music training were examined respectively by carrying out literature review. In the fifth chapter, the methods and techniques used in the research were determined and in the last (six) chapter of our study, our preschool educators' views about music lesson were analysed using questionnaire technique.

The results of our study show that the music education has very positive effect on children. It is also seen in our research findings that the music education which plays a big role in the development of children has to be supported both our educators and

schools more robustly in terms of the educational qualifications. In order to make the higher education levels more qualified, the art and skill activities which are randomly made in the pre-school period should be replaced by conscious, equipped, theoretical and more qualified works. It should be fully ensured that children benefit from activities such as music or art that are extremely important for their developmental period.

Keywords: Pre-school, Music Education, Music Education In Pre-school Period, Pre-school Educators.

ÖNSÖZ

Erken dönem müzik eğitiminin ne kadar kritik bir dönem olduğu ve ne kadar önemli bir sorumlulukla ilerletilmesi gerektiği her müzik eğitimcisinin bilincinde olması gereken son derece önemli bir süreçten oluşuyor. Verilen eğitimin niteliğiyle doğru orantılı olarak bireyin tüm yaşamını olumlu ya da olumsuz olarak etkileyebilecek olan okulöncesi eğitiminin önemli bir parçası olan müziğin, bu eğitimin sürecinde daha etkili ve verimli kullanılması için yaptığım bu araştırma, çocukta müzik eğitimi üzerine paha biçilemez bir derinlik kazanmamı sağladı. Çocuğun dünyasını anlamadan, onun düş dünyasına ortak olmadan verilecek kuru ve katı teknik eğitimlerin başarılı olma şansının son derece düşük olduğunu anladım. Çocuğa verilen müzik eğitiminde zaten bilincinde olduğum sorumluluk duygusu bu araştırmayla birlikte daha da keskin hatlara dönüştü. Kritik ve psikolojik süreçlerin farkında olmadan, çocuğun dünyasına dahil olmadan verilen bilinçsiz eğitimler belki de birçok bireyin yaşamını olumsuz yönde etkileyecek sonuçlar doğurmuş ve doğurmaya da devam etmektedir. Her bireyin yaşamı değerlidir ve eğer bir eğitimci olarak bireydeki potansiyelleri ortaya çıkarma iddiasında bulunuyorsak bunu kılı kırk yararak gerçekleştirmek zorunda olduğumuzun bilincinde olmalıyız. Yanlış eğitim yaklaşımlarıyla bireyin sahip olduğu potansiyelleri ortadan kaldırıp, yaşaması ve yapması olası şeyleri hiç yaşamamasına neden olmak bana göre birinin herhangi bir uzvunu bile isteye kesip atmakla eşdeğerdir.

Bu araştırmayla bana bunları tekrar düşünmemi ve sorgulamamı sağlayan, desteğini, tecrübelerini, yardımlarını önerilerini esirgemeyen çok kıymetli hocam Doç. Dr. Barış Toptaş'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Adıyaman, Temmuz, 2018

Bernagül AYLAZ

ARAşTIRMANIN ÖNEMİ VE LİTERATÜRE KATKISI

Bu araştırmanın önemi okulöncesi dönemdeki çocuklarda müzik eğitiminin incelenmesidir. Eğitimin ilk adımı olan okulöncesi eğitiminde çocuğun yaşadığı olumlu ve olumsuz deneyimlerin onun tüm eğitim hayatını etkileyecek olmasından dolayı var olan eksiklerin giderilmesi adına bu tür çalışmalar büyük önem taşımaktadır.

Okulöncesi eğitimde müzik önemli bir yer tutmaktadır ve verilmek istenen birçok kazanım müzik yoluyla öğrenciye aktarılabilir. Ancak okulöncesi kurumlarında eğitimcilerce verilen müzik eğitiminin ne derece bilinçli yapıldığı, eğitimcilerin bu konuda yeterlilikleri, kurumların fiziki ve sosyal imkânlarının yeterliliği, çocukların müzik eğitiminden ne derece fayda sağladıkları, bu denli önemli bir eğitim aracının ne kadar etkin kullanıldığı okulöncesi eğitimiyle ilgili ileriye yönelik daha sağlam adımlar atılması adına incelenmesi gereken konular arasındadır. Bu araştırmanın esas amacı ve literatüre katkısı da okulöncesi dönemdeki çocuklarda müzik eğitiminin hem eğitimciler hem de öğrenciler açısından incelenmesidir.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iv
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ.....	viii
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE LİTERATÜRE KATKISI.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xvii

GİRİŞ	1
-------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ

1.1. OKULÖNCESİ EĞİTİMİ NEDİR?	2
1.2. OKULÖNCESİ EĞİTİMİNİN ÖNEMİ	3
1.3. OKULÖNCESİ EĞİTİMİN GENEL AMAÇLARI	4
1.4. OKULÖNCESİ EĞİTİMİNİN AMAÇLARI.....	5
1.5. OKULÖNCESİ EĞİTİMİNİN TEMEL İLKELERİ	6
1.6. OKULÖNCESİNDE YAPILAN EĞİTİM FAALİYETLERİ	7

İKİNCİ BÖLÜM SANAT EĞİTİMİ

2.1. SANAT EĞİTİMİNİN TANIMI VE ÖNEMİ	11
2.2. SANAT EĞİTİMİNİN KAPSAMI	14
2.3. SANAT EĞİTİMİ TÜRLERİ	15
2.3.1. Resim ve Resim Eğitimi	16
2.3.2. Müzik ve Müzik Eğitimi	19
2.3.3. Heykel ve Heykel Eğitimi	19
2.3.4. Sinema ve Sinema Eğitimi	21

2.3.5. Dans ve Dans Eğitimi	23
2.3.6. Tiyatro ve Tiyatro Eğitimi.....	26

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MÜZİK VE MÜZİK EĞİTİMİ

3.1. MÜZİK NEDİR?	28
3.2. MÜZİK EĞİTİMİ VE TÜRLERİ	31
3.2.1. Şan Eğitimi.....	33
3.2.2. Yaylı Çalgılar Eğitimi	35
3.2.3. Üflemeli Çalgılar Eğitimi.....	37
3.2.4. Vurmalı Çalgılar Eğitimi.....	38
3.2.5. Piyano Eğitimi	39
3.2.6. Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Eğitimi.....	40
3.2.7. Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümleri.....	41

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

OKULÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİ

4.1. OKULÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİ NEDİR?	44
4.2. ALINAN MÜZİK EĞİTİMİNİN ÇOCUKLARIN GELİŞİM	
ALANLARINA ETKİSİ	46
4.2.1. Müziğin Çocuğun Dil Gelişimine Katkısı.....	46
4.2.2. Müziğin Çocuğun Duygusal ve Zihinsel Gelişimine Katkısı	48
4.2.3. Müziğin Çocuğun Kişilik ve Sosyal Gelişimine Katkısı.....	49
4.2.4. Müziğin Çocuğun Fiziksel Gelişimine Katkısı.....	50
4.3. OKULÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİNDE KULLANILAN	
ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	51
4.3.1. Dalcroze Öğretim Yöntemi.....	53
4.3.2. Kodály Öğretim Yöntemi	55
4.3.2.1. Tonik Sol-Fa	57
4.3.2.2. El İşaretleri (Fonomimi).....	58

4.3.2.3. Ritim Süresi Heceleri.....	59
4.3.3. Orff Öğretim Yöntemi	60
4.3.4. Suzuki Öğretim Yöntemi	66
4.4. OKULÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİNDE YAPILAN ETKİNLİKLER.....	69
4.4.1. Dinleme, Dinlediği Sesleri Ayırt Edebilme, Ses Üretme Çalışmaları	72
4.4.2. Nefes Açma Çalışmaları.....	72
4.4.3. Ritim çalışmaları	73
4.4.4. Şarkı Öğretimi ve Şarkı Söyleme Çalışmaları.....	75
4.4.5. Yaratıcı Dans Çalışmaları	76
4.4.6. Müzikli Drama Çalışmaları.....	77
4.4.7. Müzikli Hikâye Çalışmaları	78
4.4.8. Müzik Dinleme Çalışmaları.....	78

BEŞİNCİ BÖLÜM YÖNTEM

5.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	79
5.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ	79
5.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	79
5.4. VERİLERİN ANALİZİ	80
5.4.1. Güvenilirlik Analizi.....	81

ALTINCI BÖLÜM BULGULAR VE YORUM

6.1. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER.....	82
6.2. ANKET İFADELERİNİN FREKANS-YÜZDE DAĞILIMI VE ANALİZİ	83
6.2.1. Ankete Katılan Eğitimcilerin Okulöncesi Lisans Eğitimleri Sırasında Aldıkları Müzik Eğitiminin Yeterliliğinin Belirlenmesi	85
6.2.2. Ankete Katılan Okulöncesi Eğitimcileri Açısından Okulöncesi Müzik Eğitiminin Öneminin Belirlenmesi	89

6.2.3. Ankete Katılan Okulöncesi Eğitimcilerin Mesleki Alanları Çerçevesinde Müzik Bilgilerinin Belirlenmesi.....	94
6.2.4. Ankete Katılan Okulöncesi Eğitimcilerin Gerçekleştireceği Müzik Faaliyetleri İçin Gerekli Olan Donanımların Yeterliliklerinin Belirlenmesi.....	102
6.2.5. Anketi Oluşturan Değişkenlerin Karşılaştırılması.....	104

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	110
KAYNAKLAR	114
ÖZGEÇMİŞ.....	118
EK.....	119

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Okulöncesi Eğitimde Yıllara Göre Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları.....	3
Tablo 2. MEB Okulöncesi Eğitim Programı'nda Belirtilen Gelişim Özellikleri ve Kazanım Örnekleri	8
Tablo 3. Güvenilirlik Analizi	81
Tablo 4. Demografik Özelliklerin Dağılımı	82
Tablo 5. Okulöncesi dönem çocuklarda müzik eğitiminin incelenmesi başlıklı araştırma için yapılan anket çalışmasında bulunan soruların dağılımı	83
Tablo 6. Soru 1: Lisans öğreniminiz sırasında okulöncesi dönem çocukların eğitiminde müziğin kullanımına ilişkin bilgileri aldığınıza inanıyor musunuz?	85
Tablo 7. Soru 2: Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitimi aldığınız sırada gördüğünüz müzik dersleri müzik öğretimi konusunda beklentilerinizi karşıladı mı?	86
Tablo 8. Soru 3: Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitimi aldığınız sırada gördüğünüz müzik derslerinin saatlerini yeterli buldunuz mu?	86
Tablo 9. Soru 4: Okulöncesi dönem eğitiminde çocuklarla işlenen müzik derslerindeki uygulamaları yapmada kendinizi yeterli görüyor musunuz?	87
Tablo 10. Soru 5: Okulöncesi dönemde müzik etkinliklerini müzik öğretmeni yapmalı görüşüne katılıyor musunuz?	88
Tablo 11. Soru 6: Okulöncesi dönemde çocuklara verilen müzik derslerinin meslek yaşamınız için önemli olduğunu düşünüyor musunuz?	89
Tablo 12. Soru 7: Okulöncesi dönem çocuklarına verilen müzik eğitiminin onlar üzerinde olumlu bir davranış değişikliği meydana getireceğine inanıyor musunuz?	89
Tablo 13. Soru 8: Okulöncesi dönem çocuklarına verilmek istenen bilişsel davranışlarda müzik yoluyla öğretimin etkili olduğunu düşünüyor musunuz?	90
Tablo 14. Soru 9: Sizce müzik dersleri kullanılarak okulöncesi dönem çocuklarının başka dilleri öğrenmeleri sağlanabilir mi?	91
Tablo 15. Soru 10: Okulöncesi yaş döneminde müzik eğitimi alan çocukların başarı düzeyleriyle diğer çocuklar arasında farklılıklar olduğunu düşünüyor musunuz?	91
Tablo 16. Soru 11: Sizce güncel-popüler müziklerin okul öncesi yaş gurubu çocukların eğitimi üzerinde olumsuz etkileri var mıdır?	92

Tablo 17. Soru 12: Güncel-popüler müziklere çok fazla maruz bırakılan çocukların sizin öğrettiğiniz pedagojik nitelikli şarkılara yaklaşımını ve bu şarkıları öğrettiğiniz sırada okulöncesi dönem çocukları üzerinde yaptığınız gözlemleri olumlu buluyor musunuz?	93
Tablo 18. Soru 13: Okulöncesi eğitiminde müzik öğretimi yapabilmeniz için müzik yeteneğinizin olmasına gerek var mıdır?	94
Tablo 19. Soru 14: Okulöncesi dönemde çocuklara verdiğiniz müzik eğitiminde herhangi bir kuramsal yaklaşım benimsiyor musunuz?	95
Tablo 20. Soru 15: Okulöncesi dönem çocuklarında işitme duyusunun gelişimi konusunda fikir sahibi misiniz?	95
Tablo 21. Soru 16: Okulöncesi dönem çocuklarında işitme duyusunun gelişimine ilişkin repertuvar sahibi misiniz?	96
Tablo 22. Soru 17: Okulöncesi dönemde verilen müzik eğitimi sonrası çocuklarda müzik alanında meydana gelebilecek davranış değişikliklerini gözleyebilecek durumda mısınız?	97
Tablo 23. Soru 18: Okulöncesi dönem çocuklarının sınıfta müzik faaliyetlerine aktif katılımlarını sağlayıcı çeşitli bilgiler edindiniz mi?.....	97
Tablo 24. Soru 19: Doğal seslerin okulöncesi dönem çocukları tarafından ayırt edilmelerine yönelik aktiviteler hakkında bilgi sahibi misiniz?	98
Tablo 25. Soru 20: Okulöncesi eğitiminde sınıf içinde müzik köşesi oluşturulması ve bu köşenin oluşturulmasında kullanılacak materyaller hakkında bilgi sahibi misiniz?.....	99
Tablo 26. Soru 21: Okulöncesi dönem çocuklarının yaş ve gelişim dönemlerine uygun olarak şarkılar seçilmesinde bilgi sahibi misiniz?.....	100
Tablo 27. Soru 22: Okulöncesi eğitiminde çocuklara öğretilebilecek şarkılar konusunda yeterli repertuvar sahibi misiniz?	100
Tablo 28. Soru 23: Herhangi bir enstrümanı etkin biçimde çalabiliyor musunuz?.....	101
Tablo 29. Soru 24: Okulöncesi eğitiminde çocuklara müzik eğitimi verirken gerekli materyallere (vurmalı çalgılar, enstrümanlar vb.) sahip misiniz ya da çalıştığınız okullar bu donanımlara sahip miydi?	102
Tablo 30. Soru 25: Çocuklara yönelik ülkemizde yapılan pedagojik nitelikli müzik çalışmalarını yeterli buluyor musunuz? (teorik kitaplar, nota ve şarkı repertuvar kitapları, müzik cd'leri vs...)	103

Tablo 31. Ankete katılan eğitimcilerin ankete verdikleri yanıtların cinsiyete göre Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılması	104
Tablo 32. Ankete katılan eğitimcilerimizin müzik dersi işlerken herhangi bir kuramsal yaklaşım benimseyip benimsemediklerinin kıdem bazında Kruskal-Wallis testiyle analizi	106
Tablo 33. Ankete katılan eğitimcilerimizin meslek yaşamları için müzik dersinin önemi hakkında görüşlerinin kıdem bazında Kruskal-Wallis testiyle analizi.....	107
Tablo 34. Ankete katılan eğitimcilerimizin müzik dersi uygulamalarında kendilerini yeterli görüp görmediklerinin kıdem bazında Kruskal-Wallis testi ile analizi	107
Tablo 35. Ankete katılan eğitimcilerimizin eğitim hayatlarında aldıkları okulöncesi dönem müzik eğitimiyle meslek hayatlarında uyguladıkları müzik uygulamaları arasındaki ilişkisinin Pearson Correlation testi ile analizi	108
Tablo 36. Ankete katılan eğitimcilerimizin, müzik eğitimi verebilmek için müzik yeteneğinin olması gerektiğine olan inançları ile okulöncesi dönemde müzik derslerini müzik öğretmenin vermesi gerektiğine olan inançları arasındaki ilişkinin Pearson Correlation testi ile analizi	109

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Günümüzden 8000 ile 4000 Yıl Öncesine Ait Bulgaristan'ın Kuzeybatısında Yer Alan Magura Mağarası'nda Bulunan Çizimler	17
Şekil 2. Vincent van Gogh'un 1889 Tarihli "Yıldızlı Gece" Eseri.....	18
Şekil 3. Adıyaman Bulunan Nemrut Dağı'nda Kommagene Kralı Antiochos Theos'un M.Ö. 62'de Yaptırdığı Yunan ve Pers Tanrı Heykelleri	20
Şekil 4. Ordu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Öğrencilerinin Çalışma Atölyesi	21
Şekil 5. Sinematograf.....	22
Şekil 6. Yönetmen Ingmar Berman'ın "Yedinci Mühür" Adlı Filminden Bir Sahne: Ölümle Satranç.....	23
Şekil 7. Bir Bale Eğitim Okulu Öğrencilerinin Ders Ortamı.....	25
Şekil 8. Bir Modern Dans Sanatçısının Solo Performansından Bir Sahne	25
Şekil 9. Bertolt Brecht'in "Cesaret Ana ve Çocukları" Adlı Oyunundan Bir Sahne.....	27
Şekil 10. Krzysztof Penderecki'nin "Hiroşima'da Ölenler İçin Ağıt" Adlı Bestesinden Bir Bölümün Grafik Notasyonu	30
Şekil 11. Antik Yunan'da Kullanılan Bir Enstrüman Olan Lir	32
Şekil 12. Şan Eğitimi Dersinden Bir Görüntü	35
Şekil 13. Gelmiş Geçmiş En Büyük Keman Öğreticilerinden Ivan Galamian'ın Dünyaca Ünlü Keman Virtüözü Joshua Bell'i Eğitirken Çekilen Bir Görüntüsü.....	36
Şekil 14. Gustavo Dudamel: Venezuelalı Orkestra Şefi ve Kemancı.....	41
Şekil 15. Şarkıyla Renklerin Öğretimi.....	49
Şekil 16. Okulöncesinde Yapılan Toplu Müzikal Faaliyetler.....	50
Şekil 17. Çocuklarda Enstrüman Eğitimi.....	51
Şekil 18. Emile Jaques Dalcroze (1865-1950).....	54
Şekil 19. Zoltan Kodály (1882-1967)	56
Şekil 20. Notaların Harflerle İfade Edilmesi	58
Şekil 21. Fonomimi Tekniği	59
Şekil 22. Ritim Süresi Heceleri Çubuk Notasyonu.....	60
Şekil 23. Carl Orff (1895-1982)	61
Şekil 24. Ksilofon	62

Şekil 25. Metalofon.....	63
Şekil 26. Kastanyet	63
Şekil 27. Marakas	64
Şekil 28. Ritim Çubukları	64
Şekil 29. Davul	64
Şekil 30. Çelik Üçgen	65
Şekil 31. Def	65
Şekil 32. Bongo.....	66
Şekil 33. Shinichi Suzuki (1898-1998).....	67
Şekil 34. Okulöncesi Müzik Eğitiminde Ritim Çalışmaları	73
Şekil 35. Okulöncesi Eğitiminde Yaratıcı Dans Çalışmaları.....	76
Şekil 36. Müzikli Dramatizasyon Çalışmaları	77

GİRİŞ

Müzik çok eskiden beri bir eğitim aracı olarak kullanılmaktadır. Günümüzde birçok ebeveyn müzik eğitiminin çocuklar üzerindeki etkisinin bilincinde olmakla beraber, çocuklarını müziğe yönlendirme konusunda çaba sarf etmektedirler. Ancak müziğin bir disiplin, bir bilim dalı olduğu unutulmamalı ve bireyde bir davranış değişikliği meydana getirmesi isteniyorsa, bilinçli bir eğitim anlayışı benimsenmelidir. Herkese şarkı söyletebilmek ya da bir enstrüman çaldırabilmek görece mümkündür. Ancak bu etkinliği, içerisine bir felsefe, bir yöntem ve bir eğitim anlayışı yerleştirerek gerçekleştirmek eksik kaldığımız konulardan birisidir.

Okulöncesi eğitimde verilen müzik eğitimin ne kadar sistematik ve bilinçli yapıldığını araştırmaya yönelik olan bu çalışma, bu bilinci geliştirmeye yönelik kaygılar gütmektedir. Oyunla harmanlanmış olan müzik, aynı zamanda çocukta olumlu davranış değişikliği meydana getirecek özellikler içermeli, yapılan müzik etkinlikleri eğitimcilerin bilincinde olduğu bir anlayış ve yöntem benimsemelidir.

Okulöncesi eğitimcilerinin müzik alanındaki yeterlilikleri ve eğitim gördükleri akademik eğitim kurumlarının bu alana ne kadar önem verdiği araştırılmaya değer bir konudur. Bu kadar iç içe olduğumuz ancak üzerinde kafa yormaya pek fazla yanaşmadığımız müziği daha işlevsel hale getirmek için öncelikle eğitimcilerimizi eğitmemiz gerektiğinin bilincinde olmalıyız. Çocuklarımız müzikle öğreniyor ve müzikle gelişiyor. Onlar eğlenerek gelişirken neyin geliştiğini ve neyi geliştirmemiz gerektiğini anlamak ise biz eğitimcilere düşüyor.

BİRİNCİ BÖLÜM

OKULÖNCESİ EĞİTİMİ

Okulöncesi dönem çocuklarda müzik eğitiminin incelemesine geçmeden önce okulöncesi eğitimi nedir, kapsamı ve önemi nelerdir, okulöncesi dönemde ne gibi eğitim-öğretim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir gibi sorulara cevap vermemiz çalışmamızı daha anlaşılır kılacaktır.

1.1. OKULÖNCESİ EĞİTİMİ NEDİR?

Okulöncesi eğitimi, henüz ilköğretime başlamamış çocukların bireysel farklılıkları gözetilerek yaratıcılıklarının ortaya çıkarıldığı, sağlıklı karakter özelliklerinin kazandırıldığı, sosyal, fiziksel, bilişsel, dil gibi yönlerinin geliştirildiği, onları temel eğitime hazırlayan bir eğitim sürecidir (Zembat, 1992: 11).

XIV. Milli Eğitim Şurası'nda (1993: 3) okulöncesi eğitimin tanımı ve kapsamı, 0-72 ay aralığında çocukların gelişim düzeyleri ve bireysel farklılıkları göz önüne alınarak, çocukların bilişsel, duygusal, sosyal, bedensel gelişimlerini destekleyen, toplumun değerleriyle aynı doğrultuda yönlendirilen bir eğitim süreci olarak tanımlanır (MEB, 1993: 3).

Yukarıdaki tanımlara bakıldığında anahtar kelimenin “hazırlık” olduğu, altı çizilen noktaların ise çocukların kendilerini tanımaları, yeteneklerini keşfetmeleri, sosyalleşmeleri, fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel olarak kendilerini geliştirmeleri olduğu görülecektir.

Türkiye’de okulöncesi eğitim adı altında eğitim veren ve çocukların yaş aralıklarının baz alınarak birbirinden ayrıldığı iki kurum vardır. Bunlardan birincisi 36-72 ay arasındaki çocukların eğitim gördüğü bağımsız kurumlardır ve anaokulları olarak adlandırılır. İkincisi ise 60-72 ay arasındaki çocukların eğitildiği, örgün ve yaygın eğitim kurumları arasında yer alan kurumlardır ve anasınıfı olarak adlandırılır.

İlk anaokulu İngiltere’de Margaret Macmillan tarafından kurulmuştur. Macmillan, öncelikli olarak çocukların kendilerini nasıl ifade ettiklerini ve kendilerini ifade ederken kullandıkları ifade yöntemlerine odaklanmıştır. Macmillan’a göre,

anaokulu eğitimi sırasında çocuklarla yapılan sanat etkinlikleri onların hayat dünyalarını yansıtmaktadır. Bu hayat dünyalarının rahatlıkla ortaya çıkabilmesi için anaokulu ortamının ve sahip olunan malzemelerin buna zemin hazırlayacak şekilde tasarlanması gerekir. Bu ortam ekonomik sınıf farklılıkları gözetmeksizin tüm çocuklar için geçerli olmalıdır (Ulutaş ve Ersoy, 2004:1).

Ülkemizde okulöncesi eğitimi 1961 yılında yürürlüğe giren bir kanunla, temel eğitim çağına gelmemiş çocukların isteğe bağlı olarak eğitim gördüğü bir alanken, bu tarihten sonra yapılan çalışmalarla 1962 yılında çıkarılan “Anaokulları ve Anasınıfları Yönetmeliği” adı altında faaliyet yürütmeye başlamışlardır.

Aşağıda yakın tarihten günümüze okulöncesi kurumlarının okul, öğretmen ve öğrenci sayıları verilmiştir. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü’nün 2015 yılı verilerine dayanarak yaptığı açıklamaya göre son 12 yılda tüm eğitim kademeleri içerisinde en çok okulöncesi eğitim kurumlarında okullaşma oranının arttığı belirtiliyor.

Tablo 1. Okulöncesi Eğitimde Yıllara Göre Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları

Öğretim Yılı	Okul Sayısı	Öğrenci		Toplam	Öğretmen
		Erkek	Kız		
2008-09	23.653	421.033	383.722	804.765	29.342
2009-10	26.681	511.127	469.527	980.654	42.716
2010-11	27.606	580.296	535.522	1.115.818	48.330
2011-12	28.625	607.052	562.504	1.169.556	55.883
2012-13	27.197	562.179	515.754	1.077.933	62.933
2013-14	26.698	555.194	504.301	1.059.495	63.327
2014-15	26.972	607 247	549 414	1 156 661	68 038
2015-16	27.793	633 349	575 757	1 209 106	72 228
2016-17	29.293	693 179	632 944	1 326 123	77 109

Kaynak: <https://www.memurlar.net/haber/543153/okul-oncesi-egitimde-yuzde-300-artis.htm>, Erişim Tarihi: 20.10.2017

1.2. OKULÖNCESİ EĞİTİMİNİN ÖNEMİ

Eğitim ve öğretimin ilk adımı olarak düşünülebilecek okulöncesi eğitim, çocuğun kendi eğitim-öğretim hayatıyla ilk tanışıklığı olması nedeniyle oldukça büyük önem taşımaktadır. 1 ya da 2 yıllık kısa bir süreci kapsayan bu dönemde çocuğun edindiği deneyimler sonradan alacağı uzun eğitim-öğretim yaşamı için ona bir bakış açısı kazandırır. Dolayısıyla çocuğun bu dönemde yaşadığı olumlu ve olumsuz

deneyimleri sonradan temel eğitime de aktaracağı düşünüldüğünde aslında okulöncesi eğitimin ne kadar kritik bir öneme sahip olduğu daha net anlaşılacaktır.

Öğrenme, 0-6 yaş aralığı çocuklarda oldukça hızlıdır ve bu yaşlarda edinilen davranış ve bilgiler karakterin niteliğini belirleme konusunda önemli bir rol oynarlar. Dolayısıyla okulöncesi dönemde verilen eğitimin niteliği çocuğun sağlıklı bir yaşama adım atması noktasında belirleyicidir. Bu yaş aralığındaki çocukların beslendikleri temel yaşam kaynaklarından birisi oyundur. Okulöncesi dönemde de oyun yine çocuğun etkinliklerinin temel noktasını oluşturur; ancak bu sefer oyunun içerisine çocuğun kendisini keşfedebileceği eğitim materyalleri ilâştirilmiştir. Makas kullanmak, çerçeve yapıştırma yapmak, basit kavramları nitelemek ve karşılaştırmak, şarkı söylemek, çerçeve boyamalar yapmak, paylaşmak ve işbirliği yapmak vb. gibi işlevlerde bulunmak hem onların bilişsel ve psiko-motor alanlarında gelişmelerini sağlamakta hem de sahip oldukları yetileri konusunda kendilerini tanımlarına imkân vermektedir.

Çocuğun içinde bulunduğu sınıf ortamında ona gösterilen sevginin de çocuğun ruhsal sağlığına kattığı olumlu katkılar bedensel gelişimi için gerekli olan iyi beslenme kadar önemlidir. Yapılan araştırmalara göre olumlu bir okulöncesi deneyimi geçirmiş çocukların bedensel, zihinsel, dil, sosyal ve duygusal olarak gelişimleri, bu deneyimi olumlu bir şekilde gerçekleştirememiş çocuklara oranla çok daha ileride olduğunu göstermektedir.

Ancak sağlıklı bir okulöncesi eğitim için yalnızca sınıf ortamı yeterli değildir. Bu süreçte ailenin katkısı istenilen başarının elde edilebilmesi için hayati önem taşır. Çocuğun sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi ve öğrenmeye açık olmasını sağlamak için onun bilişsel, sosyal, duygusal, dil etkileşimleri ve tüm gelişim özelliklerini destekleyecek nitelikli bir ortama ihtiyaç vardır. Bunu başarabilecek ortamlardan en önemlisi önce aile daha sonra da nitelikli bir okulöncesi kurumlarıdır (MEB, 2013: 12).

1.3. OKULÖNCESİ EĞİTİMİN GENEL AMAÇLARI

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2013 yılında yayımladığı Okulöncesi Eğitim Programında bu eğitimin genel amaçları aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

1. Atatürk İnkılap ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel

değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren ve topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,
3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak,
4. Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (MEB, 2013: 9).

1.4. OKULÖNCESİ EĞİTİMİNİN AMAÇLARI

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2013 yılında yayımladığı Okulöncesi Eğitim Programında bu eğitimin amaçları aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

1. Çocuğun beden, zihin ve duygu gelişimi ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
2. Onları ilkokula hazırlamak,
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır (MEB, 2013: 10).

1.5. OKULÖNCESİ EĞİTİMİNİN TEMEL İLKELERİ

Milli Eğitim Bakanlığı okulöncesi eğitiminin temel ilkelerini belirlerken “her çocuğun kendine özgü olduğunun unutulmaması” gerektiğini söyler ve bu ilkeleri bu doğrultuda belirler.

Bu ilkeler şunlardır:

1. Okulöncesi eğitimi çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.
2. Okulöncesi eğitimi çocuğun motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, özbakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilkokula hazırlamalıdır.
3. Okulöncesi eğitimi kurumlarında çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun öğrenme ortamları hazırlanmalıdır.
4. Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra çevrenin ve okulun olanakları da göz önünde bulundurulmalıdır.
5. Eğitim sürecinde çocuğun bildiklerinden başlanmalı ve deneyerek öğrenmesine olanak tanınmalıdır.
6. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilmelidir.
7. Okulöncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi duygu ve davranışları geliştirilmelidir.
8. Eğitim, çocuğun kendine saygı ve güven duymasını sağlamalı; ona öz denetim kazandırmalıdır.
9. Oyun bu yaş grubundaki çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir. Bütün etkinlikler oyun temelli düzenlenmelidir.
10. Çocuklarla iletişimde, onların kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmamalı, baskı ve kısıtlamalara yer verilmemelidir.
11. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenmeli, yardıma gereksinim duyduklarında yetişkin desteği, rehberliği ve yetişkinin güven verici yakınlığı sağlanmalıdır.

12. Çocukların kendilerinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenmelidir.
13. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilmelidir.
14. Programlar hazırlanırken aile ve içinde bulunulan çevrenin özellikleri dikkate alınmalıdır.
15. Eğitim sürecine çocuğun ve ailenin etkin katılımı sağlanmalıdır.
16. Okulöncesi eğitimin süreçleriyle rehberlik hizmetleri bütünleştirilmelidir.
17. Çocuğun gelişimi ve okulöncesi eğitimi programı düzenli olarak değerlendirilmelidir.
18. Değerlendirme sonuçları çocukların, öğretmen ve programın geliştirilmesi amacıyla etkin olarak kullanılmalıdır (MEB, 2013: 11).

1.6. OKULÖNCESİNDE YAPILAN EĞİTİM FAALİYETLERİ

Gelişim evrelerinin oldukça kritik bir niteliğe sahip olduğu bilinir. Doğumundan itibaren yaşa bağlı olarak her çocuğun sahip olduğu ya da sahip olması beklenen gelişim özellikleri vardır. Çocuğun bu gelişim özelliklerini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirmesi, o dönemin gelişim özelliklerine sahip nitelikleri kazanması ve bir sonraki gelişim aşaması için hazır olması beklenir.

Milli Eğitim Bakanlığı da bu faktörleri göz önünde bulundurarak hazırladığı Okulöncesi Eğitim Programı'nda okulöncesi eğitime tabii çocukları 36-48, 48-60 ve 60-72 aylık dönemlere ayırmış, bu yaş aralığına sahip çocuklardan beklenen gelişim özelliklerini göz önünde tutarak kazanımlar belirlemiş ve bu kazanımları programına eklemiştir.

Programda gelişim özellikleri 5 ana başlık altında toplanmıştır ve bu gelişim özelliklerini destekleyecek eğitim faaliyetleri her bir başlık altında listelenmiştir.

Programın belirlediği 5 gelişim özelliği aşağıdaki gibidir:

1. Bilişsel gelişim özellikleri
2. Dil gelişimi özellikleri
3. Sosyal ve duygusal gelişim özellikleri
4. Motor gelişim özellikleri

5. Öz-bakım becerileri

Her bir yaş aralığının sahip olduğu gelişim özelliklerini desteklemek için okulöncesi eğitimde yapılan faaliyetlerden birkaçı örnek olması açısından aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. MEB Okulöncesi Eğitim Programı'nda Belirtilen Gelişim Özellikleri ve Kazanım Örnekleri

BİLİŞSEL GELİŞİM ÖZELLİKLERİ		
36-48 Aylık	48-60 Aylık	60-72 Aylık
1. Zıt kavramları ayırt eder.	1. İnsan resmini 6 ögeyi içerek şekilde çizer.	1. İnsan resmindeki eksik vücut bölümlerini çizer.
2. 1'den 10'a kadar sayar.	2. 4-10 parçalı yapbozu tamamlar.	2. 10-25 parçalı yapbozu tamamlar.
3. Bire bir eşleştirme yapar.	3. Nesneler ile rakamlar arasında ilişki kurar.	3. Geometrik şekilleri birleştirerek yeni şekiller oluşturur.
4. Üç küple köprü yapar.	...	4. 6-10 nesneyi herhangi bir özelliğine göre gruplandırır.
...		...
DİL GELİŞİMİ ÖZELLİKLERİ		
36-48 Aylık	48-60 Aylık	60-72 Aylık
1. Sesin geldiği yönü söyler.	1. Sesin özelliklerini söyler.	1. Sesler arasındaki farklılıkları söyler.
2. 3-4 sözcüklü cümleler kurar.	2. Sesin kaynağının ne olduğunu söyler.	2. Sesler arasındaki benzerlikleri söyler.
3. Neden, nasıl, kim gibi sorular sorar.	3. Birleşik cümleler kurar.	3. Verilen sese benzer sesler çıkarır.
4. Geçmiş zaman ifadelerini kullanır.	4. 4-5 sözcüklü cümle kurar.	4. Sesin tonunu, hızını, şiddetini ayarlar.
...	...	...

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

36-48 Aylık

1. Kendisi ile ilgili sorulara cevap verir.
2. Grup oyunlarına katılır.
3. Sıraya girer.
4. Nezaket sözcüklerini kullanır.
- ...

48-60 Aylık

1. Adını, soyadını ve yaşını söyler.
2. Duygularını jest ve mimiklerle ifade eder.
3. Başkalarının duygu durumlarına uygun tepkiler verir.
4. Yetişkin/akran liderliğine uyum gösterir.
- ...

60-72 Aylık

1. Evinin adresini söyler.
2. Ebeveyninin telefon numarasını söyler.
3. Duygularını belli eder.
4. Başkalarının duygularını açıklar.
- ...

MOTOR GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

36-48 Aylık

1. Düz çizgide yürür.
2. Kollarını sağ kol sol bacak/sol kol sağ bacak salınımı yaparak koşar.
3. Çift ayakla yerinde sıçrar.
4. Tek ayak üzerinde sıçrar.
- ...

48-60 Aylık

1. Dairesel çizgide yürür.
2. Koşarken komutla yön değiştirir.
3. 30 cm. yükseklikten atlar.
4. Engelin üzerinden çift ayak atlar.
- ...

60-72 Aylık

1. Engelin üzerinden koşarak atlar.
2. Ritme uygun olarak sekme hareketi yapar.
3. Tek ayak sıçrayarak 2-3 cm. ilerler.
4. Topu tek elle omuz üstünden atar.
- ...

ÖZ-BAKIM BECERİLERİ

36-48 Aylık

1. Kendi kendine yemek yer.
2. Düğmesiz ve bağısız giysileri yardımsız çıkarır.
3. Yardımla giyinir.
4. Giysilerini ön ve arkasını ayırt ederek giyer.
- ...

48-60 Aylık

1. Saçlarını tarar.
2. Giysilerini yardımsız çıkarır, giyer.
3. Giysisindeki büyük düğmeleri ilikler, çözer.
4. Giysilerini asar.
- ...

60-72 Aylık

1. Dişlerini fırçalar.
2. Elini yüzünü yıkar, kurular.
3. Vücudunu yıkar.
4. Günlük işlerde sorumluluk alır ve yerine getirir.
- ...

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı Okulöncesi Eğitim Programı, 2013.

Programda verilen örneklere baktığımızda, çocuğun bilişsel ve motor nitelikleri göz önüne alınarak, yapabilmesi beklenen faaliyetlerin listelendiğini görüyoruz. Bu eğitim faaliyetlerinin her bir  ocuk tarafından ne kadar iyi yapılabildiği, onların sahip oldukları bireysel potansiyelleri açığa çıkarır. Faaliyetler, tüm çocuklar tarafından üç aŗađı beş yukarı yerine getirilir; ancak örneğin bir çocuğun bilişsel yetileri diğer çocuğa nazaran daha ileride olabilir ya da bir  ocuk dil becerilerini diğer becerilerine oranla daha başarılı bir şekilde kullanıyor ve geliştiriyor olabilir. Bu eğitim programı hem çocukların daha üstün olduğu gelişim özelliklerini ortaya çıkarmakta hem de diğer gelişim özelliklerini bulunduğu noktadan daha ileriye taşımalarına yardımcı olmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

SANAT EĞİTİMİ

Müzik eğitime incelenmesine geçmeden önce daha genel ve kapsayıcı bir tanım olan sanat ve sanat eğitime değinmemiz çalışmamızı aydınlatması bakımından önem taşımaktadır.

2.1. SANAT EĞİTİMİNİN TANIMI VE ÖNEMİ

Sanat, çeşitli bakış açıları nedeniyle sınırsız tanımlamalara sahiptir. Ancak genel bir tanımlama yapılması gerekirse “sanat, nesnel gerçeğin insan bilincine estetik bir biçimde yansımadır ve insanın doğayı dönüştüren emeğinin en güzel ürünlerinden biridir” denilebilir (Kaygısız, 2004: 30).

Eğitim; araştırma yani bilimin, uygulama yani tekniğin ve başka türlü görme ve eylemenin yani sanatın her üçünü birleştiren bir yaklaşım benimser ve bunların bir arada harmanlanmasıyla gerçekleştirilir. Böylece birey ve toplumun sağlıklı bir şekilde gelişebilmesi için oldukça güçlü bir süreç niteliğine dönüşür. Bu özelliklere sahip bir eğitim, bireyleri ve toplumları sahip oldukları tüm gelişim özellikleriyle birlikte sürekli ileriye taşımayı amaçlar. İşte, sanat eğitimi bu sürece hizmet eden 3 ana koldan birisidir. Sanat eğitiminin entegre edilmediği bir eğitim sürecinin başarıya götürme olasılığı şüphelidir. Çünkü öğrendiklerimizi, bildiklerimizi yani ham bilgi yığınlarımızı yeni fikirlere taşıyacak, bilinenleri daha iyiye dönüştürecek olan sanattır. Öğrendiklerini sorgulama yeteneği birey için aynı zamanda duyarlılığın yolunu açacak ve onu daha sorumlu bir birey haline getirecektir (Uçan, 1994: 28).

Yaşadığımız dünya eğer biraz olsun yaşanabilir bir yerse şayet, bu değişimlerin temel nedeninin sahip olduğumuz sanat ruhu olduğu söylenebilir. Var olanı daha iyiye taşıyabilmek adına başka türlü görmeyi becerebilmek sanatın ve sanatçının sahip olduğu ender meziyetlerden birisidir. Sanat sürekli sorgular; hoşnutsuzdur ve hep daha iyiyi arzular. Bu amaçla hepimizin görmeyi reddettiği “kötü”yü acımasızca yüzümüze vurmaktan çekinmez. Hepimizin hayatın içine dâhil olma kaygısıyla kabullendiği genel

gerçeklere “başka türlü de mümkün” bilinciyle bilerek ve gönüllü olarak yabancılaşır. Tüm gerçeği yıkar ve yeniden kurar.

İşte, “başka türlü görebilmek” yetisi aslında hepimizin günlük yaşamında sözünü ettiği ve sahip olmayı istediği “yaratıcı olmak”la eş değerdir. Hangi mesleki alanda çalışırsak çalışalım, içinde bulunduğumuz tüm faaliyet alanları bizlerden yaratıcılık ve yenilik bekler. Bir mühendisin ya da bir mimarın daha iyiye ulaşabilmesi için nesnelerin, fikirlerin, yerleşik düşüncelerin etrafında dolaşmayı, görünmeyen taraflarını görebilmeyi ya da zihninde onların şekillerini değiştirebilmeyi becerebilmesi gerekir. Ne kadar çok teknik donanıma sahip olursanız olun, yaratıcılık, başka türlü görebilme becerisi gerektirir.

Başka türlü görebilme ve yaratıcılık yetilerinin beslendiği temel faaliyet alanı elbette sanattır. Bu bahsedilenler doğrultusunda alınan sanat eğitiminin kişinin mesleki ve sosyal yaşamı ile yaşam kalitesine sunacağı olumlu katkılar açıktır. Özellikle küçük yaşlarda sanat eğitimi almış olan bireylerin hem eğitim hem mesleki hem de sosyal yaşamda diğer bireylere oranla daha başarılı olduğu herkesçe bilinmektedir. Herhangi bir şeyi taklit etmek görece herkesin başarabileceği bir faaliyettir; ancak var olanın üzerine yeni bir şeyler eklemek sanatsal bir bakış açısı, yani yaratıcılık gerektirir. Daha önce 0-6 yaş grubunun öğrenme hızı ve potansiyellerinin çok yüksek olduğundan bahsetmiştik; dolayısıyla yine özellikle bu yaşlarda başlatılacak bir sanat eğitiminin çocuğun bireysel gelişimine ne kadar büyük katkılar sağlayacağını tartışmaya gerek yoktur.

19-20. yüzyılın en büyük psikiyatrlarından biri olan Sigmun Freud, çocuğun oyun dünyasında gerçekleştirdiği faaliyetlerle sanatçının faaliyetleri arasında bir benzerlik olduğunu ileri sürerek sözlerine şu şekilde devam eder:

Acaba sanatsal etkinliğin ilk dışavurumlarını çocuklarda aramaya kalkmamızın doğru bir davranış sayılması gerekmez mi? Çocuğun en sevdiği ve üzerinde en çok durduğu uğraş oyundur. Belki şöyle söyleyebiliriz: Oyun oynayan çocuklar, oynadıkları oyunlarla kendilerine özgü bir dünya yaratır; daha yerinde bir deyişle, yaşadığı dünyanın nesnelerini kendi beğenisine uygun olarak kurduğu yeni bir düzen içerisine yerleştirir, böylece tıpkı bir sanatçı gibi davranır. Buna bakıp da, yaşadığı dünyanın çocuk tarafından ciddiye alınmadığını söylersek, haksızlık ederiz; tersine çocuğun yaptığı, oynadığı oyunu oldukça ciddiye almaktır; oyun uğrunda harcayıp tükettiği duygular kabarık toplamlara varır. Oyunun karşısı ciddilik değil, gerçektir. Duygu donanımındaki eksikliklere rağmen,

oyunsal dünyasını gerçek dünyadan kuşkusuz ayırır çocuk; gerçek dünyanın gözle görülür, elle tutulur nesnelerini, hayalinde yarattığı nesne ve durumlara dayanarak yapar. Gerçek dünyaya böyle bir yaslanış dışında, çocuk oyunlarını düşlemlerden (fantazy) ayıracak başka bir ölçüt yoktur.

Sanatçı da oyun oynayan bir çocuk gibi davranır tıpkı; o da kendine bir hayal dünyası yaratarak, bu dünyayı pek ciddiye alır, yani zengin bir duygu hazinesiyle donatarak, realite'den kesin sınırlarla ayırır onu (Freud, 1979: 193-194).

Freud'un da söylediği gibi, çocuk oyun yoluyla zaten kendisine bir dünya kurmakta yani yaratmaktadır; sanat eğitimi bu yaratıcı çabanın ufkunu genişletecek en önemli araçlardan birisidir.

Sanat eğitiminin gerekliliğinin nedenlerinden biri de sorgulayıcı bireyler yaratması ve bireyin düşüncelerini, eylemlerini engelleyecek durumlara tavır koymasını sağlamaktır; dolayısıyla sanat özgürleştiricidir. Edilgen bir yaşam tarzı, yönetilmeye açık bir yaşam tarzı bireyin kendi varoluşunu gerçekleştirmesini engeller. Toplum olarak hepimizin birbirine ihtiyacı var; ben'in gerçek anlamda varlığı ötekinin varlığına da katkı sağlar, ötekinin yaşamını besler. Aynı zamanda birey “kendisi” (kendini gerçekleştirmiş birey) olarak var olur. Aksi durumda yani özgür düşüncenin var olmadığı bir toplumda gerek üretim, gerek ilerleme gerekse yenilikçi düşünceler sekteye uğrar. Öyleyse sanatın var ettiği özgür düşünce hem bireyin hem de bir ülkenin gelişebilmesi için olmazsa olmaz koşuldur (Mercin ve Alakuş, 2007: 19).

İnsanın binlerce yıllık evrimsel süreci düşünüldüğünde, kazanımlarının doruk noktasını sanatın oluşturduğu söylenebilir. Binlerce yıl önce yalnızca basit bir bıçak gibi nesneler üretebilen ilkel insanın yetisi, öğrendikçe kendini geliştirir, birikimlerini günümüzdeki olağanüstü teknoloji elde edecek kadar arttırır ve öğrendikçe de arttırmaya devam edecektir. Ortalama 75-80 yıla sahip olan bir insan ömrünün geçirdiği süreçle yukarıda bahsettiğimiz binlerce yıllık insan evriminin geçirdiği süreç aslında benzer niteliklere sahiptir. İlkel insan öğrendikçe bir sonraki çağa adım attı, birikimlerini nesilden nesile aktardı ve öğrenerek geliştirdiği yetilerini daha karmaşık nesneler, iş aletleri, av malzemeleri vb. yapmak için kullandı. Tek bir insan ömrü de bu evrimsel sürecin aynısını tekrar eder. Kısacık yaşamında ne kadar çok öğrenirse, ne kadar bilirse, yetilerini ne kadar geliştirirse kendi yaşamına ve yaşama yapacağı katkı yaratıcılık bağlamında o denli büyük olacaktır. Paragrafın başında insanın tarihsel kazanımlarının doruk noktasının sanat olduğunu belirtmiştik. Günümüz insanının ise

kendi evrimsel sürecini olumlu anlamda doruk noktasına taşıyacak olan da yine sanat ve sanat eğitimidir. Usta yönetmen Andrey Tarkovski de “sanatın hiç tartışılmayacak işlevlerinden biri, bilgilenme düşüncesidir” der ve sözlerine şöyle devam eder:

Bir anlamda insan, hayatın özünün ve kendisinin imkânlarının, amaçlarının bilincine her seferinde yeniden varır. Tabii ki mevcut bilgi birikiminden de yararlanır. Gene de ahlaksal-töresel bilinçlenme süreci, tek tek her insanın her seferinde kendisi adına yeni baştan edinmek zorunda olduğu tayin edici bir deneyimdir ve öyle de kalacaktır. İnsanoğlu bıkip usanmadan, kendisiyle dünya arasında bir ilişki kurar; bu dünyayı sahiplenmek, sezgisel olarak algıladığı idealiyle bu dünya arasında bir uyum sağlamak için yanıp tutuşur. Bu isteğin yerine getirilemez olması, insanların hoşnutsuzluğunun ve kendi benliğindeki eksikliğin yarattığı acının bitip tükenmez bilmeyen bir kaynağını oluşturur.

Demek ki sanat ve bilim, dünyaya sahip olma biçimleri; insanın sözümona ‘mutlak gerçek’e giden yol üzerindeki bilgi edinme biçimleridir (Tarkovski, 2008: 27).

Tarkovski, sanat etkinliğinin temeline “bilme istenci”ni yerleştirir. Çünkü ona göre anlamlandırma ve ilerlemenin özünü bilme edimi oluşturur. Öyleyse nitelikli bir öz yaşam için ve aynı zamanda insan yaşamını da yüceltmek için sanata ve sanat eğitimine ihtiyaç duyduğumuz aşikâr. Çünkü insan sürekli bilmek, anlamak, çözmek, anlamlandırmak, geliştirmek ve nihayetinde daha iyiye ulaşmayı arzular.

2.2. SANAT EĞİTİMİNİN KAPSAMI

Sanat eğitimi görsel sanatlar; resim, heykel, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, tiyatro, fotoğraf, moda tasarımı, teknoloji sanatı, müzik gibi oldukça geniş bir alana yayılmıştır.

Öncelikle belirtmek gerekir ki sanat eğitimi sadece yolunu sanat alanında çizmiş olanlar için değil, herkes için bir zorunluluktur; sanat eğitiminde amaç, bireyi sanatla eğitmek ve bu yolla bireyin kendisini ve yaratıcı yönlerini keşfetmesini sağlamaktır. Dolayısıyla her bireyin çarkından geçmesi gereken önemli bir eğitim alanıdır.

Sanat eğitiminin kazanımları kabaca aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1. Sanat eğitimi eleştirel düşüncenin yolunu açar.
2. Sanat eğitimi kültürler arası etkileşim sağlar.
3. Sanat eğitimi imgelerin gerçeğe yani bir ürüne dönüşmelerini sağlar.

4. Sanat eğitimi bireye gördüğünü yorumlama özelliği kazandırır.
5. Sanat eğitimi özgürleştirir ve özgür düşünce ortamı yaratır; dolayısıyla toplumsal gelişime dâhil olan bireyler yetiştirir.
6. Sanat eğitimi bireylere ve toplumlara iletişim olanakları sağlar (Kırıçoğlu, 2002: 4).

İlk çıkış noktasından bu yana sanatın estetik kaygılar güttüğü ve temel kapsamının estetik olduğunu biliyoruz. İnsan güzeli-iyiyi, çirkini-kötüyü duyumsayan bir varlık olarak nesneleri, olayları, olguları olumlama ya da reddetme eğilimine sahiptir. Bunu, güzeli algılama sanatı olan “estetik niteliği”ne borçludur. Estetik de bir bilim olarak sanatın en önemli temel taşı oluşturur. Dolayısıyla sanat eğitiminin temel problemlerinden biri de bireyde estetik değerlerin geliştirilmesidir. Estetik, yargı gücünü geliştirir ve bireye iyiyi daha iyiye taşıma gücü kazandırır.

Sonuç olarak sanat eğitiminin kapsamının estetik değerlerin geliştirilmesi, bireyin sorgulayıcı bir nitelik kazanması, bedensel ve zihinsel yetilerin geliştirilmesi olduğu ve dolayısıyla sanatın dünyanın daha yaşanılabilir bir yer olmasına hizmet ettiği söylenebilir.

2.3. SANAT EĞİTİMİ TÜRLERİ

Sanat genel olarak tüm duyularımıza hitap eder. Sanatın yarattığı imgeleri duyu yoluyla algılar ve edindiğimiz izlenimleri zihnimizde muhakeme ederiz. Bu imgelem yöntemleri bireyin zihninde farklı etkileşimler yaratan çeşitli disiplinlere ayrılmıştır. Sinemanın hareketi, resmin dinamik durağanlığı, müziğin armonisi, fotoğrafın sonsuz an’ı, mimarının heybeti ve daha birçok sanat dalının üzerimizde bıraktığı izler benzersiz ve biriciktir. Sanat sürekli deneyen ve dönüştürmek için yeni yollar aramaya devam eden bir disiplindir. Aynı zamanda tiyatro, resim, müzik gibi varlığını yüzyıllardır devam ettiren sanat dalları da kendi içlerinde farklı anlatım yolları aramaya devam etmektedirler. Bu farklı anlatım yollarının izini süren özne ise sanatçının kendisidir. Ancak sanatçının sanatı daha ileri bir noktaya taşıyabilmesi için yani onu dönüştürmesi, değiştirmesi, olduğundan daha iyi bir noktaya taşınması ya da yerleşik anlayışı yok edip yeniden kurabilmesi için o şeyin tarihini, bugüne kadar nasıl var olduğunu ve nasıl var olmaya devam ettiğini bilmesi ve anlaması gerekir. İşte bu anlama sürecine biz eğitim

(sanat eğitimi) diyoruz. Söz konusu anlamlandırma sürecine hizmet edecek ve sanatı olduğundan daha ileriye taşıyacak sanatçı adayları yetiştirmek amacıyla tüm dünyada yaygın bir sanat eğitimi ağımız mevcuttur. Hemen hemen sanatın her alanı eğitim kurumları içerisinde kendisine bir yer bulabilmiştir.

Sanatın farklı disiplinleri binlerce ciltle anlatılamayacak kadar derin bir içeriğe sahiptir; ancak tezimize katkı sunması açısından bu sanat dallarına ve eğitim yöntemlerine kısaca değinmek yararlı olacaktır.

Başlıca sanat eğitimi alanlarımız aşağıdaki gibi sıralanabilir:

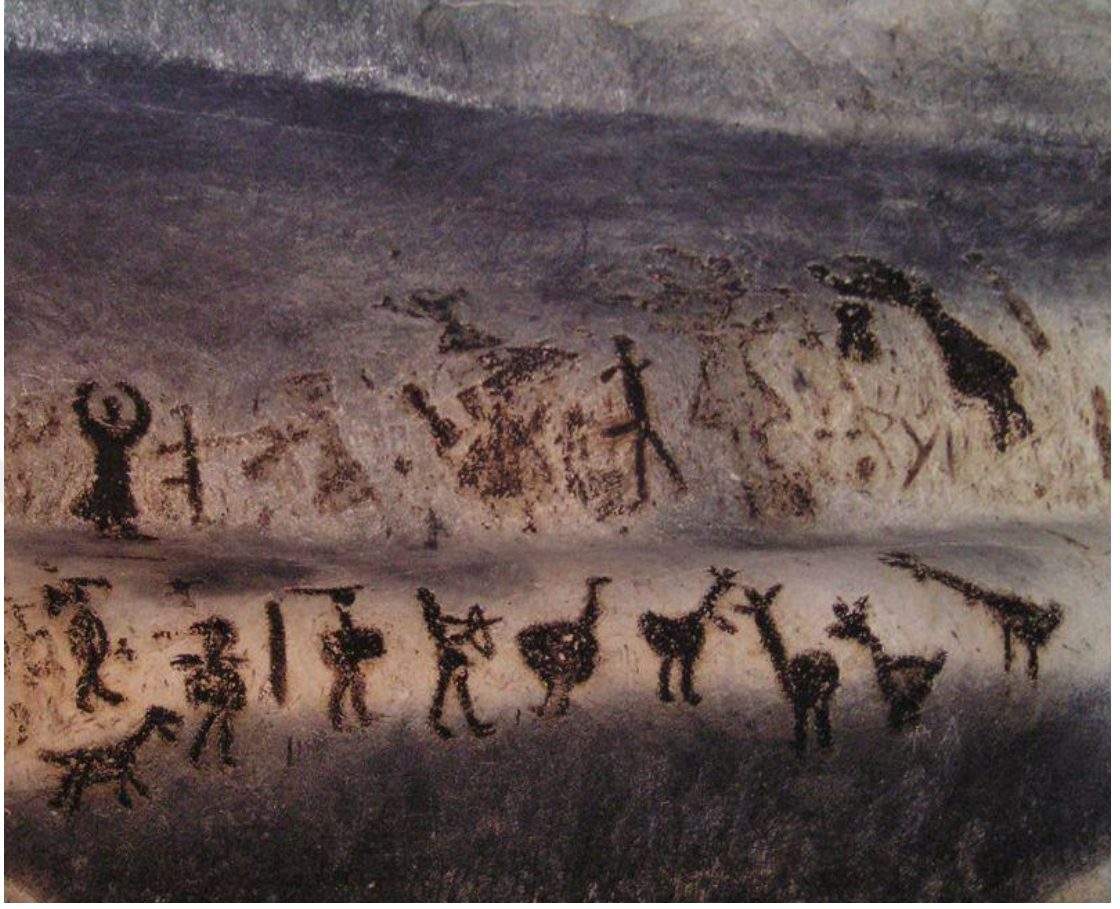
1. Resim
2. Müzik
3. Heykel
4. Sinema
5. Dans
6. Tiyatro

2.3.1. Resim ve Resim Eğitimi

Resim sanatı, soyut ya da somut düşüncelerin kâğıt, tuval ya da belirli bir zemin aranmaksızın çizim, boyama veya farklı yöntemler kullanılarak bir yüzeye aktarılmasıdır. Resim sanatının temel öğelerini çizgi ve renkler oluşturur ve dilin yetersiz kaldığı noktada sezgilerimizle kavrayabileceğimiz ürünler yaratır.

Resim, ilk insanlardan bu yana var olagelmiş en etkili anlatım yollarından biridir. İnsanoğlunun yazmadan önce çizdiği ve boyadığı yani ilk ifade etme ihtiyacı ve güdüsünün resim çizmek olduğu düşünülebilir. Çok eski çağlarda mağaraların duvarlarına çizilmiş olan resimler insanoğlunun bir varlık bilinci geliştirdiğinin kanıtıdır. Çizdikleri resimler ise o dönemde içinde bulundukları yaşamsal faaliyetler (avcılık gibi) ve yaşadıkları sıkıntı ya da sevinçlerin birer yansımalarıdır. Bu resimleri yalnızca kendileri için çizdikleri söylenemez. Çizdikleri resimler aynı zamanda onların bir tarih bilinci geliştirdiklerinin de göstergesidir; kendilerinden arda kalana bir iz bırakmak, yaşadıklarını kendilerinden sonrakilere aktarmak ve ben buradaydım demenin bir yolunu aramaktadırlar.

Şekil 1. Günümüzden 8000 ile 4000 Yıl Öncesine Ait Bulgaristan'ın Kuzeybatısında Yer Alan Magura Mağarası'nda Bulunan Çizimler

Kaynak: <http://arkeofili.com/tarih-oncesi-donemden-11-magara-sanati>, Erişim Tarihi: 26.10.2017.

Resim sanatı binlerce yıl boyunca olağanüstü değişimler geçirerek günümüze ulaşmış, son derece etkili teknikler geliştirmiş, teknolojiyle harmanlanmış ve birçok akım yaratmış olmasına rağmen, günümüz insanının resim yapma güdüsündeki temel ruh ile o ilk insanın mağaraya resim çizerkenki ruhu hala aynıdır. Yaşamı anlatırken dilsiz kaldığımız noktada renkler ve çizgilerle yarattığımız imgeler yatıştırır anlamlandırmak isteyen benliğimizi.

Şekil 2. Vincent van Gogh’un 1889 Tarihli “Yıldızlı Gece” Eseri

Kaynak: <http://www.vangoghgallery.com/printsandposters/van-gogh-top-20.html>, Erişim Tarihi: 26.10.2017.

Günümüzde bu imgeleri yaratırken kullanılan başlıca resim teknikleri ise aşağıda verildiği gibidir:

1. Yağlı boya çalışmaları
2. Sulu boya çalışmaları
3. Pastel boya çalışmaları
4. Kara kalem çalışmaları

Bununla beraber sanatçılar malzeme kullanımı ve resim tekniği açısından farklı yollar da denemektedirler. Örneğin Mardin’de Resim Öğretmenliği yapan Ozan Polat, resimlerini çöplerden toplandığı sebze-meyveler ve çeşitli atıkları eriterek elde ettiği renklerden yapıyor (**Kaynak:** <https://www.haberler.com/copten-topladigi-malzemeyle-resim-yapiyor-7439267-haberi>, Erişim Tarihi: 26.10.2017). Resim sanatçılarının buna benzer farklı malzeme elde etme arayışları ise oldukça yaygın.

Resim sanatının sahip olduğu tarihsel bilgi birikimi ona tek bir pencereden bakmamıza olanak tanımaz. Bir sanatçının bir resmi okuyabilmesi, anlamlandırabilmesi ve okunası bir resim yaratabilmesi için bu bilgi birikiminin önemli bir kısmına hâkim olması gerekir. Gerçek bir resim sanatçısı yetiştirmeye yönelik sayısız akademik kurumlara sahibiz. Ancak resim sanatı anaokulundan itibaren bir eğitim aracı olarak eğitimin tüm kademe ve kurumlarında kullanılmaktadır ve eğitimin vazgeçilmez bir parçasıdır.

Okul öncesi, ilköğretim ve liselerde amatör resim çalışmaları yapılmakla beraber, bilim sanat okulları, güzel sanatlar liseleri, bağımsız sanat merkezleri, sanat atölyeleri ve üniversitelerde akademik düzeyde resim eğitimi faaliyetleri yürütülmektedir.

2.3.2. Müzik ve Müzik Eğitimi

Kısaca, seslerin armonik bilimi olarak nitelendirebileceğimiz müzik, yaşamın her alanına yayılmış bir özelliğe sahiptir ve eğitimin de birebir içinde yer alan önemli bir sanat dalımızdır. Tezimizin de temel taşını oluşturması nedeniyle bir sonraki bölümde müzik ve müzik eğitiminden detaylı olarak bahsedilecektir.

2.3.3. Heykel ve Heykel Eğitimi

Heykel sanatı ağaç, taş, kil, toprak ve buna benzer tüm şekillendirilebilir nesneler kullanılarak, bu nesnelere 3 boyutlu bir görünüm kazandırılması ve düşüncelerin ve imgelerin bu yöntemle nesnelere aktarılması sanatıdır. Sanat dallarının en zor alanlarından birini oluşturduğu söylenebilir.

Heykel sanatının ilk ortaya çıkış nedeni dinsel niteliklidir. İnsan ilk var olduğu andan bu yana varlığının nihai nedenini anlamlandırma eğilimindedir. Tek tanrılı dinlere geçilmeden önce ise insanların kutsal saydıkları ve tanrı olduğuna inandıkları soyut varlıklar vardır. Bu tanrılara ibadet ederlerken de görüp duyumsayabilecekleri ve bu tanrıları simgeleyen nesneler yaratmaya ihtiyaç duydular. İşte, heykel sanatının ilk örneklerini bu tanrı ya da kutsal varlık heykellerinin oluşturduğu söylenebilir. Gündelik yaşamın zorlukları ve sıkıntılarıyla doğru orantılı olarak yaratılan tanrıları temsilen birer simge heykel oluşturdular. Örneğin yerleşik ve tarıma dayalı yaşama geçildiğinde ekinlerin bereketini arttıran tanrılara ibadet edilir ve onların simge heykelleri yapılırdı.

Şekil 3. Adıyaman Bulunan Nemrut Dağı'nda Kommagene Kralı Antiochos Theos'un M.Ö. 62'de Yaptırdığı Yunan ve Pers Tanrı Heykelleri

Kaynak: <http://www.mimnap.org/?p=33623>, Erişim Tarihi: 28.10.2017.

Farklı dinlere göre değişiklik göstermesiyle birlikte heykel sanatı hala dinsel özelliğini yitirmiş değildir. Ancak eski çağlardan günümüze teknik açıdan birçok değişim geçirmiş, yaşamın tüm alanlarına yayılmış ve çalışma konularına sınırlama getirmeksizin ürünler vermeye devam etmiştir.

Heykel sanatının eğitim faaliyetleri resim ya da müzik kadar yaygın değildir. Malzeme temininin zorluğu ve belirli bir teknik birikimin gerekliliği bu sanatı diğer sanatlara oranla biraz daha ulaşılmaz kılıyor. Ancak özellikle çocuklar için (bir beklenti içerisine girmeksizin) sadece yaratıcılıklarını sınayabilecekleri düzeyde ve basit malzemelerle verilebilecek bir heykel eğitiminin onların zihinsel gelişimine de oldukça büyük katkısı olacaktır. Çocukların oynamaları için aldığımız ve oldukça yaygın kullanılan oyun hamurlarının aslında heykel sanatının bir karikatürü olduğu söylenebilir. İstisnai eğitim kurumları haricinde (Güzel Sanatlar Liseleri gibi) Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlarda heykel eğitime yönelik çalışmalar yok denecek kadar azdır. Oysaki yaratıcılığı en çok besleyecek, nesneleri kendi imgeleminde şekillendirebilme yeteneği kazandırabilecek olağanüstü sanat dallarından birisidir.

Şekil 4. Ordu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü Öğrencilerinin Çalışma Atölyesi

Kaynak: <http://www.ordumedya.com/odudeki-heykel-bolumu-karadenize-ornek-oldu>, Erişim Tarihi: 28.10.2017.

Heykel eğitimi ülkemizde Güzel Sanatlar Liseleri, Bilim Sanat Okulları, Bağımsız Sanat Atölyeleri ve Güzel Sanatlar Fakültelerinde verilmektedir.

2.3.4. Sinema ve Sinema Eğitimi

Hareketli bir sanat olan sinema, anlatılmak istenen duygu ve düşüncelerin kurgulanması, bu kurguların canlandırılarak kamera yoluyla kayıt altına alınması ve bu kayıt parçalarının birleştirilerek film adı altında izleyiciye sunulması sanatıdır. Teknik olarak kameranın bir saniyeye sığdırdığı 24 fotoğraf karesinin birleşerek hareketi oluşturmasından meydana gelir. Kameranın icadıyla ortaya çıkması nedeniyle tarihi çok eskilere dayanmaz. Yaklaşık 100 yılın biraz üzerinde bir geçmişi vardır. İçerisinde son derece teknik ve teknolojik nitelikler barındıran sinema sanatı maliyeti en yüksek sanatlar arasında sayılabilir.

XIX. yüzyılda fotoğraf tekniğinin olanaklarını genişletip hareketin elde edildiği fotoğraf kareleri oluşturabilmek için yoğun çalışmalar yapıldı. Olumlu bir sonuca ulaşan

kişiler ise sinema tarihine geçecek olan Fransız araştırmacılar Louis ve Auguste Luimere kardeşlerdir. İlk ismi “cinematographe” (sinematograf) olan sinema makinesini icat ettiler ve 1895’de de patentini aldılar. Tabii bu makine günümüzde kullanılan kamera ve kayıt aygıtlarına göre son derece ilkel. Çalışmalarını tamamladıktan sonra ilk olarak süresi üç dakikayı geçmeyen 10 tane filmi halka açık olarak gösterime sundular (MEB, 2011: 21).

Şekil 5. Sinematograf

Fransa’dan sonra diğer ülkelere de yayılmaya başlayan sinema sanatı son derece hızlı ilerlemeler kaydetti. İlk başta sesin kullanılmadığı, siyah beyaz ve görüntü kalitesi düşük olan filmler, günümüzde olağanüstü teknolojiler kullanılarak çekilmeye başlandı. Bu devasa ve hızlı gelişme sinemanın korkunç bir ticari pazar haline gelmesine neden oldu. Hesabı yapılamayacak paraların döndüğü bu sektör yoğun eleştirileri de beraberinde getirdi. Sinemaya yapılan eleştirilerin en büyük bölümünü onun sanatsal niteliğinden gittikçe uzaklaşıyor olması oluşturur. Gerçekten de Holiwood, Boliwood gibi devasa sinema şirketlerinin kurulmasıyla birlikte sinema, sanatsal kaygılar gütmeyen ve sadece içi boş görsel seyirlikler yaratan bir sektör haline geldi. Özünde bir sanat faaliyeti olan sinema farklı bir anlam kazandı ve gerçekten sanatsal kaygılarla film yapan yönetmenlerin yapıtları da “sanat filmi” adı altında garip bir tanımlamayla farklı bir dala ayrılmak zorunda kaldı. Elbette insanların eğlenmeye ve zevk veren görsel seyirler tatmaya ihtiyacı vardır; ancak hâkim sinema sektörünün bu sanatı asıl amacından uzaklaştıracak kadar kuşatması da üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur.

Şekil 6. Yönetmen Ingmar Berman'ın “Yedinci Mühür” Adlı Filminden Bir Sahne:
Ölümle Satranç

Kaynak: <https://istansanat.wordpress.com/2013/07/08/yedinci-muhur>, Erişim Tarihi: 28.10.2017.

Görüntü tekniği ve istenilen kurgunun kameraya yansıtılması konusunda ciddi bir bilgi birikimi gerektiren sinema sanatı alt eğitim kurumlarında olmasa da yüksek eğitim kurumlarında yaygın olarak öğretilmektedir. Ülkemizde sinema eğitimi, üniversitelerin Radyo-Televizyon veya Sinema-Televizyon bölümlerinde eğitim vermektedirler. Aynı zamanda Bağımsız Sinema Atölyeleri ve Sinema Akademileri de sinema eğitimi veren yaygın kurumlardır. Alt eğitim kurumlarında ise pratik anlamda uygulanamasa bile eğitimi destekleyici nitelikte olan filmler, belgeseller, belirli konulara dair görsel ve hareketli anlatılar oldukça etkili birer öğrenme aracı olarak kullanılabilir.

2.3.5. Dans ve Dans Eğitimi

Dans sanatı, verilmek istenen duygu ve düşüncelerin ritmik bedensel hareketlerle ve koreografik bir düzen içerisinde sunulması olarak tanımlanabilir. Dansın tarihsel çıkış noktası tam olarak bilinmemekle birlikte sözden ve yazıdan daha önce var olduğu düşünülmektedir; çünkü herhangi bir iletişim aracının geliştirilmediği tarih öncesi devirlerde insanların bedensel ifadelerle iletişim kurdukları ve dansın ortaya

çıkışının da bu bedensel ifadelerden evrildiği düşünülmektedir. Dolayısıyla dans, bedensel hareketlerle iletişim kurmaktır.

Dans sanatının sahip olduğu türler sayılamayacak kadar çoktur. Profesyonel ve akademik düzeyde icra edilen dans sanatı türleri bir yana, tüm toplumların kendi kültürlerini yansıtan, birbirinden oldukça farklı bedensel ifade figürleri içeren sayılamayacak kadar çok dans türü vardır. Hakkında hiçbir şey bilmediğimiz herhangi bir toplumun dans figürlerine bakarak onların kültürleri hakkında bir takım çıkarımlar yapmamız mümkündür.

Dans yoluyla kendi ritmik bedensel ifadelerini doğal bir biçimde yaratan toplumun yanı sıra, dans sanatı dünyanın her yerinde bir eğitim ve yaratı faaliyeti olarak varlığını sürdürmektedir.

Belli başlı dans türleri aşağıdaki gibi listelenebilir:

• Rock	• Punk
• Broadway	• Rumba
• Bale	• Salsa
• Ça-ça	• Samba
• Disko	• Swing
• Foxtrot	• Tango
• Halk Oyunları	• Vals
• Hip Hop	• Oryantal
• Jazz	• Sirtaki
• Jive	• Roman
• Kalipso	• Tartara Barbara
• Lirik	• Paso Doble
• Mambo	• Modern Dans

Günümüzde eğitimi verilen en yaygın dans türlerinin “bale” ve “modern dans” olduğu söylenebilir.

Bale, koreografi kurallarına dayanılarak düzenlenmiş, oldukça katı bir eğitim disiplini olan bir dans türüdür.

Şekil 7. Bir Bale Eğitim Okulu Öğrencilerinin Ders Ortamı

Kaynak: <http://www.mavidans.com/40/Bale-Kurslari.html>, Erişim Tarihi: 31.10.2017.

Modern dans ise belirli kuralları olmayan, daha özgür ve özgün bir anlayışa sahip ve bireysel yaratıcılığın ön planda olduğu bir dans sanatı akımıdır.

Şekil 8. Bir Modern Dans Sanatçısının Solo Performansından Bir Sahne

Kaynak: <http://www.bakirkoyusanatmerkezi.com.tr>, Erişim Tarihi: 31.10.2017.

Ülkemizde dans eğitimleri Üniversitelerin Güzel Sanatlar Bölümlerinde ve Bağımsız Sanat Okulları'nda verilmektedir.

2.3.6. Tiyatro ve Tiyatro Eğitimi

Diğer adıyla dram olarak anılan tiyatro, kaleme alınmış bir olay ya da bir düşüncenin oyuncular tarafından prova edilip hazırlanarak seyirciler önünde canlı olarak sahnelenmesidir. Kökeninin Antik Yunan'a dayandığı tiyatronun temelinde “oyun” yatmaktadır. Tiyatro, oyunun sanata evrilmiş halidir denilebilir (Erkek, 2013: 19).

Tiyatro sanatı, karşıda izleyicilerin bulunduğu dekore edilmiş bir sahnede icra edilir. Bu sanatı diğer sanatlara oranla farklı kılan en önemli etken oyunun ve oyuncuların izleyiciye bir “şimdilik” duygusu yaşatmasından kaynaklanır. Yapılan onlarca ezber ve provadan sonra ise minimum hatayla oynanması gereken gerçek performans, bu sanatın oyuncular açısından psikolojik olarak ne kadar zor olduğunu ortaya koyar.

Tiyatronun eğitim boyutu tüm eğitimciler tarafından başlı başına ele alınması ve incelenmesi gereken bir konudur. Çünkü tiyatro eğitimi, özellikle kişisel gelişime katkısı son derece yüksek olan önemli bir sanat dalıdır. İnsan, taklit yeteneğine sahip bir varlıktır; taklit ise aslında bir empati yöntemidir. Oyuncunun öz yaşamına ait olmayan bir olay ya da düşüncenin oyuncu tarafından canlandırılması, oyuncunun o olaya zorunlu olarak empati yapmasını sağlar. Dolayısıyla oyuncu sahne oyunlarında ele alınan konulara karşı aynı zamanda entelektüel bir bilinç ve duyarlılık da geliştirmiş olur. Toplumsal sorunların çözümüne katkı sunması açısından en çok ihtiyacımız duyduğumuz şeylerden birinin her bir bireyin “öteki”ne karşı empati duygusu geliştirmesi olduğunu tartışmaya gerek yoktur. Tiyatro bu anlamda hem oyuncunun hem de izleyicinin “diğeri”ni anlamasına olanak tanıyarak toplumsal barışa hizmet eden bir sanat dalıdır.

Şekil 9. Bertolt Brecht'in “Cesaret Ana ve Çocukları” Adlı Oyunundan Bir Sahne

Kaynak: <http://hasantayyar.blogspot.com.tr/2013/02/cesaret-ana-ve-cocuklar-bertolt-brecht.html>, Erişim Tarihi: 02.11.2017.

Tiyatro eğitimi bireye empati gibi kişisel gelişim kazanımları sağladığı gibi bireyin bedenini eğitmesine ve dilini geliştirmesine de olanak tanır. Eksiksiz bir taklit yeteneği ve yansıtılmak isteneni doğru bir şekilde verebilmek sağlıklı bir beden ve akıcı bir konuşma becerisi gerektirir. Bu da tiyatro eğitiminde bedensel ve dil çalışmalarına ağırlık verildiğinin göstergesidir.

Tiyatro her ne kadar profesyonel bir mesleki alan olsa da herhangi bir sınırlama olmaksızın tüm yaş grupları tarafından amatör olarak icra edilebilir; okulöncesi eğitimden üniversite eğitimine kadar tüm bireylerin eğitimini destekleyecek ve hem bedensel hem kişisel gelişimlerine katkı sağlayacak bir niteliğe sahiptir. Eğitim kurumlarımızın tamamında da tiyatroya yaygın olarak yer verilmekte, öğretmenlerin yönetiminde öğrencilerin oynadıkları oyunlar sahnelenmektedir.

Ülkemizde tiyatro eğitimi profesyonel olarak üniversitelerin Güzel Sanatlar Bölümleri'nde ve Bağımsız Tiyatro Atölyeleri'nde verilmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MÜZİK VE MÜZİK EĞİTİMİ

Okulöncesi dönem çocuklarda müzik eğitime geçmeden önce müzik ve müzik eğitiminin ve sahip olduğu kapsamın üzerinde durmamız gerekmektedir.

3.1. MÜZİK NEDİR?

Müzik, anlatılmak istenen duygu ve düşüncelerin seslerle ifade edilmesidir ve seslerin uyum ve uyumsuzluğunun bilimi olarak tanımlanabilir. İşitme duyumuzla algıladıklarımızın beynimizin aracılığıyla yorumlandığı sezgisel bir niteliğe sahip olan müzik, teknolojinin gelişmesiyle birlikte insan yaşamında en çok yer alan sanat dalıdır.

Zihnimiz yapısı gereği nesneleri, yapılan iş ve işlemleri, sözcükleri, kısacası tüm eylemleri sistematize etme ihtiyacı duyar ve kolay anlamlandırabilmek için algıladıklarını bir düzen içerisinde depolamaya çalışır. Zaten öğrenme, karmaşık nesneler ya da düşünceler arasında uyumlu bir bağ oluşturma ve oluşturulan bu bağ sonucunda bir senteze varma sürecidir. Zihnin müziği algılama işlevi de bu süreçle paralellik gösterir. Algıladığımız sesler belirli bir ritim ve birbiriyle uyumlu sesler yoluyla zihnimiz tarafından işlendiğinde, estetik bir haz ya da anlamlı bir duygu elde ederiz. Ancak elbette müzik yalnızca düzenli sesler elde etme faaliyeti değildir; müziğin yüzyıllar boyunca geçirdiği evrimle birlikte biriktirdiği olağanüstü bir teorik birikim söz konusudur. Gerçekten sanatsal kaygılarla üreilmeye çalışılan müzik aynı zamanda felsefe, edebiyat, bilim gibi önemli disiplinlerden beslenir ve bu disiplinleri kendi özgün ve benzersiz yöntemini kullanarak yorumlar.

Müziğin de dans gibi sanatın en eski kollarından biri olduğu sanılmaktadır. Ancak buna bir kanıt gösterme olanağımız maalesef yoktur. Çünkü o döneme ait herhangi bir müzik yazını kaydına arkeolojik bulgularda rastlayamıyoruz. İlkçağ uygarlıklarında müziğin kullanıldığına kesin gözüyle bakılmakla birlikte, o dönemin müziğine ait belge ya da bilgiler günümüze ulaşmamıştır. Bu dönemde müziğin, nota gibi herhangi bir simgeler sistemi kullanılmadan icra edildiği düşünülmektedir. M.Ö. 4000 yılında bulunan kayıt ve belgeler “bilinen” en eski müziğin Çin müziği olduğunu

gösterir. Çin müziği etkisini yakın ülkelere, daha sonra Hindistan üzerinden Mısır ve Akdeniz'e, oradan da Avrupa'ya taşır. Yapılan müzikler her coğrafyanın sahip olduğu kültürel özellikleri bünyesinde barındırmakta ve hala da barındırmaya devam etmektedir (Kaygısız, 2004: 55).

Daha önce bahsettiğimiz bazı sanat dallarında olduğu gibi din faktörü müzik üzerinde de etkisini yoğun bir biçimde hissettirmiştir. Ortaçağ Hristiyan dünyasında müzik ilk başlarda tanrının sesi olarak yalnızca “tek sesli” olarak icra edildi. Müzik, ağırlıklı olarak dinsel ayin ve törenlerde tanrıya bir yakarış aracı olarak kullanıldı ve uzun yıllar yalnızca inancın boyunduruğunda dine hizmet etti. Bununla birlikte papazlar tarafından çalgı müziğinin kiliseye girmesi de yasaklandı. Müzik tek sesli olmasının yanı sıra yalnızca insan sesi kullanılarak icra edildi. Günümüzde hala önemini yitirmemiş ve yitirecek gibi de görünmeyen Barok dönem bestecilerinin çoğu kiliseye hizmet eden din adamları arasından çıkmıştır.

Ortaçağ'ın bu katı müzik anlayışını kırmak çok uzun yıllar almıştır. Romanesk Dönem'de¹ (1000-1150) ilk adımları atılan çok sesli müzik, Rönesans'la birlikte özgürlüğünün doruk noktasına ulaşmış ve bu tarihten sonra hem teorik hem çalgı icrası hem de insan sesinin kullanımında sınırları zorlayan devasa ilerlemeler ve bilgi birikimleri elde etmiştir.

Müzik, tarihi boyunca diğer sanat ve bilim dallarının gelişmelerinden ciddi olarak etkilenmiştir. Yapılan bilimsel çalışmalar ve bu çalışmalarla elde edilen bulgular, toplumsal değişimlere yol açan düşünce akımları müzikte de yankısını bulmuş; matematik, fizik ya da mimari gibi alanların dönemsel özellikleri ve yeni buluşları müziği bu bulgular doğrultusunda çeşitli biçim değişikliklerine itmiştir.

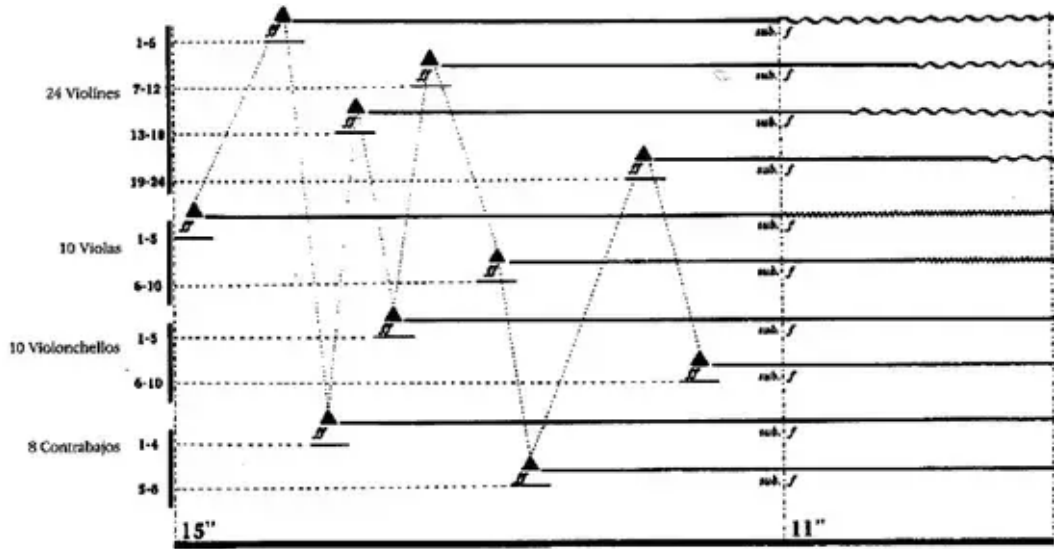
Müzik yakın tarihimize kadar yalnızca “birbiriyle uyumlu sesler”in müzikal olarak üretildiği bir alandı. 19. Yüzyılın sonlarına doğru müziğe devrimsel bir nitelik kazandıracak olan en önemli değişimlerden biri ünlü besteci Arnold Schönberg tarafından geliştirildi. 1874 ile 1951 yılları arasında yaşamış olan Avusturyalı besteci, bu yıllara kadar yapılan tonal müziğin² tüm kurallarını yıkarak 12 ton besteleme tekniği adıyla atonal müziği yarattı. Schönberg'e göre müzik yalnızca iyiyi ve güzeli değil aynı zamanda kötüyü ve çirkinliği de işleme yetisine sahip olmalıdır. Örneğin konu olarak

¹ Romanesk Dönem: 11. yüzyıl ile 13. yüzyıl ve sonrasına kadar Batı Avrupa'nın sanat anlayışı.

² Müziğin bir sesin (do, re ya da mi bemol vb. gibi) egemenliğinde bestelenmesi ve seslerin bir ahenk oluşturacak şekilde düzenlenmesi.

savaşı işleyen bir müzik, tonal müziğin hâkim müzik anlayışına göre bestelendiğinde, insan üzerinde ne kadar yıkıcı bir etki bırakırsa bıraksın notalar bir ahenk oluşturacak şekilde yazılır. Oysa savaşa tanık olan bir insanın hissedeceği tek şey zihninde oluşan kaos ve dehşet duygusudur; eğer savaş müzikle ifade edilecekse, müziğe bu kaos ve dehşet duygusunu yaşatacak sesler hakim olmalıdır. Dolayısıyla müzik yalnızca ahenkli ve güzel olanı değil kötüyü ve çirkinini de bünyesinde barındırmalıdır. Bahsettiğimiz düşüncenin en güzel örneklerinden biri Polonyalı Besteci Krzysztof Penderecki'nin (d. 1933) "Hiroşima'da Ölenler İçin Ağıt" adlı bestesidir. Bu eser savaşın tüm korkutucu ve dehşete düşüren karakterini seslerle yansıtabilmiş olağanüstü bir atonal eserdir.

Şekil 10. Krzysztof Penderecki'nin "Hiroşima'da Ölenler İçin Ağıt" Adlı Bestesinden Bir Bölümün Grafik Notasyonu

Kaynak: <https://www.quora.com/Music-Theory-How-does-Ligeti's-approach-to-sound-masses-differ-from-Penderecki's>, Erişim Tarihi: 02.11.2017.

Arnold Schönberg'in 12 ton besteleme tekniğindeki temel teorisi ise yapılan müziğin hiçbir sesin egemenliğine girmemesine dayanır. Örneğin tonal müzikte Re Majör bir beste, Re sesi etrafında armonize edilecek ve dolayısıyla verilmek istenen duygu bu sesin sahip olduğu etkiyle sınırlı kalacaktır. 12 ton besteleme tekniğinde ise müziğe başlarken önce var olan bütün temel notalar tekrar edilmeyecek şekilde dolaşılır

ve bestenin ilerleyen aşamasındaysa belirli bir nota ya da sesin etkisine girmekten kaçınılır. Asıl itibariyle atonal müzik doğanın ve yaşamın doğal atonal seslerini yansıtır.

Arnold Schönberg'ten ve onun başlattığı bu müzik akımından bahsetmemizin sebebi, atonal müziğin günümüzde en yaygın yapılan müzik türü (pop kültüre ait olan müzik konumuz dışındadır) haline gelmesinden kaynaklanmaktadır. Türkiye'de henüz gözle görülür herhangi bir gelişim göstermemiş olan atonal müzik dünyadaki müzik camialarının geniş kitlelerince icra edilmekte hatta tonal müzikten giderek uzaklaşmaktadır.

Bununla birlikte konusunu matematikten alan “fraktal müzik”, sadece teknoloji kullanılarak yapılan “elektronik müzik” ya da yalınlık felsefesi güden “minimal müzik” gibi birçok müzikal yaklaşım ve akım geliştirilmiş ve geliştirilmeye de devam edilmektedir.

3.2. MÜZİK EĞİTİMİ VE TÜRLERİ

Müzik eğitimi tarihi incelenecek olursa Antik Yunan'a kadar uzanmak gerekecektir; çünkü müziğin bir eğitim aracı olarak kullanılması ve oldukça ciddi bir uğraşı olarak görülmesi Antik Yunan'a dayanmaktadır. Bu dönemde müzik insanın gelişimi ve eğitimine hizmet eden önemli bir faaliyet alanıdır. Antik Yunan'da müziğin tamamen kabul gördüğü ilk yer Pythagorasçı³ okul olmuştur. Pythagoras matematik ve müzik arasında bir bağ oluşturmuş ve müziğin matematiksel olarak formülize edilebileceğini keşfetmiştir. Müziğin temel taşı olan armoni, Pythagorasçılar tarafından karşıtların birliği olarak tanımlanmıştır ve o dönemin düşünürlerine göre armoni çelişkilerin uzlaş alanıdır (Fubini, 2006: 62).

Düşünsel-söyleysel yöntem ve doğanın devinimi olarak bilinen “diyalektik” kavramı Antik Yunan felsefe devriminin temel taşlarından birini oluşturur. Müzik ve onun temel dayanağı armoni de o dönemin düşünürlerince diyalektiktir ve düşünce alanında yer alması bir zorunluluktur. Gerçekten erdemli bireyler yetiştirmek için uğraşılması gereken faaliyetler arasında temel olarak jimnastik, dans, şiir, tiyatro, felsefe ve müzik gösterilir. Öyle ki günümüzün müziğe bakış açısıyla o dönemin müzik anlayışı tamamen farklıdır; müzik yalnızca temel bir eğitim aracıdır. Antik Yunan'da

³ Pythagoras: M.Ö. 570-M.Ö. 495 yılları arasında yaşamış olan İyonyalı filozof.

müziğe bu denli önem verilmesinin nedeni ise müziğin ruhun eğitilmesinde başat bir rol oynadığına inanılmasıdır. Buna ek olarak savaşlarda, dinsel törenlerde ve hatta hastaların tedavisinde de müzik o dönemde yaygın olarak kullanılmıştır.

Antik Yunan’da kullanılan çalgıların sayısı oldukça azdır. En yaygın kullanılan enstrümanlar kitara, lir ve harp gibi telli çalgılardır. Eski Yunan’la özdeşleşmiş olan en önemli çalgı ise lirdir. Lir küçük bir enstrüman olmasına rağmen ses bakımından oldukça güçlü bir enstrümandır ve o dönemde lir dersleri mousikie adı verilen müzik hocalarıyla yapılır (Coşğun, 2011: 42).

Şekil 11. Antik Yunan’da Kullanılan Bir Enstrüman Olan Lir

Kaynak: <http://deryaozcelik-ahisnfretmenlii1c.blogspot.com.tr>, Erişim Tarihi: 03.11.2017.

Müzik bir eğitim aracı olarak, yöntem ve amaç değişiklikleriyle birlikte, Antik Yunan’dan günümüze kadar çeşitli şekillerde kullanılmıştır. Profesyonel müzik eğitimi alanları dışında, her yaş grubunun talebine cevap verebilecek müzik eğitimi alanları oldukça yaygındır. Gerek ses gerekse çalgı eğitimi veren kuruluşlarımızın sayısı azımsanmayacak kadar çoktur. Bu geniş ağ, müziğin gelişimi adına olumlu bir durum olarak değerlendirilebilir. Çok iyi işler ortaya çıkarabilen akademik eğitim kurumlarımızın verdikleri eğitim niteliksel anlamda irdelenebilir fakat, müzik eğitimi konusunda en büyük tehlikeyi bağımsız müzik eğitimi kurumları oluşturmaktadır. Bu eğitim kurumlarının benimsedikleri yaklaşım ve yöntemler eleştirilebilir niteliklere sahiptir. Salt ticari kaygılarla hareket eden, yetersiz ve kendini geliştirmeyen eğitimcilerle dolu, özellikle ülkemizde çok fazla karşılaştığımız süreç değil de sonuç

odaklı hareket eden ve işin bilimsel ve teknik boyutunu çok fazla ihmal eden çalgı ve ses eğitimcilerinin varlığı ve en önemlisi işin felsefi boyutunun ihmal edilmesi bu eğitim kurumlarının müzik insanı yetiştirmesindeki başarısızlığının en büyük sebepleridir. Yanlış teknik yaklaşımlardan ya da teknik ve bilimsel boyutun ihmal edilmesinden kaynaklı enstrüman çalışmaları öğrenci için bir işkenceye dönüşmesi ve bunun sonucunda müziğe devam etmekten vazgeçmiş olan binlerce öğrencinin varlığı inkâr edilemez bir gerçektir. Gerçekten erdemli ve duyarlı bireyler yetiştirmek istiyorsak Antik Yunan'ın sanata bakış açısındaki ciddiyeti insanlık olarak tekrar kazanmamız bir zorunluluktur. Tezimizin birçok yerinde bahsettiğimiz gibi sanat eğitimi bir boş zaman uğraşısı değil, daha yaşanılabilir bir dünya için ihtiyacımız olan en önemli değerlerden biridir.

Ülkemizde akademik olarak müzik eğitimi veren kurumlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- ✓ Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümleri
- ✓ Müzik Eğitim Fakülteleri
- ✓ Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümleri
- ✓ Müzik ve Sahne Sanatları Fakülteleri
- ✓ Devlet Konservatuvarları (İlköğretim-Lisans ve Yarı Zamanlı bölümleri vardır)
- ✓ Türk Müziği Devlet Konservatuvarları
- ✓ Askeri Mızıka Okulu (Askeri Bando Okulu)
- ✓ Müzik Araştırma Merkezleri

Bu eğitim kurumlarının tamamı öğrencilerini müzikal yeterliliklerini ölçen bir sınava tabii tutarak kabul etmektedirler.

3.2.1. Şan Eğitimi

Şan eğitimi, insanın sesini, ses organlarının anatomik yapısıyla uyumlu bir şekilde kullanabilmeyi öğrenmesi amacıyla planlı ve programlı bir şekilde sürdürülen bir eğitim sürecidir (Töreyin, 2008: 82, 90).

Doğru yöntemlerle eğitilmiş olan bir insan sesi, sınırları zorlanan birçok enstrümanla eş tutulabilecek kadar olağanüstü düzeylere varabilmektedir. Aynı

zamanda insan sesi, tını bakımından tüm enstrümanların toplamının ulaşamayacağı bir çeşitliliğe sahiptir.

Tıpkı enstrüman çalışmaları gibi ses eğitiminde de ciddi egzersiz ve çalışmaların yapılması zorunludur. Ses tellerimiz yapısı itibarıyla esneme ve genişleme özelliğine sahiptir ve çalışmalar yoluyla güç ve dayanıklılık açısından sahip olduğu kapasite artırılabilir.

Şan egzersizleri ilk başta sesi fazla zorlamadan yani kolaydan zora bir yol izlenerek başlar. Bu çalışmaların amacı ses tellerimizin esneklik kazanması, diyafram kasının doğru yönetilebilmesi, ses telleri ve aldığımız havanın uyum içinde kullanılması, nefes-ses ilişkisinin doğru yönlendirilmesi, ses perdelerini doğru basmak, rezonansı tanımak, sesler arasında pürüzsüz, parlak, dolgun ve yumuşak geçişler yapılabilmesini sağlamaktır (Ayan, 2010: 76). Bu çalışmalarla birlikte kulak eğitimi, solfej eğitimi, müzik teorisi eğitimi de şan eğitiminin temel eğitim bölümlerini oluşturmaktadır.

Şan eğitimi alan bireyler öncelikle sahip oldukları ses sınırlarına bağlı olarak sınıflandırılırlar ve aldıkları eğitim bu doğrultuda devam eder. İnce ve kalın perdelere çıkıp inebilme yetisiyle değerlendirilen insan sesleri aşağıdaki şekilde gruplara ayrılırlar:

Soprano	: En ince kadın sesi
Mezzo-soprano	: Orta incelikte kadın sesi
Alto	: En kalın kadın sesi
Tenör	: En ince erkek sesi
Bariton	: Kalın erkek sesi
Bas	: En kalın erkek sesi

Şan eğitimi almış bireyler her ne kadar tüm çalgı gruplarına eşlik edebilme yetisine sahip olsalar da onların ikinci bir uzvu olarak düşünülebilecek enstrüman piyanodur. Özellikle çok sesli bir eşlik enstrümanı olması nedeniyle ses çalışmaları genellikle piyanoyla yapılır ve şan öğrencisi ve eğitmeninin en büyük yardımcısıdır. Bu nedenle birçok şan öğrencisi veya eğitimcisi aynı zamanda piyanoya hakim olarak yetiştirilir.

Şekil 12. Şan Eğitimi Dersinden Bir Görüntü

Kaynak: <http://www.forumsanat.com/san-egitimi>, Erişim Tarihi: 05.11.2017.

Şan eğitimi konservatuvarın ilköğretim bölümlerinden üniversitelerin lisans bölümlerine kadar tüm eğitim kurumlarında sürdürülmektedir. Akademik yeterliliğe ulaşılabilme süresi normal örgün eğitim süresiyle aynı düzeydedir.

Opera sanatçıları, koro sanatçıları, solo sanatçılar, müzikal oyuncular bu eğitim sürecinin ortaya çıkardığı ürünlerden bazılarıdır. Bununla birlikte ülkemizin Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği Bölümleri'nde seslendirme sanatçıları yetiştirilmektedir.

3.2.2. Yaylı Çalgılar Eğitimi

Yaylı çalgılar eğitimi keman, viyolonsel, viyola, kontrbas gibi arşeyle icra edilen enstrümanların temel araç olarak kullanıldığı ve bireye akademik anlamda müzikal yeterlilik kazandırıldığı bir eğitim süreci olarak tanımlanabilir. Arşeyle (yay) icra edilmesi bu enstrümanları teknik açıdan diğer enstrümanlara oranla daha çetrefil ve zor bir hale sokmaktadır. Özellikle keman ve viyola gibi duruş pozisyonu açısından insan anatomisine çok uyumlu olmayan tekniği nedeniyle, fiziksel rahatsızlıklara yol açmaması açısından hassasiyet gerektiren bir eğitim sürecidir.

Çoğunluğunu perdesiz enstrümanların oluşturduğu yaylı çalgıların öğrenim süreci çok büyük sabır, sürekli çalışma azmi ve dikkat gerektiren bir eğitim sürecidir.

Eğitimin başlangıç aşamasında uzunca bir süre temiz ses elde edilememesi, teknik duruş ve pozisyonların fiziksel olarak alışkanlık haline getirilmesindeki zorluk eğitimin devamlılığını etkileyen en önemli faktörlerdir.

Temel eğitim süresinin kişiye bağlı olarak 8 yıl, akademik yeterliliğe ulaşma süresinin de yine kişiye bağlı olarak yaklaşık 20 yıl sürdüğü düşünüldüğünde hem sürecin uzunluğu hem de erken yaş kemik gelişiminin bu sürece olumlu katkısı nedeniyle yaylı çalgılar eğitimine küçük yaşlarda başlanması önerilmektedir.

Şekil 13. Gelmiş Geçmiş En Büyük Keman Öğreticilerinden Ivan Galamian'ın⁴ Dünyaca Ünlü Keman Virtüözü Joshua Bell'i⁵ Eğitirken Çekilen Bir Görüntüsü

Kaynak: <https://tarisio.com/news/galamian-amati-june-2015-london>, Erişim Tarihi: 05.11.2017.

Yaylı çalgıların başarılması en zor alanını entonasyon oluşturmaktadır. Çoğunluğunu perdesiz enstrümanların oluşturduğu yaylı çalgılar eğitiminde kulak eğitimi ve solfej önemli bir yere sahiptir. Seslerin ve aralıkların duyumları zihinde öyle bir yer etmelidir ki klavye üzerinde parmakların yönlendirilmesi tamamen kulağın klavuzluğunda gerçekleşmelidir. İyi bir entonasyonun inşası temel olarak kulağın yönlendirdiği dokunma duyusuna dayanır. Gözleri görmeyen insanlar yollarını bulmak için yer yer belirledikleri nesnelere dokunarak kendilerine rehberlik ederler.

⁴ Ivan Galamian (1903-2005): İran Tebriz doğumlu Ermeni asıllı Keman virtüözü ve keman eğitimcisi.

⁵ Joshua David Bell: 1967 doğumlu Amerikalı keman virtüözü ve orkestra şefi.

Parmakların hareketleri de bu insanlara benzetilebilir ve gözleri görmeyen insanların yönlerini bulmak için kullandıkları bu yöntemle parmakların klavye üzerindeki işleyişi benzer niteliktedir (Galamian, 1962: 19).

Yaylı çalgılar eğitimini batı müziği çalgıları olarak bilinen keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas çalgıları oluşturur. Ülkemizde de bu çalgılarla birlikte doğu müziği çalgıları olarak bilinen kabak kemane, yaylı tambur, kemençe gibi yaylı çalgıların eğitimleri yaygın olarak verilmektedir.

3.2.3. Üflemeli Çalgılar Eğitimi

Üflemeli çalgılar eğitimi yan flüt, obua, klarnet, fagot, trompet, ney gibi nefes yoluyla icra edilen enstrümanların temel araç olarak kullanıldığı ve bireye bu enstrümanların önderliğinde akademik anlamda müzikal yeterlilik kazandırıldığı bir eğitim süreci olarak tanımlanabilir.

Üflemeli çalgıların tarihi insanın şarkı söyleme faaliyeti kadar eskidir; hatta bilinen ilk çalgı örnekleri olduğu kabul edilmektedir. Tarih öncesi çağlarda sesin bir boru yardımıyla uzaklara iletildiği ve bu yolla iletişim kurmaya çalışıldığı varsayılmaktadır. Bu borular aynı zamanda ilkel insanlar tarafından kötü ruhların kovulması için dinsel ritüellerde de kullanılmıştır. Bu boruların günümüzdeki üflemeli çalgıların ataları oldukları bilinmektedir (Yurtcan, 2005: 2).

Günümüzde üflemeli çalgılar iki gruba ayrılmaktadır; bunlar tahta nefesliler ve bakır nefesliler olarak adlandırılır. Üflemeli çalgılarda farklı malzeme kullanımları ve enstrümanda hava geçiş yollarının değişik şekillerde tasarlanması yoluyla farklı tınılar elde edilebilmektedir. Bu nedenle üflemeli çalgılar diğer enstrümanlara oranla oldukça kalabalık bir aile olma özelliğine sahiptir.

Birçok müzik aleti ve ses eğitiminde olduğu gibi, üflemeli çalgılar da sabır ve azimle çalışılması gereken enstrümanlardır. Üflemeli çalgılar eğitiminde üzerinde önemle durulan en önemli nokta nefes ve diyaframın doğru kullanımının öğrenilmesidir. Tıpkı arşenin yaylı çalgılar eğitimini çetrefil bir hale sokması gibi üflemeli çalgıların da kilit noktası nefestir (Dural, 2007: 19).

Üflemeli çalgılar eğitimi konservatuarlarda (ilköğretimden lisans eğitimine kadar), güzel sanatlar fakültelerinde, bağımsız müzik eğitimi kurumlarında yaygın olarak verilmektedir. Batı kökenli enstrümanlar olarak adlandırılan ve eğitimleri verilen üflemeli çalgıların başlıcaları aşağıdaki gibi listelenebilir:

➤ Fagot	➤ Pikolo
➤ Obua	➤ Klarnet
➤ Trompet	➤ Korno
➤ Tuba	➤ Yan Flüt

Ayrıca doğu nefesli çalgıları olarak bilinen ve ülkemizde Türk Halk Müziği Konservatuarlarında yaygın olarak eğitimi verilen üflemeli çalgıların başlıcaları aşağıdaki gibi listelenebilir:

➤ Ney	➤ Mey
➤ Kaval	➤ Duduk
➤ Zurna	➤ Sipsi

3.2.4. Vurmalı Çalgılar Eğitimi

Vurmalı çalgılar eğitimi davul, zil, trampet, def gibi el, baget ya da tokmak yardımıyla icra edilen enstrümanların temel araç olarak kullanıldığı ve bireye bu enstrümanların önderliğinde akademik anlamda müzikal yeterlilik kazandırıldığı bir eğitim süreci olarak tanımlanabilir. Şayet müzik katmanlardan bir sanatsa, vurmalı çalgıların bu katmanların temelini oluşturan yapı olduğu söylenebilir; çünkü ritim müziğin temel taşıdır.

Ritim her ne kadar istenilen her malzemeden elde edilebilse de, vurmalı çalgıların büyük bölümü genel olarak bir çerçeveye hayvan derisi ya da buna benzer malzemeler geçirilerek ses elde edilen müzik aletleridir; bununla birlikte ritim elde etmek için farklı şekilde üretilen ve yaratıcılığın sınırlarını zorlayan sayısız vurmalı çalgı çeşidi vardır. Enstrümanlar içerisinde en ilkel yapıya sahip olan çalgı aletleridir.

Vurmalı çalgılar eğitiminin en zor noktasını mükemmel bir ritmik zamansallık yetisi kazanabilmek oluşturur. Karmaşık tartım kalıplarını vurabilmek ve istenilen hıza ulaşabilmek de vurmalı çalgı icracılarının sahip olması gereken kazanılması zor özellikleri arasındadır.

Diğer enstrüman grupları kadar yaygın olmasa da konservatuarlarda, güzel sanatlar fakültelerinde ve bağımsız eğitim kurumlarında vurmali çalgılar eğitimi verilmektedir.

3.2.5. Piyano Eğitimi

Piyano eğitimi, piyanonun temel araç olarak kullanıldığı ve bireye bu enstrüman önderliğinde akademik müzikal yeterlilik kazandırıldığı bir eğitim süreci olarak tanımlanabilir. Piyano müzik dünyasında eşi olmayan bir enstrümandır ve aynı zamanda çok farklı bir yere sahiptir. Her zaman temiz ses elde edebilme olanağı ve çoksesli olması bakımından birçok otoriteye göre müziğin temel enstrümanı olarak kabul edilir.

Solfej, armoni, özellikle kulak eğitimi çalışmaları yapılırken kullanılan piyano, müzik eğitimi alan tüm öğrenciler için zorunlu tutulmuştur. Çünkü özellikle müzik öğretmenlerinin öğrencilerini müziğin her alanında eğitirken sahip oldukları en büyük yardımcıları piyanodur. Sol ve Fa anahtarlarının birlikte kullanılması, aynı zamanda müziğin tüm çoksesli armonik niteliklerini içerisinde barındırması gibi etkenler de bu enstrümanın icracılarını teorik birikim anlamında diğer enstrüman icracılarına oranla bir adım öteye taşır. Piyano gerek şan icracıları gerekse keman gibi yaylı çalgı icracılarının doğru bir enstonasyona sahip olabilmeleri için mükemmel bir eşlik özelliğine sahiptir ve bu gibi enstrümanların eğitimi ile ses eğitimlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Piyano eğitiminin en zor bölümünü oluşturan nokta sağ el ve sol elin çaldıkları farklı ezgilerin koordinasyonunu sağlama yetisini kazanabilmektir. Eğitimin başlangıç aşamasında oldukça kolay ilerleyen piyano, diğer enstrümanlarla ters bir orantı çizerek süreç ilerledikçe zorluk derecesi artan bir enstrümandır. Örneğin Rachmaninoff, Chopen gibi olağanüstü piyano bestecilerinin zor pasajlarını icra edebilmek için mükemmel bir hız, koordinasyon, hâkimiyet ve teknik yorumlama becerisi gerekmektedir.

Müzik eğitimi kurumlarının tümünde yan alan olarak zorunlu tutulan piyano aynı zamanda konservatuar ve güzel sanatlar fakültelerinde ana alan olarak seçilebilmektedir.

3.2.6. Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Eğitimi

Müzikte kompozisyon, olağanüstü bir müzik kulağına ve müziğin bugüne kadar sahip olduğu teorik birikimin bilgisine sahip olup bu bilgi birikimlerini kullanarak yeni müzikal ürünler ve teorilerin ortaya çıkarıldığı ileri düzey bir müzikal çalışma alanıdır. Bu alanda yetkin kişilere kompozitör ya da besteci adı verilmektedir.

Orkestra üflemeli, yaylı, vurmali vs. çalgıların birleşerek çoksesli müzik icra ettikleri çalgı topluluklarıdır. Bu çalgı topluluklarının birbirleri arasındaki koordinasyonunu sağlayan, onlar için adeta bir metronom görevi gören, icra edilecek parçanın doğru yorumlanmasını sağlayan ve orkestra sanatçıları arasında lider vasfına sahip müzisyenlere ise orkestra şefi adı verilmektedir.

Örneğin 1797-1828 yılları arasında yaşamış Avusturyalı besteci Franz Schubert'in "Bitmemiş Senfoni"si (Unfinished Symphony) bir kompozisyon ürünüdür. Bu senfoninin doğru bir şekilde icra edilmesi ve yorumlanması işi de orkestra şefinin önderliğinde gerçekleşmektedir.

Kompozisyon ve orkestra şefliği eğitimi için mükemmel bir müzik kulağına sahip olmak gerekmektedir. Kompozitörün beste yaparken koca bir orkestra grubunu karşısına alıp yazdıklarını anlık olarak onlara çaldırma şansı yoktur. Dolayısıyla yazdığı nota pasajlarının orkestral ya da solo olarak zihninde yankılanması gerekir. Bu da seslere olağanüstü bir hâkimiyet anlamına gelmektedir. Orkestra şefi içinse durum bir bu kadar zordur; kimi orkestralarda sayısı yüzü aşan çalgı gruplarını yönetirken her bir çalgı grubunun sesini ayırt etme ve onları doğru yönlendirme yine olağanüstü bir müzik kulağı ve konsantrasyon gerektirir.

Bir kompozitörün bir orkestrada yer alabilecek tüm çalgı gruplarının teorik bilgisine de sahip olması beklenir. Çünkü yazılan eserlerde çalgı gruplarının ses sınırları ve çalgının teknik olanakları hesaba katılmak zorundadır.

Şekil 14. Gustavo Dudamel: Venezuelalı Orkestra Şefi ve Kemancı

Kaynak: <http://muzik.iksv.org/tr/arsiv/haberarsivi/p/1/385>, Erişim Tarihi: 06.11.2017.

Kompozisyon, yeni müzik ürünlerinin ve farklı müzikal teorilerin yaratılması anlamına gelmektedir. Orkestra şefliği ise bu yeni yaratıların vücut bulmasına yani en iyi şekilde sahnelenmesine hizmet etmektedir. Dolayısıyla kompozisyon ve orkestra şefliğinin müzik sanatının doruk noktasını oluşturduğu söylenebilir. Olağanüstü zor bir eğitimden geçen bu sanatçıların eğitimlerinde armoni, kulak eğitimi, müzik biçimleri, müzik tarihi, besteleme teknikleri, piyano eğitimi, bireysel çalgı eğitimi, çalgı bilgisi eğitimi gibi dersler verilmektedir.

Bununla birlikte virtüözler gibi müzik sanatlarının doruğuna ulaşmış ve müzik alanında hem teorik hem pratik anlamda belli bir bilgi birikimine ulaşmış olan sanatçılar da kompozitörlük ya da orkestra şefliği yapmaktadırlar.

Kompozisyon ve orkestra şefliği eğitimleri belli bir bilgi birikimi ve hazırbulunuşluk gerektirdiği için üniversitelerin lisans bölümlerinden oluşmaktadır. Ülkemizde de birçok üniversitede kompozisyon ve orkestra şefliği eğitimi yaygın olarak verilmektedir.

3.2.7. Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümleri

Eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümleri öğrencinin hem müzikal yetilerinin geliştirildiği hem de pedagojik eğitimlerin verildiği eğitim kurumlarıdır. Bu

bölümlerde müzik eğitimi faaliyetlerinin yanı sıra müziğin nasıl öğretilmesi gerektiğiyle ilgili plan-programlar, materyal geliştirme yöntemleri, eğitim felsefesi dersleri gibi öğretmenlik mesleğinin icra edilmesi için gerekli eğitimler verilmektedir. Eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümlerinde amaç sanatçı yetiştirmek değil sanatçı adaylarını ya da geleceğin müzik eğitimcilerini eğitecek bireyler yetiştirmektir.

Müzik öğretmenliği fakülteleri müzikal anlamda genel kültürü yüksek bireyler yetiştirir. Bir müzik öğretmeni adayının müziğin geneli hakkında derinlemesine olmasa da bir fikir sahibi olması beklenir ve verilen eğitim de bu yöndedir. Ancak bu fakültelerde her öğrencinin bir alanda uzmanlaşma olanağı vardır.

Müzik öğretmenliği programında orkestrasyon, armoni, kulak eğitimi, ses eğitimi, piyano eğitimi, bireysel çalgı eğitimi gibi müzik dersleri verilir. Ancak bunun yanında eğitim bilimleri dersleri de yoğun olarak öğretim programında mevcuttur. Hatta eğitimin son senelerine yaklaşıldıkça, ilk senelerde daha yoğun olan müzik eğitimi dersleri yerini eğitim bilimleri derslerinin yoğunluğuna bırakır.

Toplum olarak müzik öğretmenlerine bakış açımız biraz yanlış temeller üzerine oturmuştur. Öğretmenliğin mesleki bir faaliyet olup olmadığı geçmişte uzun süre tartışılmış bir konudur. Bu tartışmaların sonucunda öğretmenliğin kendine özgü nitelikleri olan özgün bir meslek olduğu sonucuna varılmış ve bir mesleki çalışma alanının tüm özelliklerini içerisinde barındırdığı konusunda fikir birliği sağlanmıştır (Tezcan, 1996: 34). Müzik öğretmeni ise bir sanatçı ya da icracı değildir. Enstrümanına ya da sesine hâkimiyet düzeyi çok yüksek birçok müzik öğretmenimiz mevcuttur ancak, müzik öğretmenlerinin asıl amacı müzik eğitiminde karşılaşılan sorunlara eğitim programları geliştirmek ve çözüm yolları aramaktır. Bir şeyi çok iyi yapabilmek o şeyin nasıl yapıldığını bir başkasına kolaylıkla aktarabileceğiniz anlamına gelmez. Öğretme eylemi belli bir eğitimden geçmiş olmayı ve pedagojik yaklaşımlarla yoğrulmuş olmayı gerektirir.

Herhangi bir lise programından sonra, üniversitelerin lisans programlarında eğitimi verilen müzik öğretmenliği bölümü, öğrencilerini işitme yeteneğini yoğun olarak ölçen bir sınava tabii tutarak seçmektedir. Öğretmenlik mesleği adayları için yapılan bu sınavda, bireyin öğretmenlik mesleğine uygun karakter ve özelliklere sahip olup olmadığını ölçen bir değerlendirme sisteminin yapılmaması eleştirilecek bir noktadır. Bu yalnızca müzik öğretmenliği bölümleri için değil tüm eğitim fakülteleri

için geçerli bir eleştiridir. Öğretmenlik, dengeleri son derece hassas bir çalışma alanıdır ve sadece entelektüel donanım sahibi olmak yeterli değildir; aynı zamanda insani değerler anlamında da bireyden farklılık beklentisi olan bir meslektir.

Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Konservatuar mezunu öğrenciler de üniversitelerin belirledikleri bir pedagojik formasyon eğitiminden geçerek müzik ğretmeni olarak görev alabilmektedirler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

OKULÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİ

Araştırma sonuçlarımızı incelemeden önce çalışmamızın asıl konusunu oluşturan okulöncesi dönem müzik eğitimi üzerine bilgiler vermek yararlı olacaktır.

4.1. OKULÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİ NEDİR?

Henüz eğitim-öğretime ilk adımı atan okulöncesi çağı çocuklarını okul ortamına adapte etmek sabır ve dikkat isteyen kritik bir dönemdir. Onlara bir çocuğun penceresinden yaklaşmak, yaptıkları herhangi bir şeye karşı uzun süreli adaptasyon yetileri düşük olması nedeniyle eğlenceli etkinliklerle bir şeyler kazandırmaya çalışmak çok önemlidir. Okulöncesi dönemde çocuklarla yapılan sanat eğitimi etkinlikleri arasında da müziğin çok önemli bir yeri vardır. Onların eğlenmesini sağlamakla beraber, yapılan müzik aktivitelerinin içerisine sayısız öğrenme öğeleri yerleştirebileceğimiz müzik, bu anlamda okulöncesi öğretmenin en büyük yardımcılarından birisidir.

Okulöncesinde yapılan müzik eğitimi çocuğun hareket yetisinin, ritim duygusunun ve müzikal beğenisinin gelişimine destek olur. Yapılan müzik etkinliklerine çocuk, dolaylı olarak bedenini de eğitmiş olur; çünkü müzikte duyduğu seslerle bedenini bir koordinasyon içerisinde hareket ettirmeye çalışır. Okulöncesi müzik eğitimi yalnızca bedensel kazanımlar değil aynı zamanda ruhsal olarak da çocuğu rahatlatır ve dinginleştirir. Şarkı söyleme aktiviteleri dil gelişimine katkı sağlar. Uyulması gereken toplumsal kurallar, toplumsal değerler, kültür ve gelenekler ve somut bilgiler şarkılar yoluyla çocuklara aktarılabilir (Işın, 2008: 10).

Okulöncesi müzik eğitimi çocuğun sahip olduğu yetileri de ortaya çıkarmaya yardımcı olur. Müzik eğitimi sırasında çalınan ya da söylenen müziğe eşlik ederken beden dilini ne kadar doğru kullandığı, ritim duygusunun ne kadar gelişmiş olduğu, şarkıya eşlik ederken dilini ne kadar iyi kullandığı, ezgilere ne denli eşlik edebildiği onun sahip olduğu yetenek düzeyinin bir ön habercisidir. Bu eğitim sırasında okulöncesi öğretmenin çocukları doğru gözlemlemesi, gerekli notlar alması ve çocuğun ileride

yönlendirileceği sosyal aktiviteler için ebeveynlere öneri ve görüşlerde bulunması önemlidir ve bir eğitimciden beklenen bir davranıştır.

Araştırmaların ve yazılan kitapların okulöncesi eğitiminde sanat faaliyetlerinin üzerinde bu kadar önemle durmasının sebebi boşuna değildir. Bu yaştaki çocuklara verilecek katı bir eğitimin başarı oranı yok denecek kadar azdır. Çünkü her şeyden önce sahip oldukları gerçek dünyaları oyundan ibarettir ve yaşamlarını oyun yoluyla idame ettirmektedirler. Onlara vermek istediğimiz kazanımları doğrudan değil de dolaylı olarak vermek, kendi oyunlarını yaratırken öğrenmelerini sağlamak, yapılan gerek müzik gerek oyun faaliyetleri içerisine güçlü eğitim-öğretim materyalleri yerleştirmek ve bu eğitim-öğretim faaliyetleri ve materyal geliştirme konusunda araştırmalarda bulunmak eğitim çalışanları olarak zorunluluklarımız arasındadır.

Müzik eğitimiyle akademik başarı arasındaki ilişki irdelendiğinde müzik eğitiminden geçmiş olan öğrencilerin edebiyat ve matematik alanlarında bu eğitimi almamış öğrencilere oranla daha yüksek bir akademik başarı gösterdikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca Amerika’da 1998 yılında yapılan bir araştırmaya göre müzik eğitimi alan öğrencilerin başarı ödülleri bu eğitimi almayan öğrencilere göre sayıca çok daha fazladır.

Kaliforniya Üniversitesi’nde yapılan araştırmalarda, alınan müzik eğitiminin öğrencinin bilişsel başarılarına etkisiyle ilgili örneklerden bir kaçı aşağıdaki gibidir:

1981-1982 yılları arasında Kaliforniya Mision Viejo Lisesi’ndeki öğrenciler arasında müzik eğitimi alanların almayanlara oranla akademik başarılarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

1981 yılında yapılan bir başka araştırma ise Westinghouse⁶ bilim ve yetenek yarışmasını kazananların %40’ının başarılı müzisyenler olduğu belirlenmiştir.

Kaliforniya Üniversitesi’nde Nöroloji Asistanı olan Dr. Frank R. Wilson yaptığı araştırmalarda, bir müzik enstrümanı çalan bireylerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan diğer bireylere oranla daha hızlı gelişim gösterdiğini kanıtlamıştır. Enstrüman çalışmalarının yoğunlaşmayı, hafızayı, bilişsel anlamda daha hızlı tepkiler vermeyi geliştirdiği, duyu organlarının daha aktif çalışmasını sağladığı ve beyin ve sinir

⁶ Amerika’da liseler arası son derece iddialı bilim yarışmaları düzenleyen ve genel olarak beyaz eşya üreten firma.

sistemi gelişimini olumlu etkilediği araştırma raporlarına yansımıştır (Şendurur ve Barış, 2002: 168-169).

4.2. ALINAN MÜZİK EĞİTİMİNİN ÇOCUKLARIN GELİŞİM ALANLARINA ETKİSİ

İster müzikal anlamda üstün bir yeteneğe sahip olsun isterse en basit ritimlere bile eşlik etmede zorlansın, müzik her çocuğun yaşamının bir parçasıdır. Her çocuk müzikle ilgili etkinlikler yapmaktan haz alır. Çünkü çocuk, yaşama ilk adım attığı andan itibaren bile seslere karşı aşırı tepkisel ve duyarlıdır. Müzik, çocuğun kendini doğru bir şekilde ifade etme yetisinin, yaratıcılığının ve estetik duygusunun gelişmesine katkı sağlar. Müzik etkinlikleri sırasında söylenen şarkı ve tekerlemelerin çocuğun dil gelişimine katkısı tartışılmazdır. Zevk olarak yapılan müzik etkinliklerinin kalıcı öğrenme sağladığı ve öğrenme süreçlerini geliştirdiği kanıtlanmıştır. Bununla birlikte müzik çocuğun bilişsel, sosyal ve fiziksel gelişimine de katkı sağlaması açısından önemli bir rol oynar (Özbey, 2010: 56).

Birbirlerinin ayrılmaz birer parçasını oluşturan oyun ve müzik çocuklara yaratıcılığın kapılarını açar. Henüz okulöncesi eğitimine başlamamış çocukların birçoğunda bile buldukları malzemelerden enstrüman yapma eğilimi gözlenebilir. Daha çok ritim vurmaya yönelik malzemeler kullanan çocuklar nesneleri enstrümana dönüştürme konusunda hayal güçlerini zorlarlar. Malzeme her ne olursa olsun buldukları nesnelerden ses çıkarma eğilimi çocukların oyun dünyasının ayrılmaz bir parçasıdır. Yaratıcılıklarını geliştiren ve onları farklı arayışları iten çocukların bu güdülerini daha bilinçli bir şekilde yönlendirildiğinde gelişimleri açısından çok daha olumlu sonuçlar elde edilebilir.

4.2.1. Müziğin Çocuğun Dil Gelişimine Katkısı

Birbirimizle olan iletişimimizin temel taşı dil oluşturur. Anlamak-anlaşılmak ve bilgilerimizi birbirimize aktarabilmemiz için dil sahip olduğumuz en değerli yetilerimizden biridir. Dil aynı zamanda düşünmemiz, bir problemi muhakeme etmemiz ve anlamlandırmamız için zihnimizin en önemli araçlarından birisidir. Savunduğumuz

ya da reddettiğimiz herhangi bir düşünceyi yazıya ya da sözcüklere döktüğümüzde elde ettiğimiz anlam, mantığın süzgecinden geçirilerek zihnimizin doğru bir senteze ulaşmasını sağlar. Antik Yunan’da filozofların diyalektik adı verilen yöntemle tartışarak yani sözcükleri kullanarak doğruya ya da mantığa uygun olana varmaya çalıştıkları bilinmektedir. Dolayısıyla dil, düşüncenin temel araçlarından biridir; dil düşüncelerimizin somut formülleridir.

Normal olarak dünyaya gelen her çocuk konuşma yetisine ve eğilimine sahiptir. Çocuk anlamlı sesler üretemese bile herhangi bir şeye ihtiyacı olduğu zaman sesleri kullanarak iletişim kurmaya çalışır. Karnı acıktığında ağlaması ya da bir şey istediğinde kendince anlamsız sesler çıkarması onun sahip olduğu düzeyin iletişim yöntemidir. Yeni dünyaya gelen bir çocuk iletişim kurmak için yalnızca ses çıkarmakla kalmaz, aynı zamanda dinler ve anlamlandırmaya çalışır. Yani yaşama ilk adımı attığımız anda bile iletişim tek yönlü değil karşılıklıdır. Çocuğun yavaş yavaş geliştiği ve artık anlamlı kelimeler kurmaya başladığı dönemde ise dil, zihinsel gelişimin en önemli aracıdır. Çünkü sağlıklı bir dil gelişimine sahip olan çocuk daha çok soracak ve daha çok öğrenecektir. Kendisini ne kadar iyi ifade edebiliyorsa sarf ettiği sözcükler onu daha çok düşünmeye ve daha çok merak etmeye itecektir. Çocuğun geç konuşmasından ya da dil gelişiminin yavaş ilerlemesinden duyulan kaygının temelinde bilimsel olarak dilin zihinsel gelişime olan katkısı yatmaktadır.

Dil ile müzik arasında ise oldukça sıkı bir ilişki vardır, çünkü ikisi de birbirine bezer niteliklere sahiptir. Ritmin müziğin temel taşlarından biri olduğunu biliyoruz; dilin de bir ritmi vardır ve farkında olmasak bile konuşmalarımızı belli bir ritim oluşturacak şekilde yani ritmik bir ahenk kullanarak yaparız. Bununla birlikte müziğin verdiği duygu yansımalarını dilde de kullanırız. Örneğin kızgınlık anındaki sözcükleri kullanma şeklimiz sakın olduğumuz zaman yaptığımız bir konuşmadan son derece farklıdır. Kullandığımız sözcükleri o an sahip olduğumuz duygu durumuna göre şekillendirmek zorundayız. Çünkü dil karşı tarafa vermek istediklerini yalnızca sözcüklerle değil aynı zamanda bu sözcükleri sahip olduğumuz duygularla birleştirerek gerçekleştirir. Günümüzde görme engelli bireylerin ders notlarını dinlemeleri için yapılan ve sadece yazılan sözcükleri düz ve hiçbir tonlama ve duygu olmadan okuyan konuşma programlarına bakıldığında konuşmada ritmin ve duygu aktarımının ne kadar önemli olduğu anlaşılacaktır.

Okulöncesinde verilen müzik eğitiminin de dilin gelişimine bu anlamda çok büyük katkıları vardır. Söylenen şarkı ve tekerlemelerin sözcüklerle doğru orantılı olarak bir ritim ve duygu içermesi dil gelişimini destekleyen etkinliklerdir. Aynı zamanda müzik etkinliklerinde kullanılan şarkı ve tekerlemelerin sahip olduğu sözcük dağarcığı da çocuğun dilini geliştirmesine katkı sağlar ve onun kelime haznesini genişletir. Şarkılarda geçen sözcüklerin ezgi ve ritmine uyarak söylenmesi konuşma organlarına olan hâkimiyetin artmasına yardımcı olacak ve daha düzgün bir diksiyona sahip olmasını sağlayacaktır. Yabancı şarkıların öğretilmesi de çocukların erken yaşta bir yabancı dile aşina olmaları ve yabancı dil öğrenimine bir başlangıç oluşturması açısından önemli ve yararlı bir müzik etkinliğidir (Başer, 2004: 5-7).

4.2.2. Müziğin Çocuğun Duygusal ve Zihinsel Gelişimine Katkısı

Daha önce müziğin her çocuğun yaşamında aktif bir rol oynadığından bahsetmiştik. Müzik çalışmaları aynı zamanda okulöncesi dönemdeki çocukların zevkle yaptığı ve yaparken son derece mutlu oldukları bir aktivitedir. Çocuğun öğretmen ve diğer arkadaşlarıyla sıkılmadan, iyi vakit geçirerek, mutlu olduğu bir ortamda bu müzikal faaliyetleri gerçekleştirmesi onun huzurlu olduğu, müziğin onu duygusal olarak rehabilite ettiği, rahatlattığı ve ona duygusal gelişim açısından olumlu katkılar sağladığı anlamına gelmektedir. Bununla birlikte dünyanın her yerinde duygu durum bozuklukları yaşayan çocukların müzikle rehabilite edildikleri ve bu rehabilitasyonun olumlu sonuçlar doğurduğu bilinmektedir (Yavuzer, 2015: 204-206)

Zihinsel gelişim açısından okulöncesi dönemindeki çocuğa öğretilmek istenen kavramlar şarkılar ya da çalgılar yoluyla verilebilir. Organlar, çevre bilinci, toplumsal kurallar, kültürel değerler, sayılar, renkler ve öğretilmek istenen buna benzer birçok şey müzik faaliyetleri yoluyla kolaylıkla öğretilir. Çocuğun hem zevk alacağı hem de dolaylı olarak bir şeyler öğrenebileceği bu müzikal faaliyetler en kalıcı öğretim yöntemlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Şekil 15. Şarkıyla Renklerin Öğretimi

Söz-Müzik: Tayfun Atabey

♩ = 110

1. SA - RI SA - RI SAÇ - LA - RI MI - NIK MI - NIK EL - LE - RI
2. MA - VI MA - VI GÖZ - LE - RI KIR - MI - ZI YA - NAK - LA - RI

BA - ZEN U - YUR BA - ZEN GÜ - LER BE - NİM GÜ - ZEL BE - BE - GEM
BA - ZEN U - YUR BA - ZEN GÜ - LER BE - NİM GÜ - ZEL BE - BE - GEM

Sarı sarı saçları,
Minik minik elleri,
Bazen uyur, bazen güler
Benim güzel bebeğim.

Mavi mavi gözleri,
Kırmızı yanakları,
Bazen uyur, bazen güler
Benim güzel bebeğim.

Kaynak: <http://www.onceokuloncesi.com/vbimgghost.php?do=displayimg&imgid=132416>, Erişim Tarihi: 12.11.2017.

4.2.3. Müziğin Çocuğun Kişilik ve Sosyal Gelişimine Katkısı

Sahip olduğumuz kişilikle toplum tarafından kabul gördüğümüz düşünülürse yaşamımızı idame ettirebilmemiz, diğer bireylerle paylaşımımızı sürdürülebilmemiz açısından sağlıklı bir kişilik gelişimi sahip olmamız gereken öncelikler arasındadır. Toplumsal yapının eylemlerimize verdiği tepkiler ise kişilik gelişimimizde önemli bir rol oynar; yani tavır ve davranışlarımızı çoğunlukla sosyal alandan aldığımız olumlu ve olumsuz tepkilere göre şekillendiririz.

Çocuğun topluma karşı olumlu duygular geliştirmesi ve toplumla uyumlu kişilik özelliklerine sahip olabilmesi için öncelikle çocuğun topluma karşı bir güven duygunun olması gerekir. Çocuğun kendini mutlu ve huzurlu hissettiği müzikal etkinlikler de ona toplumsal güven kazandıran temel faaliyetlerdir. Toplu şarkı söylemek, dans etmek, toplu ritim tutmak gibi etkinlikler çocuğa “birliktelik” ve “güven” duygusu kazandırır. Şarkıları doğru söylemeye, doğru hareketleri zamanında yapmaya çalışması,

arkadaşlarına kulak vermesi de aynı zamanda çocuğun topluma karşı dolaylı olarak sorumluluk duygusu kazanmasına yardımcı olur.

Şekil 16. Okulöncesinde Yapılan Toplu Müzikal Faaliyetler

Kaynak: <https://denizgulerr.wordpress.com/2015/04/28/merhaba-dunya>, Erişim Tarihi: 12.11.2017.

Tüm bunlarla birlikte çocuğun olumlu kişilik özellikleri kazanması için öğrenmesi gereken ve onu iyiye, güzele sevk eden düşünceler şarkılar yoluyla öğretilir. Çocuğa verilmek istenen değerler eğitimi müzikal öğelerle çok daha kolay ve kalıcı olarak aktarılabilir.

4.2.4. Müziğin Çocuğun Fiziksel Gelişimine Katkısı

Seslerin kaynağını hareket oluşturur; yani bir sesin oluşabilmesi için hareket şarttır. Müzikal faaliyetler de insanın kendi ses tellerini hareket ettirerek ya da belirli enstrümanlarla bütünleşerek gerçekleştirdiği hareketler sonucunda ortaya çıkardığı seslerdir. Yani müzik var olabilmek için insan bedeninin hareketlerine ihtiyaç duyar. Ancak bu hareketler alelade yapılan hareketler değil öğrenilmesi gereken programlı davranış kalıplarıdır. Okulöncesinde yapılan müzik faaliyetleri de çocuğun bedenine hâkim olmasını sağlar ve çocuğa bedenini doğru yönlendirme yetisi kazandırır.

Okulöncesi müzik eğitiminde en çok kullanılan müzik enstrümanlarını ritim çalgıları oluşturur. Ritim vurmak her çocuğun doğal olarak yatkın olduğu bir müzikal faaliyettir. Müziğe doğru bir şekilde eşlik etmek için kullandığı ritim aletleri onun motor becerilerinin gelişimine katkı sağlar.

Bununla birlikte küçük yaşlarda başlatılan enstrüman eğitiminin çocuğun ince motor becerilerinin gelişimine katkısı da son derece yüksektir. İnce motor gelişimi sadece küçük kaslarına kullanımını değil aynı zamanda el-göz koordinasyonunu da içerir. Enstrüman eğitiminde de notalara basmak hem yer yer küçük hareket becerilerini aynı zamanda da el-göz koordinasyonu becerisi gerektirir.

Şekil 17. Çocuklarda Enstrüman Eğitimi

Kaynak: <http://www.amadeusmuzikokulu.com/amadeus-ozel-muzik-okulu-antalya-makaleler-okul-oncesi-muzik-egitimi.asp>, Erişim Tarihi: 12.11.2017.

Okulöncesi eğitiminde müzikli dans oyunları da geniş yer tutar. Müzikle birlikte yapılan dans gösterileri çocuğun kendi bedenini tanımasına ve bedenini doğru yönlendirmesine olanak sağlar.

4.3. OKULÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİNDE KULLANILAN ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Hangi alanda yapılırsa yapılsın öğretim faaliyeti planlı ve programlı olmalıdır. Pedagoji, yani eğitim bilimlerinin bir disiplin olarak var olmasının temel sebebi öğretim

faaliyetlerinin başarıya ulaşmasında bir takım yöntem ve tekniklere duyulan ihtiyaçtır. Öğretim faaliyeti tek bir yöntem kullanılarak başarı gösterilebilecek bir alan değildir. Öğretim faaliyetinin başarıya ulaşmasında öğretim hizmetini alan bireyin psikolojisi, bireysel farklılıkları, öğretimin uygulandığı grubun ya da bireyin sahip olduğu donanım, anlatılan konunun özellikleri, öğretimin sunum şekli vb. gibi daha birçok etken belirleyici olmaktadır. Bunun yanında bazı öğretim faaliyetleri çeşitli duyu organlarımıza hitap edecek şekilde planlanmalıdır. Örneğin verilen konunun özümsemesi için görselliğin ön planda olduğu bir öğretim yöntemi diğer duyu organlarına hitap eden bir öğretim yönteminden daha etkili olabilir ya da tam tersi. Bununla birlikte bireyin bulunduğu yaş ve o yaşı sahip olduğu gelişim özellikleri yine öğretim programına yön veren unsurlardandır. Pedagoji, öğretimin daha başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için zihnin çalışma prensipleriyle de ilgilenir; yani öğretimin daha kolay bir şekilde gerçekleşebilmesi için zihnin doğasına uygun davranmaya çalışır. İşte insanın sahip olduğu özelliklerin bu sonsuz çeşitliliği nedeni ile yıllardır eğitim ve öğretim felsefeleri geliştirilmekte ve geliştirilmeye devam edilmektedir. Öğretim yöntemlerinin temel amacı bireyin herhangi bir öğretim materyalini ne şekilde algılayacağı, nasıl anlamlı hale getireceği, parçalar arasında nasıl bir ilişki kuracağını belirlemek ve bunu bireye en doğru şekilde nasıl aktaracağını araştırmaktır.

Bir eğitim-öğretim alanı olan müzik bireye aktarılması en zor alanlardan biri olarak kabul edilebilir. Müziğin teorik bilgisi, enstrüman ya da ses eğitimi alanlarında belirli bir yetkinliğe ulaşmak neredeyse insan ömrünün dörtte birine tekabül etmektedir. Bu kadar uzun bir süreçten oluşan müzik eğitimi teknik ya da teorik hataları kabul etmeyecek kadar katı bir disiplindir. Dolayısıyla müzikte kullanılan öğretim yöntem ve teknikler son derece ciddiye alınması ve hassasiyetle üzerinde durulması gereken bir konudur.

Müzik bilgisinin yeterliliğine sahip olmak kadar, sahip olunan bu bilgileri öğrencilere etkili ve verimli bir şekilde aktarmak da bir o kadar önem arz etmektedir. Öğrencinin iyi bir müzikal gelişim gösterebilmesi ve bu alanda sağlıklı bir şekilde ilerlemesinin ön koşulunu doğru bir şekilde belirlenmiş bir öğretim yöntemi oluşturur. Özellikle bireysel müzik eğitimlerinde bireyin fiziksel yapısını, psikolojik özelliklerini, zihinsel yapısını tahlil etmek ve öğrenciye bu yönde bir öğretim planı hazırlamak bir eğitimcinin sahip olması gereken en önemli özelliklerinden biridir (Yıldız: 2002: 53).

Müzik öğretimiyle ilgili kullanılan birçok yöntem ve teknik bulunmaktadır. Ancak güncel olarak kullanılan ve özellikle tezimizle ilgili olması bakımından okulöncesi eğitiminde de etkin bir şekilde kullanılan öğretim yöntemlerinden bazılarında bahsetmemiz yararlı olacaktır. Bu öğretim yöntemlerinden başlıcaları aşağıdaki gibi listelenebilir:

- ✓ Dalcroze Öğretim Yöntemi
- ✓ Kodaly Öğretim Yöntemi
- ✓ Orff Öğretim Yöntemi
- ✓ Suzuki Öğretim Yöntemi

4.3.1. Dalcroze Öğretim Yöntemi

Emile Jaques Dalcroze 1865-1950 yılları arasında yaşamış İsviçre kökenli bir müzik öğretmenidir. Cenevre Konservatuvarı'nda verdiği solfej ve armoni dersleri sırasında kazandığı bilgi ve tecrübeler onu pedagoji alanında bir takım çalışmalar yapmaya yönlendirdi. Müzik eğitimciliği süresince öğrenciler üzerinde gözlemlediği eksiklikler ve dönemin öğretim yöntem ve tekniklerine karşı geliştirdiği eleştiriler onu kendi yöntem ve tekniklerini geliştirmeye itti. Dalcroze'un eleştirilerinin temelini öğrencilerin müzik yaparken ezgiyi ve ritmi hissetmemeleri oluşturur. Dalcroze'a göre öğrenci yürürken ya da buna benzer gündelik bir eylemde bulunurken son derece ritmik ve zamansal olarak tutarlı periyotlar sergilerken bir enstrümanı çaldığı sırada bu zamansallığı ve ritmi hissedemiyor ve gerçekleştiremiyordu. Bedensel hareketlerin ritmi ile enstrüman çalma ya da müzikal bir faaliyet gerçekleştirme arasında uyumsuzluk ve özümseme problemi söz konusuydu. Öyleyse bireyin ezgi ve ritmi hissedip doğru yönlendirebilmesi için bu müzikal özelliklerin bedensel hareketlerle bütünleştirilmesi gerekiyordu.

Şekil 18. Emile Jaques Dalcroze (1865-1950)

Kaynak: <http://www.kvl.cch.kcl.ac.uk/THEATRON/biographys/biodalcroze.html>, Erişim Tarihi: 13.11.2017.

Bu yöntem, gerçekleştirilen müzikal faaliyetleri bedensel ritmik hareketlerle ifade ederek öğretme yöntemidir. Bu yöntemdeki temel amaç, özellikle çocukların duydukları müzikleri fiziksel olarak bir ritme dönüştürmeleri ve bu yöntemle duydukları müziği hareket yoluyla tekrar yansıtmalarıdır. Bu gerçekleştirildiğinde ezgi ya da ritim yalnızca teknik bir kural olmaktan çıkacak, bireyin bedeniyle bütünleşecek ve böylece müzik aynı zamanda hissedilmiş olacaktır. Bu yöntemde müzik, vücudun tüm uzuvları tarafından anlatılır. Amaç yalnızca bedenin eğitilmesi değil aynı zamanda ritim ve ezgi gibi müziğin temel yapı taşlarının beden yoluyla zihinle bütünleştirilmesidir (Yıldız, 2002: 63-64).

Dalcroze'a göre müzik eğitimi alan bireylerin müzikle bütünleşmeleri yani müziği hissetmeleri için gerekli olan temel öğeler ritim ve bedensel devinimlerdi. Çünkü ses, gürlük ve ritim gibi müziğin temel taşlarını oluşturan öğeler insanın bedensel hareketlerinde karşılık buluyordu. Müzikte gerçekleşen hız ve tempo değişkenlerinin temel deneyimlenme alanı insan bedeniydi ve en net ifadesini bedensel ifadelerde buluyordu. Dalcroze, dinlenen müzikte tempo, hız ya da vurgu değişkenlerinin fiziksel olarak yansıtılmasını istediğinde müzik alanında en iyi öğrencilerin bile bunu gerçekleştirmede zorlandığını gördü. Duyulan müziğin bedensel

olarak ifade edilmesinde ciddi zamanlama problemleri ve hız ya da tempo değişimlerinde uyumsuzluklar söz konusuydu. Örneğin Adagio tempoda doğru hareket edebilen bir öğrenci müzik Allegro'ya evrildiğinde aynı rahat hareketleri sergileyemiyordu (Özmenteş, 2005: 45).

Eurhythmics terimi Dalcroze tarafından ortaya atılmış ve onun öğretim metodunun genelini karşılayan bir ifadedir. Eurhythmics terimi Eski Yunan'da "iyi hareket" veya "iyi akış" anlamına gelen eu ve rythmos kelimelerinin birleşiminden Dalcroze tarafından türetilmiştir. Yöntem, Dalcroze eurhythmics olarak da anılmaktadır. Bu yönteminin temeli yukarıda da ifade edildiği gibi müziğin hareketlerle ifade edilmesidir. Dalcroze eurhythmics'te aktif dinleme ve dinlediğine fiziksel olarak tepki verme yani müziği işlevsel olarak dinleme söz konusudur (Dündar, 2003: 173-174).

Ancak Dalcroze'un eğitim metodunda yalnızca Eurhythmics yani müzikle hareket değil aynı zamanda "kulak eğitimi" (solfej ve ritmik solfej) ve "doğaçlama" da yer almaktadır. Kulak eğitiminde müzik eğitimi alan öğrencilerin dinleme yetilerinin geliştirilmesi ve duyduklarını anında anlamlandırması amaçlanır. Seslerin birbirleriyle olan ilişkilerinin irdelendiği kulak eğitimi derslerinde seslerin öğretimi planlı ve programlı bir yöntemle meydana getirilmeye çalışılmıştır.

Dalcroze'un metodunun son ve en önemli ayağını ise doğaçlama oluşturur. Burada amaç öğrencilerin duydukları seslere anında ve doğal olarak tepki vermeleridir. Öğrencilerin doğaçlama materyalleri kendi bedenleri ya da herhangi bir enstrüman olabilir. Müzik öğretimi sırasında yapılan doğaçlamada dinlenen müzik ya da seslerin öğrencide yarattığı his ve etkiler enstrümanla ya da fiziksel olarak yansıtılır. Bu hem öğrencinin müzikle bütünleşmesini sağlar hem de öğrenciye yaratıcılığın kapılarını açar (Tuncer, 2012: 22).

4.3.2. Kodály Öğretim Yöntemi

1882-1967 yılları arasında yaşamış olan eğitimci, besteci ve müzik bilimci Zoltan Kodály Macaristan doğumludur. İlk müzik çalışmalarına çello çalarak başlayan Kodály daha sonra çalışmalarını pedagoji alanında yoğunlaştırmıştır. Kodály'nin pedagojik çalışmalarının merkezinde küçük çocuklar vardır; çünkü ona göre eğitim

mümkün olduğunca küçük yaşlarda başlatılmalıdır. Kodály'ye göre müzik sadece belirli bireylerin ilgilenebileceği bir uğraşı alanı değil herkesin içinde olması gereken bir sanattır. Lengüistik anlamda okuma-yazma öğrendiğimiz gibi müzikal okuma-yazma da bilmemiz gereken zorunluluklar arasındadır. Buna istinaden Kodály'ye göre müzik herkes içindir.

Şekil 19. Zoltan Kodály (1882-1967)

Kaynak: <http://www.dw.com/en/beethoven-and-more-2011-podcast-29-drawn-from-the-source/a-15443906>, Erişim Tarihi: 15.11.2017.

Verdiği müzik eğitiminde anadilin önemine dikkat çeken Kodály, kullandığı müzikal materyaller için de çoğunlukla Macar kültüründen beslenmiştir. Kodály'ye göre dil ve müzik halk müziğinin özgün karakteriyle bir denge içerisinde. Yani halk şarkıları anadilin genel özelliklerini yansıtır. Anadilin içinde barındırdığı doğal aksanlar müzikal olarak ritimde karşılık bulur. Anadille birlikte sürdürülen müzik eğitimiyle çocuk sadece müzikaliteyi öğrenmekle kalmaz aynı zamanda kendi dilinde de yetkinleşmeye başlar. Şarkı söyleme Kodály metodunda önemli bir yer işgal eder. Kodály şarkı söylemenin kulağı geliştirdiği kadar zekânın gelişimine de ciddi katkıları olduğunu özellikle vurgulamıştır (Özeke, 2007, 113).

Kodály'nin metodunda vermeyi istediği amaçlar genel olarak aşağıdaki gibidir:

- Çocukların doğal olarak sahip oldukları müzikal kapasiteyi ileri aşamalara taşımak, çocukların müziği ayrı bir dil olarak aktif bir şekilde kullanmalarını ve onların bu dille müzikal ürünler vermelerini sağlamak.
- Çocukları kendi öz kültür, dil ve geleneklerinin sahip olduğu değerlerle kaynaştırmak (halk şarkı ve türküleri, dansları vb.)
- Çocukları sahip olduğumuz dünyanın en değerli sanat eserleriyle tanıştırmak ve bu müziklere sahip oldukları estetik ve müzikal bilinçle yaklaşımlarını sağlayarak müziği anlayan bireyler olarak müziği sevdirmek (Yıldırım, 2009: 26).

Kodály'nin müzik eğitiminde yöntem olarak üç egzersiz çalışması yer almaktadır. Bu egzersiz çalışmaları,

Tonik Sol-Fa

El İşaretleri

Ritim Süresi Heceleri'nden oluşmaktadır.

4.3.2.1. Tonik Sol-Fa

Tonik Sol-Fa hecelerden oluşan bir sistemdir. Bu yöntem ilk olarak İngiliz müzik eğitimcisi Sarah Glower (1785-1864) tarafından geliştirilmiştir. Sarah Glower Fransız rakamlı müzik eğitimi yönteminden faydalanmış, ancak bu yöntemden farklı olarak notaları ifade ederken birden yediye kadar olan rakamlar yerine nota isimlerinin ilk harflerini kullanmıştır. Daha sonraları İngiliz rahip John Curwen (1816-1916) bu sistemi geliştirerek daha kullanışlı bir hale getirmiştir. Bu müzik araştırmacıları Tonik Sol-Fa metodunda sol ve si notalarının aynı harf ile başlamasından dolayı si notası yerine “t” harfini kullanmıştır. Yedi ayrı nota, “d-r-m-f-s-l-t” olarak yedi ayrı harfle ifade edilmiştir.

Kullanılan bu yedi harfin simgelediği ses dizisi aynı zamanda majör tonun orta oktavını kapsamaktadır. Bu oktavdan sonra ve önce gelen notalar gösterilirken tiz sesler için harfin sağ üst köşesine, pes sesler için ise harfin sağ alt köşesine bir çizgi konur. Somut olarak ifade etmek gerekirse bu durum aşağıdaki şekilde ifade edilebilir:

Şekil 20. Notaların Harflerle İfade Edilmesi

Bununla birlikte diyez alan notalar için notayı ifade eden harfin yanına “e”, bemol alan notalar için ise notayı ifade eden harfin yanına bir “a” harfi daha konulur. Örneğin Fa Diyez notası için “fe” Si Bemol notası için “ta” harfleri kullanılır.

Tonik Sol-Fa metodunda bütün majör dizilerin anahtar notası ya da merkezi “do” notası, minör dizilerin anahtar notası içinse “la” notası kullanılır.

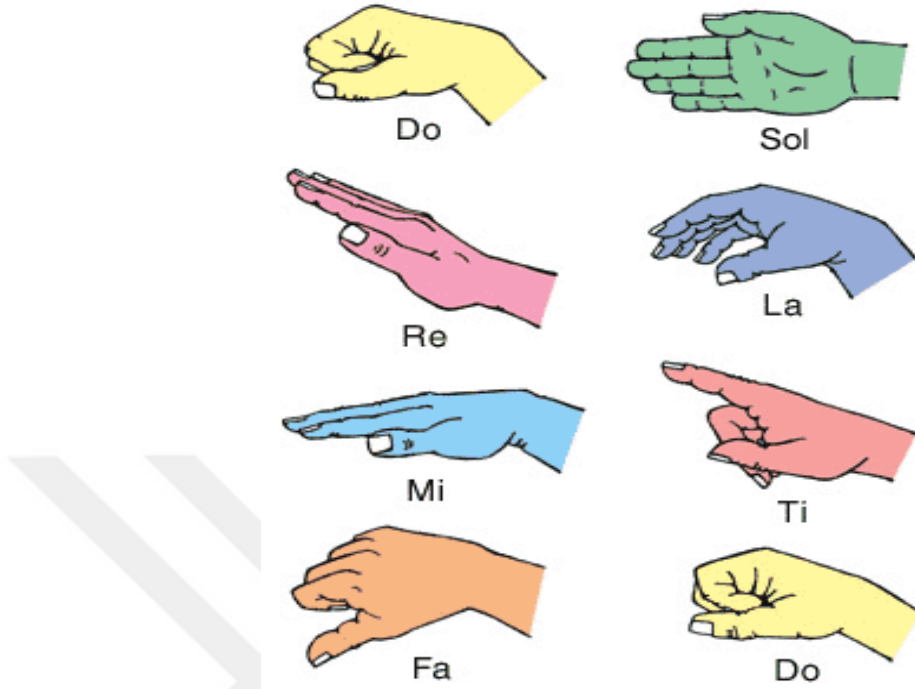
Tonik Sol-Fa yönteminde dikkat bir perde üzerine ve tonal sistemdeki perde bağlantıları üzerine çekilir. Erken yaş çocuk şarkıları, halk müzikleri ve dünya sanat müziğinin büyük çoğunluğu tonal bir karaktere sahiptir. Bu nedenle bu parçalar Tonik Sol-Fa yöntemiyle uyumludur. Ancak Tonik Sol-Fa yöntemi Kodály metodunda yalnız başına kullanılabilecek bir yöntem değildir. Bu yöntemin kolaylığı çocuklara müziği öğretir ve çocuklar müzikal anlamda belli bir yetkinliğe eriştiklerinde uluslararası harf sistemini kullanmaya başlarlar. Tonik Sol-Fa yöntemine ise ihtiyaç duyulduğunda zaman zaman geri dönüşler yapılabilir (Yıldırım, 2009: 27).

Yukarıda belirtildiği gibi Tonik Sol-Fa yöntemi tüm müzik hayatı boyunca kullanılabilecek bir yöntem değildir. Bu yöntemdeki temel amaç tonal sistemin çocuğa uygun olarak basitleştirilmesi, bu tonalite sisteminin zihinde formüle edilebilmesi için bu yöntemin bir kalıp görevi görmesidir.

4.3.2.2. El İşaretleri (Fonomimi)

Kodály metodunda kullanılan diğer bir metod el işaretlerinin kullanımındır. Notaların incelik ve kalınlıkları birbirlerinden küçük farklarla ayrılan el işaretleriyle gösterilmektedir.

Şekil 21. Fonomimi Tekniği

Kaynak: <http://harunbaris.blogspot.com.tr/2009/08/fonomimi-teknigi-el-isaretleri-ile.html>, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

Müzik eğitiminde el işaretleri çocuğun baskın olduğu yani yazı yazdığı eliyle yapılır. Yapılan araştırmalara göre müzikte aralık kullanımının öğretimi el işaretleriyle yapıldığında düz anlatıma göre çok daha olumlu sonuçlar vermektedir. El işaretleri kullanılırken elin havadaki aşağı ve yukarıya göre mesafesi sesin tizliği ve pesliğini, elin şekli ise hangi notanın belirtildiğini ifade etmektedir. Kullanılan el işaretlerinde aradaki mesafe ifade edilmek istenen aralığı yansıtır. Dolayısıyla bir majör dörtlü olan mi-la aralığının bir majör üçlü olan do-mi aralığından daha büyük bir hareket oluşturması gerekir (Peşinci, 2014: 39). El işaretleri yöntemi müzikte notaların ve aralıkların öğretiminde eşsiz bir eğitim materyalidir.

4.3.2.3. Ritim Süresi Heceleri

Kodály metodunda bahsedeceğimiz son metod ise Ritim Süresi Heceleri'dir. Bu egzersiz yöntemi kullanılarak ritim öğretimi çocuklar için kolaylaştırılmaya

alışılmıştır. Ritim Süresi Heceleri’nde yazılan ritimlerde her bir nota süresini ifade eden bir hece kullanılır. Örneğin dörtlük nota için “ta”, sekizlik nota için ise “ti” heceleri kullanılır. Ancak bu heceler kesinlikle notaların altına yazılmaz; sadece okunması istenen notaların seslendirilmesinde kullanılır ve nota yazımında çubuk notasyonu tercih edilir.

Şekil 22. Ritim Süresi Heceleri Çubuk Notasyonu

Ritim Süresi Hecesi egzersizlerinde diğer nota sürelerini ifade eden farklı heceler kullanılır. Bu yöntem çocukların akıcı bir şekilde ritim ve nota sürelerini okumalarını kolay bir şekilde öğrenmelerini sağlar. Ritimlerin süreleri bu yöntemle çocuk tarafından iyice kavratıldıktan sonra notaların dörtlük, sekizlik, onaltılık gibi doğru isimleri mutlaka öğretilmelidir.

4.3.3. Orff Öğretim Yöntemi

Müzik eğitiminde Orff metodunun isim babası ve yaratıcısı dünyaca ünlü Alman besteci Carl Orff’tur. 1895-1982 yıllarında yaşamış olan Carl Orff hem bestecilik hem de eğitimcilik yönüyle kendisini kanıtlamış önemli bir müzik adamıdır. Orff müziğe çok küçük yaşlarda başlamış aynı zamanda tiyatroya da ilgi duymuştur. Tiyatroya olan ilgisi nedeniyle bestelediği müziğe teatral bir stil yerleşmiş ve daha sonra bunu bir yöntem olarak kullanmış ve geliştirmiştir. Henüz on yedi yaşındayken yazdığı bir operası ve birçok şarkı formunda bestesi bulunmaktadır. Müzik hayatı boyunca piyano eğitmenliği, şeflik, tiyatro yönetmenliği ve akademilerde profesörlük yapmıştır (Bekler, 2009: 21).

Şekil 23. Carl Orff (1895-1982)

Kaynak: http://www.operaandballet.com/people/Carl_Orff/?sid=GLE_1&play_date_from=01-Dec-2017&play_date_to=31-Dec-2017, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

Orff'un müzik öğretisinde yaşayarak öğrenme vardır; O'na göre öğrenme doğal bir ortamda gerçekleşir. Orff yöntemi kullanılarak çocuğa verilen müzik eğitiminde yüksek müzikal beklentiler yoktur ve müziğin derin teknik konularına girilmesi gerekmez; kullanılacak ilkel müzik aletleri bile çocuğun müzikal gelişimi için yeterli olabilir. Carl Orff'un kullandığı yöntem çocukların ip atlamak, şiir okumak, koşmak, sallanmak, alkış çalmak, atlamak, tempo tutmak gibi zaten yapmaktan zevk aldıkları şeyleri müzikle birleştirmektir. Carl Orff bu alanla ilgili ilk çalışmalarına 1896-1975 yılları arasında yaşamış olan kareograf ve dansçı Dorothee Günther ile başlamıştır. Dorothee Günther ve onun kurduğu dans okulu üyeleri müziğin merkezine hareket ve ritmi koyarak müzik eğitimcilerine yeni bir bakış açısı kazandırmıştır. Orff yönteminin geliştirilmesinde ve yöntemin kabul görmesinde Dorothee Günther'in katkıları önemlidir. Carl Orff'un da dâhil olduğu bu grubun temel yöntemlerinden birini doğaçlama oluşturmaktadır. Orff'a göre müziğin en ilkel elemanları olan konuşma, dans ve hareket müzik eğitiminin temel nitelikleri olamlıdır (Ekici, 1998: 4).

Carl Orff bu yöntemin çalışmalarını "Okullarda Müzik Eğitimi" anlamına gelen "Schulwerk Projesi" adı altında yürütmüştür.

Orff'un öğretim yönteminde beden perküsyonu (bedenin farklı uzuvlarını kullanarak ritmik sesler çıkarma) veya Orff çalgıları kullanılarak yapılan ritim doğaçlamaları, basit çalgılarla melodik doğaçlamalar, dans ve hareket doğaçlamaları, drama, teatral müzik etkinlikleri gerçekleştirilir. Aynı zamanda doğaçlamanın verdiği

özgür ortamda eğitim alan çocuk hem yaratıcı yönlerini geliştirmekte hem de bu faaliyetleri sosyal bir ortamda gerçekleştirdiği için paylaşımı öğrenmekte ve sorumluluk duygusu kazanmaktadır (Işın, 2008: 19).

Carl Orff'un eğitim yönteminde ritim önemli bir yer tutar; bu nedenle vurmali çalgılar Orff yönteminin büyük bir bölümünü kapsar. Çocukların ritim eğitiminde kullanılan oldukça çeşitli, basit ama yaratıcı vurmali çalgılar Orff çalgıları adı altında anılmaktadır. Vurmali çalgılardan oluşan Orff çalgıları ksilofonlar, metalofonlar ve ritim çalgıları olarak sınıflandırılmaktadır. Ksilofon ve metalofonlar ezgili, ritim çalgıları ise ezgisiz çalgılar olarak adlandırılır.

Ksilofonlar: Birbiri ardına dizilmiş ve monte edilmiş, her biri belli bir notayı seslendiren tahta şerit çubuklara yine tahta tokmak çubuklarla vurularak ezgisel seslerin elde edildiği kullanımı kolay enstrümanlardır.

Şekil 24. Ksilofon

Kaynak: <http://muzik.periodict.com/question/ksilofon>, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

Metalofonlar: Ksilofonlarla aynı şekilde dizayn edilmiş ancak bu sefer tahta şeritlerin yerini metal malzemelerin aldığı enstrümanlardır.

Şekil 25. Metalofon

Kaynak: <http://www.ezgicanmuzik.com.tr/sonor-global-beat-ms-gb-int-alto-metalofon>, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

Ritim Çalgıları: Ritim elde etmek için birçok farklı malzeme kullanılarak ortaya çıkarılmış oldukça çeşitli çalgı gruplarıdır. Def, marakas, zil, kastanyet, davul gibi aletler bu çalgı gruplarının bazılarıdır. Örnek olması açısından aşağıda birkaç Orff çalgısına kısaca değinilmiştir.

Kastanyet: Avuç içine alınıp, parmakların hareketiyle birbirine vurularak çalınan, sert ağaç, fildişi ya da metalden yapılmış İspanya kökenli ritim çalgısıdır.

Şekil 26. Kastanyet

Kaynak: <https://www.orffaletleri.com/AHSAP-KASTANYET,PR-98.html>, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

Marakas: Oyuk olan gövdesine konulan küçük ve sert parçalar sayesinde sallandığında ses çıkartan Afrika ve Latin Amerika kökenli ritim aletleridir.

Şekil 27. Marakas

Kaynak: <https://www.uludagsozluk.com/k/marakas>, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

Ritim Çubukları: Ağaç malzemeler kullanılarak yapılan çubukların birbirlerine vurularak ses elde edildiği ritim aletleridir.

Şekil 28. Ritim Çubukları

Kaynak: <http://www.senkop.com.tr/nino-574-ritm-cubugu-claves>, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

Davul: Silindir şekilde birleştirilmiş ağaç malzemenin her iki yüzüne de deri geçirilerek oluşturulan oryantal bir ritim çalgısıdır. Boyna asılarak kullanılır. Yine ağaç malzemeden yapılmış sert ve büyük bir tokmakla bir yüzüne, ince uzun bir çubukla da diğer yüzüne vurulup çift ritim oluşturularak çalınan bir alettir.

Şekil 29. Davul

Kaynak: <http://www.bilgiustam.com/davul-nedir>, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

Çelik Üçgen: Adından da anlaşılacağı üzere bir köşesi birbirine değmeyecek şekilde üçgen şekli verilmiş metal çubuktan oluşur. Bir başka metal çubuğun bu üçgene vurulmasıyla ses elde edilir.

Şekil 30. Çelik Üçgen

Kaynak: <http://www.muzikaletlerial.com/Maxtone-T37-8-Celik-Ucgen-8-Inch,PR-2533.html>, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

Def: Yuvarlak bir tahta kasnağın yüzüne deri geçirilerek yapılan ve elle vurularak kullanılan oryantal bir ritim aletidir. Aynı zamanda bu kasnağın etrafına zil ya da metal zincirler geçirilir ve ses olarak daha işlevsel hale getirilir.

Şekil 31. Def

Kaynak: <https://www.nedir.com/def>, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

Bongo: Ağaç malzemeden yapılmış silindir şeklinde iki davulun birine bağlanmasından oluşan Küba kökenli bir ritim aletidir. Parmaklar kullanılarak çalınan bir çalgıdır ve her iki davulun çıkardığı sesler birbirinden farklıdır.

Şekil 32. Bongo

Kaynak: https://www.thomann.de/gb/headliner_hb100nt_bongo_set.htm, Erişim Tarihi: 17.11.2017.

4.3.4. Suzuki Öğretim Yöntemi

Japonya'nın Nagoya şehrinde doğmuş ve 1898-1998 yılları arasında yaşamış olan Shinichi Suzuki tarafından geliştirilmiş, oldukça ünlü ve yaygın kullanılan bir müzik eğitim metodudur. Dönemin çok ünlü keman yapımcısının oğlu olan Shinichi Suzuki babasının mesleğini devralmak yerine ticaret okulundan mezun olduktan sonra Andō Kō (1878-1963) ile keman çalışmalarına başlamış daha sonra Almanya'ya giderek dönemin ünlü kemancısı Karl Klinger ile keman çalışmalarını sürdürmüştür. Almanya'da geniş bir entelektüel çevre ile tanışan ve etkileşim kuran Suzuki, Japonya'ya döndüğünde ise müzik öğretmenliğine profesyonel olarak adım atmıştır. Japonya'da gerçekleştirdiği birçok müzikal çalışmanın yanı sıra dönemin İmparatorluk konservatuarında genç müzisyenlere dersler vermeye ve aynı zamanda çocuklarla da müzik çalışmaları yapmaya başlamıştır. Ders verdiği sırada çocuklarda gözlemlediği olağanüstü gelişmeler onu kullandığı eğitim yöntemlerini bir teorem haline dönüştürmeye itmiştir. Suzuki'ye göre doğru bir eğitim yaklaşımı sergilendiğinde bireysel yetenek sahip olduğu önemi büyük ölçüde yitirmektedir (Aykar, 2014: 19).

Şekil 33. Shinichi Suzuki (1898-1998)

Kaynak: <http://tikabasamuzik.com/dr-shinichi-suzuki-metodu>, Erişim Tarihi: 18.11.2017.

Suzuki metoduna göre çocuk çok küçük yaşlarda müzik eğitimine başlamalıdır; kalıcı öğrenmenin en hızlı olduğu bu dönem müzik eğitimi için de en verimli olan dönemdir. Suzuki'ye göre çocuk, müziği zorunlu bir ders olarak görmemeli, müziğe doğal yollardan ulaşmalı ve müzik çocuğa hayatın bir parçasıymış gibi aşılmalıdır. Suzuki metoduna göre müzik, sahip olduğu teknik boyuttan ibaret değildir ve yaşamla harmanlanmalıdır; didaktik bir boyutu olmalı ve müzik eğitimi verilirken aynı zamanda çocuğun yaşamla ilgili bilgileri de öğrenmesi sağlanmalıdır. Dolayısıyla bu yöntemde bir takım programlar hazırlanırken verilmek istenen bilişsel ve davranışsal düşünceler de bu programlara dikkatli bir şekilde dahil edilmelidir (Brody, 2016: 81).

Suzuki metodunda anadil eğitimi yöntemin temel taşı oluşturur. Suzuki, öğrenmenin yakın çevreden evrensele doğru ilerlediğine inanır ve ilk eğitim materyallerinin daha kolay uyum sağlanacağı yakın çevreden alınması gerektiğini söyler. Henüz konuşmaya başlamamış bir çocuk en yakınındaki bireyleri yani ebeveynlerini dinleyerek ve taklit ederek konuşmaya başlamaktadır ve kullandığı ilk dil kendi anadilidir. Müzikte de aynı düşünce hâkimdir; müzik önce aşına olunan çevre, kültür ve dille aşılmalıdır.

Suzuki metodunun sahip olduğu temel prensipler kısaca aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

1. **Çevre:** Suzuki, doğal bireysel gelişimin kurallarını müziğe aktarmaya çalışır ve çevre etkileşiminin çocuğun gelişiminde sahip olduğu etkiyi müzikle ilişkilendirir.
2. **Aile:** Suzuki metodunda aile eğitimin önemli bir parçasıdır. Suzuki, aileyi eğitime aktif olarak dahil eder ve çocukla birlikte öğrenen anne-babanın evde çocuğun eğitimine destek olmasını sağlar; aynı zamanda motivasyon ve çocuğun çalışması için gerekli uygun ortamı yaratmak da ailenin görevidir.
3. **Erken yaş müzik eğitimi:** Suzuki müzik becerisinin çok küçük yaşlarda geliştiğine inanır ve erken müzik eğitiminin önemini vurgular.
4. **Tekrar:** Müzik, öğrenilen yeni şeylerin pekiştirilmesi için sürekli tekrar gerektirir. Bu süreç çocuğun dil öğrenimiyle paralellik gösterir; dilde öğrenilen yeni kelimeler sürekli tekrar edilerek pekiştirilir. Enstrüman eğitiminde de öğrenilen parçalar sürekli tekrar edilmeli ve pekiştirilmelidir.
5. **Çocuğun öğrenme hızı:** Her çocuk kendi öğrenme hızında ilerler. Çocuğa bir şeyler öğretmek için acele edilmez ve çocuğa zorla bir şeyler verilmeye çalışılmaz. Önemli olan çocuğun zevk alarak çalışması ve kendi potansiyellerini keşfedebilmesidir.
6. **Repertuvar:** Günümüzde de Shinichi Suzuki'ye ait olan ve yoğun olarak kullanılan birçok enstrüman eğitim metotları bulunmaktadır. Bu metotlar incelendiğinde seçilen repertuvarda bulunan parçaların basitten karmaşığa doğru ilerlediği, her parçanın bir sonraki parçayı destekleyen teknikler içerdiği, sıkıcı ve zevk alınmadan çalınacak parçalara yer verilmediği ve evrensel nitelikler barındırdığı görülmektedir. Ayrıca bu parçalar seslendirilmiş CD kayıtlarıyla birlikte yayınlanır, çünkü Suzuki metodunda “dinleme” önemli bir yere sahiptir.
7. **Sosyal Öğrenme:** Suzuki metodunda sosyalleşerek öğrenme vardır ve verilen eğitim grup dersleri ve aile katılımıyla gerçekleştirilir. Bu yöntemle çocuk hem sosyal zekasını geliştirir hem de öğrenmeyi daha sağlıklı ve güven duyduğu bir ortamda gerçekleştirir.
8. **Övgü:** Suzuki metodu çocuğa pozitif bir yaklaşım göstermeyi tercih eder. Çocuklar yapıları itibarıyla kırılgandırlar ve ağır ve sert eleştiriler onları yaptıkları faaliyetten uzaklaştırabilir. Başarısız oldukları durumlarda

eleştirmek yerine sessiz kalmak ya da daha yapıcı sözler sarf etmek motivasyon açısından önemlidir.

9. Önce enstrüman daha sonra nota eğitimi: Suzuki, yine dil gelişiminden yola çıkarak çocukların önce konuşmayı daha sonra yazmayı öğrendikleri gibi müzik eğitiminde de önce enstrüman çalmayı daha sonra nota öğrenmeleri gerektiğini savunur. Bu aynı zamanda kulak gelişimi için de oldukça yararlıdır. Önce enstrüman eğitimi alan çocuk gözleriyle notayı takip etmek yerine enstrümana yoğunlaşacak ve duruş, tutuş ve teknik problemler daha rahat aşılmış olacaktır.

10. Müzik dinlemek: Suzuki'ye göre çocuğa erken yaşlarda kaliteli ve nitelikli müzik dinleme alışkanlığı kazandırmak hem kulak hem de bilişsel gelişim açısından oldukça önemlidir.

11. Konser ve dinletiler: Suzuki, çocuğun aldığı müzik eğitimini sergilemesinin sahip olduğu özgüveni olumlu etkilemesi açısından çok önemli olduğunu vurgular. Bu etkinlik çocukta çok büyük bir zevk ve heyecan duygusu yaratmakla birlikte çaldığı şeylerin başkaları tarafından dinlenmesi onda önemsendiği duygusu yaratır. Suzuki'ye göre bu dinletiler önce ebeveyn, akraba ve arkadaşların bulunduğu ev konserlerinde gerçekleştirilmelidir. Çocuk bu ortamda gerekli güveni kazandıktan sonra salonlarda küçük çaplı dinletiler gerçekleştirilebilir (Brody, 2016: 82-86).

4.4. OKULÖNCESİ MÜZİK EĞİTİMİNDE YAPILAN ETKİNLİKLER

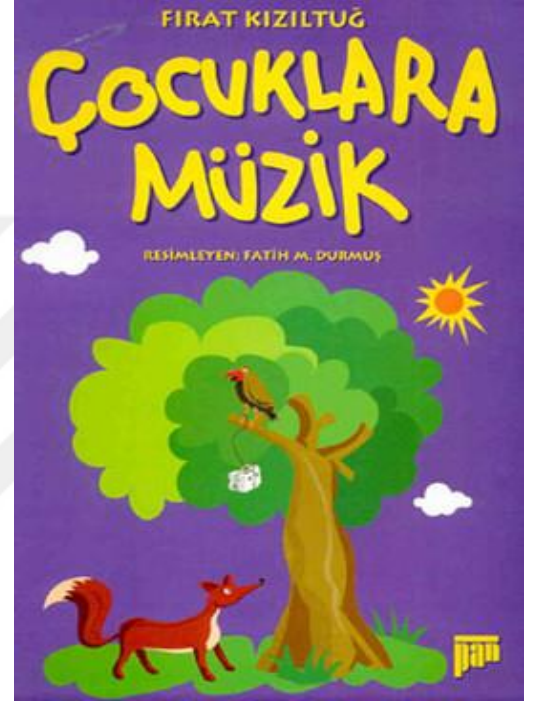
Okulöncesi müzik eğitiminin çocuğun gelişimi üzerindeki olumlu etkilerinden sık sık bahsettik. Çocuğun gelişimi için son derece yararlı olan müzik eğitiminin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için okulöncesi eğitim kurumlarında müzik odası gibi özel bir alan yaratmak önemlidir. Ancak böyle bir imkan gerçekleştirilemiyorsa bile en azından eğitim-öğretimin yapıldığı alanda bir müzik köşesi oluşturulmalıdır. Bu müzik odası ya da köşesine satın alınabilecek müzik aletleri ile öğrencilerin kendi yaratıcılıklarını kullanarak meydana getirdikleri basit çalgılar yerleştirilebilir. Bu aletlerin çoğunluğunu genellikle daha önce bahsettiğimiz Orff çalgıları, ksilofonlar ve metalofonlar oluşturur. Aynı zamanda öğretmenin yeterliliğine göre gitar, bağlama, blok

flüt gibi farklı enstrümanlar da kullanılabilir. Dinleme, drama ve dans etkinlikleri için sağlıklı çalışan bir ses sistemi, CD, kaset, televizyon, çocuk şarkıları kitapları ve müzik kitapları da müzik etkinlikleri için bulundurulması gereken araçlardır.

Okulöncesi müzik eğitiminde kullanılan şarkı, drama, oyun, ritim gibi etkinlikleri içeren yayınlanmış bazı kitaplar aşağıda verilmiştir:

Yazar : Salih Aydoğan
Yayınevi : Arkadaş Yayıncılık
Baskı Yılı : 2007
Sayfa Sayısı : 184

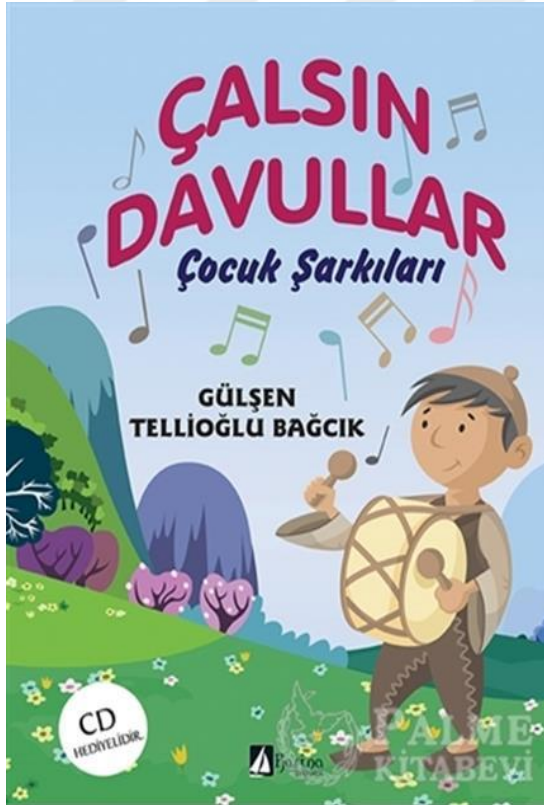
Yazar : Fırat Kızıltuğ
Yayınevi : Pan Yayıncılık
Baskı Yılı : 1999
Sayfa Sayısı : 63

Yazar : C. L. Tanman, S. Filiz
Yayınevi : Heyamola Yayınları
Baskı Yılı : 2010
Sayfa Sayısı : 32

Yazar : Erdem Gedikli
Yayınevi : Ezgi Kitapevi
Baskı Yılı : 2000
Sayfa Sayısı : 194

Yazar : Gülşen T. Bağcık
Yayınevi : Karina Yayınevi
Baskı Yılı : 2014
Sayfa Sayısı : 40

Yazar : İlknur A. Turgut
Yayınevi : Kök Yayınevi
Baskı Yılı : 2012
Sayfa Sayısı : 112

Okulöncesi kurumlarında yapılan müzik etkinlikleri genel olarak aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir:

- Dinleme, dinlediği sesleri ayırt edebilme, ses üretme çalışmaları
- Nefes açma çalışmaları
- Ritim çalışmaları
- Şarkı öğretimi ve şarkı söyleme çalışmaları
- Yaratıcı dans çalışmaları
- Müzikal drama çalışmaları
- Müzikli hikâye çalışmaları
- Müzik dinleme çalışmaları (MEB, 2017: 7)

4.4.1. Dinleme, Dinlediği Sesleri Ayırt Edebilme, Ses Üretme Çalışmaları

Çocukların duydukları seslere yoğunlaşmalarına, sesleri ayırt edebilmelerine, sesleri taklit ederek hem konuşma yetilerini hem de kendi potansiyellerini keşfetmelerine yardımcı olacak bu etkinlik, okulöncesi eğitiminde sıkça kullanılan bir müzik çalışmasıdır. Doğada her nesne ve canlının kendine özgü bir tınısı olduğunu çocuğa kavratmak için öğretmen, çeşitli maddelere vurarak bu maddelerin çıkardığı seslerin çocuklar tarafından kavranması sağlar. Sesin şiddeti, tizliği ya da pesliği gibi özellikler de bu yolla çocuğa kavratılır. Çocuktan herhangi bir canlının ya da nesnenin sesini üretmesini istemek aslında müziğe atılan ilk adım olarak düşünülebilir. Çünkü müzik de bir olayın, bir düşüncenin seslerle taklidinden ibarettir.

4.4.2. Nefes Açma Çalışmaları

Şan eğitimiyle profesyonel olarak uğraşanlar için nefes açma ve nefesi doğru kullanma teknikleri eğitimin önemli bir parçasını oluşturur. Ancak nefes açma çalışmaları yalnız profesyonel şan sanatçıları için değil şarkı söyleme etkinliğinde bulunacak tüm bireyler için gereklidir. Bu çalışmalar ses üretiminde rol oynayan organlarımızın zarar görmemesi ve sağlıklı bir ses üretimi için şarkı söylemeden önce yapılması gereken çalışmalardır. Çocuklara da şarkı söylerken nefes kullanımının önemi

kavratılır ve buna yönelik çalışmalar yaptırılır. Nefes alma, nefesi tutma ve kontrollü bir şekilde nefes verme çocuğa kazandırılması gereken nefes açma çalışmalarıdır.

Nefes alma: Nefes yavaş yavaş göğüs kafesine doldurulur. Nefes alırken yapay bir hava sesi çıkmamasına ve nefesin doğal bir şekilde alınmasına dikkat edilir.

Nefes tutma: Yavaş yavaş içeri doldurulan hava vücudu sıkmadan ve içerideki havaya baskı uygulamadan bir süre içeride tutulur.

Nefes verme: İçeride bir süre tutulan nefes yavaş, kontrollü ve doğal bir şekilde tekrar dışarıya verilir.

Bu çalışmalar çocuğa genellikle doğrudan değil de dolaylı anlatımlar yoluyla kavratılır. Örneğin bir çiçeği soluduklarını, bir doğum günü pastasına üflediklerini hayal etmeleri istenir. Bir köpeğin nasıl sık ve kesik bir şekilde nefes alıp verdiğini canlandırmaları istenir. Dolayısıyla nefes açma çalışmaları yine çocukların zevk alabileceği ve eğlenebilecekleri etkinliklere dönüştürülür.

4.4.3. Ritim çalışmaları

Ritim çalışmalarının okulöncesi müzik eğitiminde yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. Bu etkinliklerin aktif olarak kullanımında Orff, Kodaly gibi müzik eğitimcilerinin yaptıkları çalışmaların etkisi büyüktür. Ritim çalışmaları çocuğun gelişimine hem bedensel hem de zihinsel olarak önemli katkılar sağlar. Ritim her çocuğun içerisinde zaten doğal olarak bulunan ve çocuğun zevk alarak yaptığı çalışmalardır.

Şekil 34. Okulöncesi Müzik Eğitiminde Ritim Çalışmaları

Kaynak: <http://www.cilekanaokulu.com/okulumuzdan-kareler/3-yas-grubu/ugur-bocekleri-muzik-ve-ritim-calismasi>, Erişim Tarihi: 19.11.2017.

Erken müzik eğitiminde ritim öncelikle doğal hareketlerle öğretilir. Yürüme, koşma, zıplama gibi doğal olarak taklit edilebilecek hareketlerle çocuğa ritim duygusu kazandırılmaya çalışılır. Taklit edilebilecek hayvanlar kullanılarak yürüme, koşma, zıplama hareketleriyle çocuğa doğal yollardan bir ritim duygusu kazandırılmaya çalışılır.

Çocuklara öğretilen tekerlemeler ya da kelimeler bir ritim eşliğinde söylenir. Örneğin;

İç-ne bat-tı,
Ca-nı-mı yak-tı,
Tom-bul kuş,
A-ra-ba-ya koş,
A-ra-ba-nın te-ke-ri,
İs-tan-bul'-un ře-ke-ri,
Hop hop al-tın top,
Bun-dan baş-ka o-yun yok.

tekerlemesinde her hece için avuç iiyle ya da bir ritim aletiyle tempo tutturulur ve çocuğun ritmi hissetmesi sağlanır. Heceleme ve ritim çalışmaları toplu olarak yapıldığında daha etkili sonuçlar verir.

Ritim etkinliklerinde beden bir perküsyon aleti gibi kullanılır. Çocuğun vücudundan çıkarabileceği sesler (parmak şaklatma, alkış, dize vurma vb. gibi) hem bedenini tanımasını sağlar hem de motor gelişimini destekler. Bununla birlikte bedenin bir ezgiye ya da ritme eşlik ederken yaptığı salınımlar da ritim çalışmaları arasında sayılır.

Okulöncesi müzik eğitiminde kullanılacak en ideal müzik aletleri daha önce üzerinde durduğumuz Orff algıları, ksilofon ve metalofonlardır. Öğretmen bu çalgılarla çocukların anlayabileceği düzeylerde ritimler vurur ve onların bu ritimleri tekrar etmelerini ister.

CD ve kasetlerden çocukların sevebileceği şarkılar alınır ve çocukların bu şarkılara bedenleriyle ya da ritim çalgılarıyla eşlik etmeleri istenir.

4.4.4. Şarkı Öğretimi ve Şarkı Söyleme Çalışmaları

Okulöncesi müzik eğitiminde şarkı öğretimi ve şarkı söyleme çalışmaları çocuğun dil gelişimi ve bilişsel gelişimine katkı sağlamakla birlikte müziği sevmesini ve çocuğun müziğin bir parçası olmasını sağlar. Çocuk şarkıları yalnızca müzikal bir etkinlik değil aynı zamanda kazandırılmak istenen bilişsel ve davranışsal öğretilerin çocuğa aktarılmasını kolaylaştırır. Harflerin, rakamların, renklerin, kavramların öğretimi, çevre kuralları, kültürel ve ulusal değerlerimiz, sevgi-saygı gibi verilmek istenen birçok kazanım şarkılar yoluyla çocuğa aktarılır. Bu nedenle çocuk şarkılarının çoğu pedagojik bir bakış açısıyla hazırlanır, verilmek istenen kazanımlar şarkıların içerisine dikkatlice yerleştirilir.

Okulöncesi müzik eğitiminde şarkılar kulaktan öğretilir. Şarkı, bölümlere ayrılarak bu bölümler sürekli tekrar ettirilir. Şarkı öğretiminde CD, kasetler ya da videolar kullanılabildiği gibi öğretmenin çaldığı bir enstrüman eşliğinde de öğretilir. Şarkıların içerisinde çocukların bilmediği kelimeler öğretmen tarafından açıklanır ve çocuğun bu kelimeleri öğrenmesi sağlanır.

Okulöncesi öğretmenleriyle yapılan anket çalışmasında onlardan çocuklara en çok öğrettikleri 5 şarkıyı yazmalarını istendi. Aşağıda okulöncesi öğretmenlerinin çocuklara öğrettiği şarkı isimlerinden örnekler yer almaktadır:

- ✓ Ali Babanın Çiftliği
- ✓ Kırmızı Balık
- ✓ 5 Küçük Ördek
- ✓ Hapşu
- ✓ Pinokyo
- ✓ Kardan Adam
- ✓ Öğretmenim
- ✓ Gökkuşağının Renkleri
- ✓ Patates Adam
- ✓ Mini Mini Bir Kuş
- ✓ Temizlik
- ✓ Taşıtlar

- ✓ Atatürk Şarkısı
- ✓ Küçük Kurbağa
- ✓ Minik Kuş

4.4.5. Yaratıcı Dans Çalışmaları

Gündelik yaşamımızda davranışlarımızı toplumsal kurallar gereği bilinçli olarak kontrol altında tutarız. Dans ise kendimizi bedenimizle özgürce ifade edebildiğimiz özel bir sanat dalıdır. Okulöncesi eğitimde de dans etkinlikleri çocuğun psikolojik olarak rahatlamasını ve kendisini bedeniyle rahatça ifade etmesini sağlar. Özgün hareketlerle ifade edilmesinden dolayı çocuğun rahatlamasını sağlar, yaratıcılığını geliştirir ve kendi bedensel potansiyelini tanımasını sağlar.

Şekil 35. Okulöncesi Eğitiminde Yaratıcı Dans Çalışmaları

Kaynak: <http://www.egepostasi.com/haber/cocuklara-ucretsiz-dans-kursu/134632>, Erişim Tarihi: 19.11.2017.

Sınıf içerisinde yapılan yaratıcı dans çalışmalarının çok uzun tutulmamasına özen gösterilir. Uzun tutulan dans çalışmaları yaratıcılığı sekteye uğratır; bir süre sonra çocukların aynı hareketleri sürekli tekrarlamalarına ve birbirlerini taklit etmeye başlamalarına neden olur. Dans çalışmalarında kullanılacak araçlar CD, kaset ya da canlı olarak çalınacak enstrümanlardır. Çalınan müzikle birlikte çocukların özgürce dans etmeleri, bedenlerini müzikle birlikte etkin bir şekilde kullanmaları ve müziğe eşlik etmeleri sağlanır. Bu şekilde çocuk sahip olduğu duygu ve düşüncelerini bedensel

davranışlara dönüştürür. Aynı zamanda bu bedensel davranışlar öğretmenin çocuğu analiz edebilmesi için önemli ipuçları verebilir. Dans çalışmaları doğaçlama yapılır ve eğer özel bir günde gösteri yapmak için hazırlanmıyorsa herhangi bir koreografi yaratmaya çalışılmaz. Dans çalışmalarındaki amaç çocuğun rahatlaması, sosyalleşmesi, bedenini tanımasıdır.

4.4.6. Müzikli Drama Çalışmaları

Anlatılmak istenen bir düşüncenin sözler, jest ve mimiklerle birleştirilip seyirlik bir oyun haline getirilmesine drama denir. Eğer drama müzikle birlikte gerçekleştiriliyorsa müzikli drama adını alır.

Bu çalışmalar arasında çocuklara şarkılı oyunlar oynatılabilir. Yani şarkıda anlatılan şeyler hem söylenir hem de bedensel olarak canlandırılır. “Pazara gidelim”, “tavşan kaç” gibi şarkıların sözleri çocuklar tarafından bedensel olarak ifade edilir.

Müzikli drama çalışmalarındaki bir başka etkinlik türü çocuklara önceden verilen ritim aletleriyle anlatılan öykülere eşlik etmelerini sağlamaktır. Anlatılan hikayede geçen seslerin çocuklar tarafından ritim aletleri, ağız ya da bedenleriyle seslendirmeleri istenir.

Şekil 36. Müzikli Dramatizasyon Çalışmaları

Kaynak: <https://www.okuloncesietkinlikleri.com/yaratici-drama-etkinlikleri-20/25-yaratici-drama-ornegi-7023>, Erişim Tarihi: 19.11.2017.

Bu çalışmanın en üst boyutunu çalışmanın teatral yönü oluşturur. Anlatılacak hikaye için çocuklara rol dağılımı yapılır. Roller çalışılır ve öyküler çocuklar tarafından müzik destekli canlandırılır. Ancak öyküler çocukların altından kalkamayacakları kadar uzun canlandırılmamalı, mümkün olduğunca kısa tutulmalıdır.

4.4.7. Müzikli Hikâye Çalışmaları

Çocuğa çeşitli müzikler dinletilerek hikâye oluşturma çalışmalarına müzikli hikaye çalışmaları adı verilmektedir. Dinletilen müzikler enstrümantal olmalı yani söz içermemelidir. Örneğin bu çalışmalarda kuvvetli davul sesleri gök gürültüsüne veya keman sesleri kuş cıvıltılarının seslerine benzetilebilir. Bu sesler belli bir sıra halinde dinletilir ve daha sonra uyandırdığı hisler çocuğa sorularak bir öykü oluşturulur. Çocuğun yaratıcılığını, müzik kulağını geliştirmesi ve iç dünyasını yansıtması açısından son derece değerli bir çalışmadır. Zaman zaman da öğretmen bir öyküyü müzikal seslerle destekleyerek öğrencilere aktarabilir; böylece anlatılan öykü müziğin desteğiyle çocuğun üzerinde daha fazla etki yaratır.

4.4.8. Müzik Dinleme Çalışmaları

Müzik dinleme çocuğun ruh sağlığını olumlu etkileyen, kulağını geliştiren ve zevk alarak zaman geçirmesini sağlayan bir etkinliktir. Yapılan el işi çalışmaları ya da daha farklı serbest zaman çalışmaları gerçekleştirilirken çocuğa dinletilecek müzik onun rahatlamasını sağlar. Ancak seçilecek müzikler özenle seçilmelidir. Çünkü bu dönemdeki çocukların kulak aşinalığı kazandığı müzik türleri ileride onların müzik beğenisini ciddi anlamda etkileyecektir. Bu nedenle nitelikli müzikler tercih edilmeli ve kötü bir müzik kültürü oluşmasına yol açacak müzikler dinletmekten kaçınılmalıdır (MEB, 2017: 7-23).

BEŞİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Yapmış olduğumuz çalışmamızın verileri elde edilirken kullanılan yöntem ve teknikler aşağıdaki başlıklarda detaylı olarak açıklanmıştır.

5.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma, taranan teorik bilgiler ve toplanan verilerin analizi yoluyla hazırlanmış nitel ve nicel bir araştırmadır. Eğitim dünyasında kabul görmüş teori ve pratiklerin reel dünyada uygulanma biçimleri ve uygulanma oranlarının araştırılması yoluyla somut bilgiler elde etme gayesi taşımaktadır.

5.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini okul öncesi dönemde müzik eğitimi etkinlikleri ve okul öncesi eğitimcilerinin derslerinde müziği kullanabilme yeterlilikleri ile bu eğitimcilerin müziğe yaklaşımları oluşturmaktadır. Okulöncesi eğitimi, genel eğitim, sanat eğitimi ve okulöncesi dönem müzik eğitimiyle ilgili tez, kitap, makale, dergi vb. gibi yayınlar ile Malatya, Kars ve Şanlıurfa illerinde okulöncesi öğretmenleriyle gerçekleştirilmiş toplam 50 anket verisinden oluşmaktadır.

5.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Bu çalışmada okulöncesi döneminin genel eğitimi, sanat eğitimi, müzik eğitimi ve okulöncesi müzik eğitimiyle ilgili yapılmış çalışmalar incelenmiştir.

Çalışmada bilimsel verilerin elde edilebilmesi için anket tekniği kullanılmıştır. Anket okulöncesi öğretmenleriyle gerçekleştirilmiş olup 25 sorudan oluşmaktadır. Ankette bulunan sorulardan 1., 2., 3., 4. ve 5. sorular ankete katılan eğitimcilerin lisans eğitimi sırasında aldıkları müzik eğitiminin yeterliliğini belirlemeyi amaçlamaktadır. 6., 7., 8., 9., 10., 11. ve 12. sorular ankete katılan eğitimciler açısından okulöncesinde

müzik eğitiminin önemini belirlemeyi amaçlamaktadır. 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22. ve 23. sorular ankete katılan eğitimcilerin mesleki alanları çerçevesinde müzik bilgisini belirlemeyi amaçlamaktadır. 24. ve 25. soruda ise Ankete katılan okulöncesi eğitimcilerin gerçekleştireceği müzik faaliyetleri için gerekli olan donanımların yeterliliklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

5.4. VERİLERİN ANALİZİ

Yapmış olduğumuz bu araştırma nitel ve nicel özellikler taşımakta ve anket verilerine dayanmaktadır. Elde bulunan kaynaklar analiz edilirken aşağıdaki ölçütler dikkate alınmıştır:

- ✓ Okulöncesi eğitiminin temel ilkeleri ve çalışma prensipleri nelerdir,
- ✓ Sanat eğitiminin kapsamı nelerdir,
- ✓ Sanat eğitiminin çocukların gelişiminde oynadığı rol nedir,
- ✓ Müzik eğitiminin kapsamı nelerdir,
- ✓ Okulöncesi müzik eğitiminin kapsamı nelerdir,
- ✓ Okulöncesi müzik eğitiminin çocuğun gelişiminde oynadığı rol nedir.

Toplam 25 soru ve 50 katılımcı ile gerçekleştirilen anketten elde edilen veriler SPSS 2.5 İstatistik Programı ile analiz edilmiştir. Ankette bulunan maddelerin güvenilirlik katsayısı “Cronbach Alpha” ile hesaplanmıştır. Ankette bulunan verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin belirlenmesi için Shapiro-Wilk analiz değerleri incelenmiştir. Yapılan analizlerden elde edilen sonuçlara göre verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiş bu nedenle de verilerin analizinde nonparametrik testler kullanılmıştır.

5.4.1. Güvenilirlik Analizi

Tablo 3. Güvenilirlik Analizi

Cronbach's Alpha	Standartlaştırılmış Maddelere Dayalı Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
,760	,786	25

Tablo 3’de araştırmada uygulanan ölçeklerin güvenirlik düzeyini belirlemek için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach Alpha değeri $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenir değildir. Değeri $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek düşük güvenirlikte, $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilir. $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir. Ölçeğin güvenirlik analizinde Cronbach Alpha değeri 0,760 olduğu bulunmuştur. Bu da ölçeklerin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

ALTINCI BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Çalışmamızda deneklerden elde edilen veriler tablo haline getirilmiş ve ayrı ayrı çıkarımlarda bulunulmuştur. Bu veri ve çıkarımlar doğrultusunda ise sonuç ve öneriler kısmı oluşturulmuştur.

6.1. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

Tablo 4. Demografik Özelliklerin Dağılımı

		Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	43	86
	Erkek	7	14
	Toplam	50	100
Mesleki Deneyim	0-1 yıl	5	10
	1-3 yıl	7	14
	3-5 yıl	5	10
	5-8 yıl	6	12
	10 ve üzeri	27	54
	Toplam	50	100

Tablo 3’te araştırmaya katılan eğitimcilerin cinsiyetlerine göre dağılımları incelendiğinde “Kadın” katılımcıların 43 (%86), “Erkek” katılımcıların ise 7 (%14) oldukları belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan eğitimcilerin mesleki deneyim sürelerine göre dağılımları incelendiğinde ise 0-1 yıl 5 (%10), 1-3 yıl 7 (%14), 3-5 yıl 5 (%10), 5-8 yıl 6 (%12) ve 10 yıl ve üzeri eğitimcilerin 27 (%54) kişi oldukları belirlenmiştir.

6.2. ANKET İFADELERİNİN FREKANS-YÜZDE DAĞILIMI VE ANALİZİ

Tablo 5. Okulöncesi dönem çocuklarda müzik eğitiminin incelenmesi başlıklı araştırma için yapılan anket çalışmasında bulunan soruların dağılımı

SORULAR	SORU ÖBEĞİNİN İLGİLİ OLDUĞU ALAN
1. SORU Eğitim hayatınızda okulöncesi dönem çocuklarının eğitiminde müziğin kullanımına ilişkin bilgileri aldığınıza inanıyor musunuz? 2. SORU Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitimi aldığınız sırada gördüğünüz müzik dersleri müzik öğretimi konusunda beklentilerinizi karşıladı mı? 3. SORU Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitimi aldığınız sırada gördüğünüz müzik derslerinin saatlerini yeterli buldunuz mu? 4. SORU Okulöncesi dönem eğitiminde çocuklarla işlenen müzik derslerindeki uygulamaları yapmada kendinizi yeterli görüyor musunuz? 5. SORU Okulöncesi dönemde müzik etkinliklerini müzik öğretmeni yapmalı görüşüne katılıyor musunuz?	Ankete katılan eğitimcilerin okulöncesi lisans eğitimleri sırasında aldıkları müzik eğitiminin yeterliliğinin belirlenmesi
6. SORU Okulöncesi dönemde çocuklara verilen müzik derslerinin meslek yaşamınız için önemli olduğunu düşünüyor musunuz? 7. SORU Okulöncesi dönem çocuklarına verilen müzik eğitiminin onlar üzerinde olumlu bir davranış değişikliği meydana getireceğine inanıyor musunuz? 8. SORU Okulöncesi dönem çocuklarına verilmek istenen bilişsel davranışlarda müzik yoluyla öğretimin etkili olduğunu düşünüyor musunuz? 9. SORU Sizce müzik dersleri kullanılarak okulöncesi dönem çocuklarının başka dilleri öğrenmeleri sağlanabilir mi? 10. SORU Okulöncesi yaş döneminde müzik eğitimi alan çocukların başarı düzeyleriyle diğer çocuklar arasında farklılıklar olduğunu düşünüyor musunuz?	Ankete katılan okulöncesi eğitimcileri açısından okulöncesi müzik eğitiminin öneminin belirlenmesi

11. SORU Sizce güncel-popüler müziklerin okulöncesi yaş gurubu çocukların eğitimi üzerinde olumsuz etkileri var mıdır? 12. Güncel-popüler müziklere çok fazla maruz bırakılan çocukların sizin öğrettiğiniz pedagojik nitelikli şarkılara yaklaşımını ve bu şarkıları öğrettiğiniz sırada okulöncesi dönem çocukları üzerinde yaptığınız gözlemleri olumlu buluyor musunuz?	Ankete katılan okulöncesi eğitimcileri açısından okulöncesi müzik eğitiminin öneminin belirlenmesi
13. SORU Okulöncesi eğitiminde müzik öğretimi yapabilmeniz için müzik yeteneğinizin olmasına gerek var mıdır? 14. SORU Okulöncesi dönemde çocuklara verdiğiniz müzik eğitiminde herhangi bir kuramsal yaklaşım benimsiyor musunuz? 15. SORU Okulöncesi dönem çocuklarında işitme duyusunun gelişimi konusunda fikir sahibi misiniz? 16. SORU Okulöncesi dönem çocuklarında işitme duyusunun gelişimine ilişkin repertuvar sahibi misiniz? 17. SORU Okulöncesi dönemde verilen müzik eğitimi sonrası çocuklarda müzik alanında meydana gelebilecek davranış değişikliklerini gözleyebilecek durumda mısınız? 18. SORU Okulöncesi dönem çocuklarının sınıfta müzik faaliyetlerine aktif katılımlarını sağlayıcı çeşitli bilgiler edindiniz mi? 19. SORU Doğal seslerin okulöncesi dönem çocukları tarafından ayırt edilmelerine yönelik aktiviteler hakkında bilgi sahibi misiniz? 20. SORU Okulöncesi eğitiminde sınıf içinde müzik köşesi oluşturulması ve bu köşenin oluşturulmasında kullanılacak materyaller hakkında bilgi sahibi misiniz? 21. SORU Okulöncesi dönem çocuklarının yaş ve gelişim dönemlerine uygun olarak şarkılar seçilmesinde bilgi sahibi misiniz? 22. SORU Okulöncesi eğitiminde çocuklara öğretebilecek şarkılar konusunda yeterli repertuvar sahibi misiniz? 23. SORU Herhangi bir enstrümanı etkin biçimde çalabiliyor musunuz?	Ankete katılan okulöncesi eğitimcilerin mesleki alanları çerçevesinde müzik bilgisinin belirlenmesi

24. SORU Okulöncesi eğitiminde çocuklara müzik eğitimi verirken gerekli materyallere (vurmalı çalgılar, enstrümanlar vb.) sahip misiniz ya da çalıştığınız okullar bu donanımlara sahip miydi? 25. SORU Çocuklara yönelik ülkemizde yapılan pedagojik nitelikli müzik çalışmalarını yeterli buluyor musunuz? (teorik kitaplar, nota ve şarkı repertuvar kitapları, müzik cd'leri vs...)	Ankete katılan okulöncesi eğitimcilerin gerçekleştireceği müzik faaliyetleri için gerekli olan donanımların yeterliliklerinin belirlenmesi
---	--

6.2.1. Ankete Katılan Eğitimcilerin Okulöncesi Lisans Eğitimleri Sırasında Aldıkları Müzik Eğitiminin Yeterliliğinin Belirlenmesi

Tablo 6. Soru 1: Lisans öğreniminiz sırasında okulöncesi dönem çocukların eğitiminde müziğin kullanımına ilişkin bilgileri aldığınıza inanıyor musunuz?

	Frekans	(%)
Tamamen	4	8
Büyük ölçüde	14	28
Kısmen	27	54
Az	4	8
Hiç	1	2
Toplam	50	100

Tablo 6 incelendiğinde “Lisans öğreniminiz sırasında okulöncesi dönem çocukların eğitiminde müziğin kullanımına ilişkin bilgileri aldığınıza inanıyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %8’i tamamen, %28’i büyük ölçüde, %54’ü kısmen, %8’i az ve %2’sinin ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilerde anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun çocuğun eğitiminde müziğin kullanımı konusunda kendilerini tam olarak yeterli görmedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Soru 2: Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitimi aldığınız sırada gördüğünüz müzik dersleri müzik öğretimi konusunda beklentilerinizi karşıladı mı?

	Frekans	(%)
Tamamen	3	6
Büyük ölçüde	11	22
Kısmen	20	40
Az	11	22
Hiç	5	10
Toplam	50	100

Tablo 7 incelendiğinde “Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitimi aldığınız sırada gördüğünüz müzik dersleri müzik öğretimi konusunda beklentilerinizi karşıladı mı?” sorusuna katılımcıların %6’sı tamamen, %22’si büyük ölçüde, %40’ı kısmen, %22’si az ve %10’unun ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun lisans eğitimi döneminde aldıkları müzik derslerinin müzik öğretimi konusundaki beklentilerini tam olarak karşılamadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 8. Soru 3: Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitimi aldığınız sırada gördüğünüz müzik derslerinin saatlerini yeterli buldunuz mu?

	Frekans	(%)
Tamamen	0	0
Büyük ölçüde	10	20
Kısmen	12	24
Az	25	50
Hiç	3	6
Toplam	50	100

Tablo 8 incelendiğinde “Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitimi aldığınız sırada gördüğünüz müzik derslerinin saatlerini yeterli buldunuz mu?” sorusuna katılımcıların

%0'ı tamamen, %20'si büyük ölçüde, %24'ü kısmen, %50'si az ve %6'sının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun lisans eğitimi döneminde aldıkları müzik derslerinin saatlerini tam olarak yeterli bulmadıkları anlaşılmaktadır.

Samsun 19 Mayıs Üniversitesi ve Ankara Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültelerinin Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı incelendiğinde, programın 3. yılında (5. ve 6. dönemler) “Müzik Eğitimi I” ve “Müzik Eğitimi II” adında toplam 5 kredilik müzik derslerinin olduğu görülmektedir. Bununla birlikte sadece bir dönemde alınmak üzere “Okulöncesi Müzik ve Dans”, “Okulöncesi Dönemde Çocuk ve Müzik” gibi çeşitli seçmeli dersler bulunmaktadır. Okulöncesi eğitiminde müziğin sahip olduğu önem düşünüldüğünde programda yer alan müzik dersleri saatlerinin son derece yetersiz olduğu görülmekte ve elimizde bulunan katılımcıların verileri de bu durumu doğrular niteliktedir.⁷

Tablo 9. Soru 4: Okulöncesi dönem eğitiminde çocuklarla işlenen müzik derslerindeki uygulamaları yapmada kendinizi yeterli görüyor musunuz?

	Frekans	(%)
Tamamen	2	4
Büyük ölçüde	19	38
Kısmen	22	44
Az	7	14
Hiç	0	0
Toplam	50	100

Tablo 9 incelendiğinde “Okulöncesi dönem eğitiminde çocuklarla işlenen müzik derslerindeki uygulamaları yapmada kendinizi yeterli görüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %4'ü tamamen, %38'i büyük ölçüde, %44'ü kısmen, %14'ü az ve %0'ının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

⁷ Samsun 19 Mayıs Üniversitesi ve Ankara Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programları:
<http://ebs.omu.edu.tr/ebs/program.php?dil=tr&mod=1&Program=2651>
<http://okl.aef.marmara.edu.tr/lisans-programi>, Erişim Tarihi: 13.03.2018

Elde edilen bu verilere bakıldığında anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun müzik derslerindeki uygulamaları yapmada kendilerini yeterli gördükleri anlaşılmaktadır. Ancak bir önceki tablolarda yer alan verilere bakıldığında, bu yeterliliği aldıkları lisans eğitim sonucu değil kendi mesleki tecrübeleriyle kazandıkları varsayılmaktadır.

Tablo 10. Soru 5: Okulöncesi dönemde müzik etkinliklerini müzik öğretmeni yapmalı görüşüne katılıyor musunuz?

	Frekans	(%)
Tamamen	11	22
Büyük ölçüde	23	46
Kısmen	8	16
Az	5	10
Hiç	3	6
Toplam	50	100

Tablo 10 incelendiğinde “Okulöncesi dönemde müzik etkinliklerini müzik öğretmeni yapmalı görüşüne katılıyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %2’si tamamen, %46’sı büyük ölçüde, %16’sı kısmen, %10’u az ve %6’sının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun okulöncesi dönemde müzik etkinliklerinin müzik öğretmenleri tarafından yapılması gerektiğine inandıkları anlaşılmaktadır. Yukarıda açıkladığımız verilerimiz, okulöncesi eğitimcilerinin müzik yeterlilikleri konusunda her ne kadar büyük ölçüde olumlu sonuçlar verse de, 10. tablodan elde edilen veriler eğitimcilerin yine de müzik etkinlikleri konusunda kendilerini tam olarak yeterli hissetmediklerini göstermektedir.

6.2.2. Ankete Katılan Okulöncesi Eğitimcileri Açısından Okulöncesi Müzik Eğitiminin Öneminin Belirlenmesi

Tablo 11. Soru 6: Okulöncesi dönemde çocuklara verilen müzik derslerinin meslek yaşamınız için önemli olduğunu düşünüyor musunuz?

	Frekans	(%)
Tamamen	18	36
Büyük ölçüde	26	52
Kısmen	6	12
Toplam	50	100

Tablo 11 incelendiğinde “Okulöncesi dönemde çocuklara verilen müzik derslerinin meslek yaşamınız için önemli olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %36’sı tamamen, %52’si büyük ölçüde, %12’si kısmen, %0’ı az ve %0’ının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu müzik derslerinin meslek yaşamları için önemli olduğunu düşünmektedirler. Bu veriler doğrultusunda anlaşılmaktadır ki, okulöncesi okullarında eğitim veren eğitimciler, çocuğa verilen müzik eğitiminin sahip olduğu önemin büyük oranda farkındadırlar.

Tablo 12. Soru 7: Okulöncesi dönem çocuklarına verilen müzik eğitiminin onlar üzerinde olumlu bir davranış değişikliği meydana getireceğine inanıyor musunuz?

	Frekans	(%)
Tamamen	18	36
Büyük ölçüde	26	52
Kısmen	5	10
Az	1	2
Toplam	50	100

Tablo 12 incelendiğinde “Okulöncesi dönem çocuklarına verilen müzik eğitiminin onlar üzerinde olumlu bir davranış değişikliği meydana getireceğine inanıyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %36’sı tamamen, %52’si büyük ölçüde, %10’u kısmen, %2’si az ve %0’ının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin önemli bir çoğunluğunun çocuklara verilen müzik eğitiminin onlar üzerinde olumlu bir davranış değişikliği meydana getireceğine inandıkları anlaşılmaktadır. Müziğin her alanda kullanılabilecek bir eğitim aracı olduğu bilimsel olarak kanıtlanmış bir gerçektir ve elimizde bulunan verilerdeki eğitimcilerin görüşleri de bu durumu destekler niteliktedir.

Tablo 13. Soru 8: Okulöncesi dönem çocuklarına verilmek istenen bilişsel davranışlarda müzik yoluyla öğretimin etkili olduğunu düşünüyor musunuz?

	Frekans	(%)
Tamamen	16	32
Büyük ölçüde	28	56
Kısmen	6	12
Toplam	50	100

Tablo 13 incelendiğinde “Okulöncesi dönem çocuklarına verilmek istenen bilişsel davranışlarda müzik yoluyla öğretimin etkili olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %32’si tamamen, %56’sı büyük ölçüde, %12’si kısmen, %0’ı az ve %0’ının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin ezici bir çoğunluğunun çocuğa verilmek istenen bilişsel davranışlarda müzik yoluyla öğretimin etkili olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır. Sadece çocuklarda değil yetişkin bireylerde bile eğlenerek öğrenmek daha kalıcı ve etkin sonuçlar doğurmaktadır. Dolayısıyla müzik etkinliklerinin içerisine yerleştirilmiş öğretim materyallerinin başarılı olma şansı son derece yüksektir ve ankete katılan eğitimcilerimizin verileri de bu durumu destekler niteliktedir.

Tablo 14. Soru 9: Sizce müzik dersleri kullanılarak okulöncesi dönem çocuklarının başka dilleri öğrenmeleri sağlanabilir mi?

	Frekans	(%)
Tamamen	6	12
Büyük lde	19	38
Kısmen	17	34
Az	7	14
Hiç	1	2
Toplam	50	100

Tablo 14 incelendiğinde “Sizce müzik dersleri kullanılarak okulöncesi dönem çocuklarının başka dilleri öğrenmeleri sağlanabilir mi?” sorusuna katılımcıların %12’si tamamen, %38’i büyük ölçüde, %34’ kısmen, %14’ az ve %2’sinin ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi ğretmenlerinin önemli bir bölümünün müzik dersleri kullanılarak çocukların başka dilleri öğrenebileceklerine inandıkları görülmektedir. Hangi dil olursa olsun kelime ve cümlelerin bir ritim ve ezgi eşliğinde sylenilmesinin daha kalıcı öğrenmeler sağladığı bilinmektedir. Dolayısıyla yabancı dil öğretiminin başlangıç aşamalarının şarkılar eşliğinde gerçekleştirilmesi, şarkı söylemeye doğal eğilimleri olan çocuklar için daha başarılı sonuçlar doğurabilmektedir. Ankete katılan eğitimcilerimizin verileri de bu durumu doğrular niteliktedir.

Tablo 15. Soru 10: Okulöncesi yaş döneminde müzik eğitimi alan çocukların başarı düzeyleriyle diğer çocuklar arasında farklılıklar olduğunu düşünüyor musunuz?

	Frekans	(%)
Tamamen	3	6
Büyük lde	18	36
Kısmen	20	40
Az	5	10
Hiç	4	8
Toplam	50	100

Tablo 15 incelendiğinde “Okulöncesi yaş döneminde müzik eğitimi alan çocukların başarı düzeyleriyle diğer çocuklar arasında farklılıklar olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %6’sı tamamen, %36’sı büyük ölçüde, %40’ı kısmen, %10’u az ve %8’inin ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin önemli bir bölümü sınıflarında müzik eğitimi alan öğrencilerin başarı düzeyleriyle diğer öğrenciler arasında farklılıklar olduğunu düşünmektedirler. Herhangi bir enstrüman çalan çocukların bilişsel gelişimlerinin daha sağlıklı ilerlediği, özgüven kazanımlarının daha yüksek olduğu, sosyal ilişkilerinde daha başarılı oldukları, motor becerilerinin daha gelişmiş olduğu bilimsel olarak kanıtlanmış bir gerçektir. Çocuğun müzik eğitimi almasının yaşamına kattığı olumlu yönlerin önemi, ankete katılan eğitimcilerimizin verileriyle de desteklenir niteliktedir.

Tablo 16. Soru 11: Sizce güncel-popüler müziklerin okul öncesi yaş gurubu çocukların eğitimi üzerinde olumsuz etkileri var mıdır?

	Frekans	(%)
Tamamen	10	20
Büyük ölçüde	13	26
Kısmen	22	44
Az	4	8
Hiç	1	2
Toplam	50	100

Tablo 16 incelendiğinde “Sizce güncel-popüler müziklerin okulöncesi yaş gurubu çocukların eğitimi üzerinde olumsuz etkileri var mıdır?” sorusuna katılımcıların %20’si tamamen, %26’sı büyük ölçüde, %44’ü kısmen, %8’i az ve %2’sinin ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin önemli bir bölümünün güncel-popüler müziklerin okulöncesi yaş grubu çocuklarının eğitimi üzerinde olumsuz etkileri olduğuna inanmaktadırlar. Popüler kültüre ait müziklerin sanatsal değerinin düşüklüğü, kullandığı dil, sanatçıların davranış şekilleri düşünüldüğünde çocuklar üzerindeki etkilerinin olumlu olduğunu söylemek

olanaksızdır. Günümüz teknolojisinin son derece ilerlemiş olduğu göz önünde bulundurulursa, ana akım medyanın yaydığı yozlaşmış sanat anlayışını çocuklarımızdan uzak tutmak pek mümkün görünmüyor. Doğru olanı yapma kaygısıyla hareket eden eğitimcilerimizin vermeye çalıştığı pedagojik nitelikli çalışmalar, güncel-popüler kültürle şartların eşit olmadığı bir savaş halindedir. Güncel-popüler müziklerin çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinin doğruluğunu ankete katılan eğitimcilerimizin verileri de destekler niteliktedir.

Tablo 17. Soru 12: Güncel-popüler müziklere çok fazla maruz bırakılan çocukların sizin öğrettiğiniz pedagojik nitelikli şarkılara yaklaşımını ve bu şarkıları öğrettiğiniz sırada okulöncesi dönem çocukları üzerinde yaptığınız gözlemleri olumlu buluyor musunuz?

	Frekans	(%)
Tamamen	4	8
Büyük ölçüde	20	40
Kısmen	12	24
Az	6	12
Hiç	8	16
Toplam	50	100

Tablo 17 incelendiğinde “Güncel-popüler müziklere çok fazla maruz bırakılan çocukların sizin öğrettiğiniz pedagojik nitelikli şarkılara yaklaşımını ve bu şarkıları öğrettiğiniz sırada okulöncesi dönem çocukları üzerinde yaptığınız gözlemleri olumlu buluyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %8’i tamamen, %40’ı büyük ölçüde, %24’ü kısmen, %12’si az ve %16’sının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin güncel-popüler müziklere çok fazla maruz bırakılan çocukların öğretilen pedagojik nitelikli şarkılara yaklaşımlarını önemli ölçüde olumlu buldukları görülmektedir. Pedagojik nitelikli müziklere çocukların yaklaşımının genel olarak olumlu olması güncel-popüler müziklerin negatif etkilerine rağmen sevindirici olarak değerlendirebileceğimiz bir durumdur.

6.2.3. Ankete Katılan Okulöncesi Eğitimcilerin Mesleki Alanları Çerçevesinde Müzik Bilgilerinin Belirlenmesi

Tablo 18. Soru 13: Okulöncesi eğitiminde müzik öğretimi yapabilmeniz için müzik yeteneğinizin olmasına gerek var mıdır?

	Frekans	(%)
Tamamen	3	6
Büyük ölçüde	14	28
Kısmen	21	42
Az	9	18
Hiç	3	6
Toplam	50	100

Tablo 18 incelendiğinde “Okulöncesi eğitiminde müzik öğretimi yapabilmeniz için müzik yeteneğinizin olmasına gerek var mıdır?” sorusuna katılımcıların %6’sı tamamen, %28’si büyük ölçüde, %42’si kısmen, %18’i az ve %6’sının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu müzik öğretimi yapabilmek için belirli ölçüde müzik yeteneğinin olması gerektiğine inanmaktadırlar. Okulöncesi dönem müzik derslerinde ritim çalgılarının çok fazla kullanılmasından dolayı eğitimcide ritim duygunun gelişmiş olması gerektiği ve yine çocuklara şarkı öğretiminin gerçekleştirilebilmesi için eğitimcinin müzik kulağına sahip olması gerektiği gibi etkenler düşünüldüğünde belirli ölçüde müzik yeteneğinin olmasının eğitimciye avantaj sağlayacağı açıktır ve elde bulunan katılımcıların görüşleri de bu durumu destekler niteliktedir.

Tablo 19. Soru 14: Okulöncesi dönemde çocuklara verdiğiniz müzik eğitiminde herhangi bir kuramsal yaklaşım benimsiyor musunuz?

	Frekans	(%)
Tamamen	1	2
Büyük ölçüde	8	16
Kısmen	21	42
Az	12	24
Hiç	8	16
Toplam	50	100

Tablo 19 incelendiğinde “Okulöncesi dönemde çocuklara verdiğiniz müzik eğitiminde herhangi bir kuramsal yaklaşım benimsiyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %2’si tamamen, %16’sı büyük ölçüde, %42’si kısmen, %24’ü az ve %16’sının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin yeterli ölçüde kuramsal yaklaşımlar benimsemedikleri anlaşılmaktadır. Eğitim programlarının ve kullanılan yöntem, teknik ve kuramların belirli bir birikim ve tecrübenin ürünleri oldukları düşünüldüğünde, bu kuram ve yaklaşımların eğitimcinin daha bilinçli ve sağlıklı ürünler ortaya koyabilmesi için önemli bir dayanak noktası oluşturduğu açıktır.

Tablo 20. Soru15: Okulöncesi dönem çocuklarında işitme duyusunun gelişimi konusunda fikir sahibi misiniz?

	Frekans	(%)
Tamamen	1	2
Büyük ölçüde	22	44
Kısmen	20	40
Az	7	14
Hiç	0	0
Toplam	50	100

Tablo 20 incelendiğinde “Okulöncesi dönem çocuklarında işitme duyusunun gelişimi konusunda fikir sahibi misiniz?” sorusuna katılımcıların %2’si tamamen, %44’ü büyük ölçüde, %40’ı kısmen, %14’ü az ve %0’ının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun çocuklarda işitme duyusunun gelişimi konusunda fikir sahibi oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 21. Soru 16: Okulöncesi dönem çocuklarında işitme duyusunun gelişimine ilişkin repertuvar sahibi misiniz?

	Frekans	(%)
Tamamen	0	0
Büyük ölçüde	12	24
Kısmen	21	42
Az	14	28
Hiç	3	6
Toplam	50	100

Tablo 21 incelendiğinde “Okulöncesi dönem çocuklarında işitme duyusunun gelişimine ilişkin repertuvar sahibi misiniz?” sorusuna katılımcıların %0’ı tamamen, %24’ü büyük ölçüde, %42’si kısmen, %28’i az ve %6’sının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin yarıdan fazlasının tam olarak çocuklarda işitme duyusunun gelişimine ilişkin repertuvar sahibi olmadıkları anlaşılmaktadır. Şarkı, ritim ve basit enstrümanlarla yapılacak kulak eğitimi çalışmalarının anlamlı bir sıra izleyerek ve zengin, nitelikli bir repertuvarla gerçekleştirilmesi eğitimcinin eğitim kalitesini artıracak özelliklere sahiptir. Dolayısıyla çocuklarda işitme duyusunun gelişimine yönelik repertuvar edinme çalışmalarına daha fazla önem verilmesi gerektiği açıktır.

Tablo 22. Soru 17: Okulöncesi dönemde verilen müzik eğitimi sonrası çocuklarda müzik alanında meydana gelebilecek davranış değişikliklerini gözleyebilecek durumda mısınız?

	Frekans	(%)
Tamamen	6	12
Büyük ölçüde	30	60
Kısmen	14	28
Az	0	0
Hiç	0	0
Toplam	50	100

Tablo 22 incelendiğinde “Okulöncesi dönemde verilen müzik eğitimi sonrası çocuklarda müzik alanında meydana gelebilecek davranış değişikliklerini gözleyebilecek durumda mısınız?” sorusuna katılımcıların %12’si tamamen, %60’ı büyük ölçüde, %28’i kısmen, %0’ı az ve %0’ının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun verilen müzik eğitimi sonrası çocuklarda müzik alanında meydana gelebilecek davranış değişikliklerini gözleyebilecek durumda oldukları anlaşılmaktadır. Verilen eğitimin bulunduğu seviye, ilerleme durumu ve giderilmesi gereken eksikler eğitimin temel taşı olan ölçme ve değerlendirme açısından son derece önemlidir. Dolayısıyla anketimize katılan eğitimcilerimizin bu alandaki yeterlilikleri olumlu olarak değerlendirilebilir.

Tablo 23. Soru 18: Okulöncesi dönem çocuklarının sınıfta müzik faaliyetlerine aktif katılımlarını sağlayıcı çeşitli bilgiler edindiniz mi?

	Frekans	(%)
Tamamen	3	6
Büyük ölçüde	25	50
Kısmen	21	42
Az	1	2
Toplam	50	100

Tablo 23 incelendiğinde “Okulöncesi dönem çocuklarının sınıfta müzik faaliyetlerine aktif katılımlarını sağlayıcı çeşitli bilgiler edindiniz mi” sorusuna katılımcıların %6’sı tamamen, %50’si büyük ölçüde, %42’si kısmen, %2’si az ve %0’ının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin önemli bir bölümünün çocukların sınıfta müzik faaliyetlerine aktif katılımlarını sağlayıcı çeşitli bilgilere sahip olduğu, bir kısmının ise tam bir yetkinliğe sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Drama ya da oyun tekniklerinin kullanılmasıyla çocuğun müzikal faaliyetlere katılımını sağlamak, belirli amaçlara yönelik dolaylı etkinliklere başvurmak çocukların eğitimini üstlenmiş olan tüm öğretmenler için bilinmesi gereken zorunluluklardır. Tüm bu yöntemlerin bilinçli yaklaşımlarla uygulanması ve çocuğun doğal bir şekilde etkinliğe katılımının sağlanması önemlidir. Bu yöntemlerin kullanımında çocuğun sahip olduğu kişilik, çevre ve aile özellikleri, çocuğun sosyal tavır ve davranışları belirleyici niteliklerdir.

Tablo 24. Soru 19: Doğal seslerin okulöncesi dönem çocukları tarafından ayırt edilmelerine yönelik aktiviteler hakkında bilgi sahibi misiniz?

	Frekans	(%)
Tamamen	4	8
Büyük ölçüde	30	60
Kısmen	13	26
Az	3	6
Hiç	0	0
Toplam	50	100

Tablo 24 incelendiğinde “Doğal seslerin okulöncesi dönem çocukları tarafından ayırt edilmelerine yönelik aktiviteler hakkında bilgi sahibi misiniz?” sorusuna katılımcıların %8’i tamamen, %60’ı büyük ölçüde, %26’sı kısmen, %6’si az ve %0’ının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun, doğal seslerin çocuklar tarafından ayırt edilmesine yönelik yapılan aktiviteler hakkında bilgi sahibi olduklarını göstermektedir.

Çocukların çevresindeki dünyayı tanınması ve ayırt edebilmesi bilişsel gelişimleri açısından çok önemlidir. Bu bilişsel aktivitelerin gerçekleştirilmesi için müzik mükemmel bir eğitim aracıdır. Ankete katılan eğitimcilerin verileri de bu durumu destekler niteliktedir.

Tablo 25. Soru 20: Okulöncesi eğitiminde sınıf içinde müzik köşesi oluşturulması ve bu köşenin oluşturulmasında kullanılacak materyaller hakkında bilgi sahibi misiniz?

	Frekans	(%)
Tamamen	11	22
Büyük ölçüde	32	64
Kısmen	6	12
Az	1	2
Hiç	0	0
Toplam	50	100

Tablo 25 incelendiğinde “Okulöncesi eğitiminde sınıf içinde müzik köşesi oluşturulması ve bu köşenin oluşturulmasında kullanılacak materyaller hakkında bilgi sahibi misiniz?” sorusuna katılımcıların %22’i tamamen, %64’ü büyük ölçüde, %12’si kısmen, %2’si az ve %0’ının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun sınıfta müzik köşesi oluşturulması ve bu köşenin oluşturulmasında kullanılacak materyallerin özellikleri hakkında bilgi sahibi olduklarını göstermektedir. Müzik etkinliklerin yapıldığı müzik köşesinin çocukların ilgisini çekebilecek, onların görsel beğenilerini etkileyecek materyallerle hazırlanması etkinliğin güdüleyici olması açısından önemlidir. Araştırmaya katılan eğitimcilerimizin verileri ise bu önem derecesini destekler niteliktedir.

Tablo 26. Soru 21: Okulöncesi dönem çocuklarının yaş ve gelişim dönemlerine uygun olarak şarkılar seçilmesinde bilgi sahibi misiniz?

	Frekans	(%)
Tamamen	12	24
Büyük ölçüde	31	62
Kısmen	7	14
Toplam	50	100

Tablo 26 incelendiğinde “Okulöncesi dönem çocuklarının yaş ve gelişim dönemlerine uygun olarak şarkılar seçilmesinde bilgi sahibi misiniz?” sorusuna katılımcıların %24’ü tamamen, %62’si büyük ölçüde, %14’ü kısmen, %0’ı az ve %0’ının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun çocukların yaş ve gelişim dönemlerine uygun olarak şarkılar seçilmesi hakkında bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır. Bu yaş grubundaki çocukların kritik öğrenme dönemleri göz önüne alındığında, onların içinde bulundukları gelişim dönemlerini destekleyecek müzikal etkinliklerin (şarkı öğretimi vb.) özenle belirlenmesi son derece önemlidir. Araştırmaya katılan eğitimcilerimizin verileri de bu önem derecesini destekler niteliktedir.

Tablo 27. Soru 22: Okulöncesi eğitiminde çocuklara öğretilebilecek şarkılar konusunda yeterli repertuvar sahibi misiniz?

	Frekans	(%)
Tamamen	5	10
Büyük ölçüde	35	70
Kısmen	9	18
Az	0	0
Hiç	1	2
Toplam	50	100

Tablo 27 incelendiğinde “Okulöncesi eğitiminde çocuklara öğretilebilecek şarkılar konusunda yeterli repertuvar sahibi misiniz?” sorusuna katılımcıların %10’u tamamen, %70’i büyük ölçüde, %18’i kısmen, %0’ı az ve %2’sinin ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun çocuklara öğretilebilecek şarkılar konusunda yeterli repertuvara sahip oldukları görülmektedir. Şarkı söylemek her çocuğun doğal olarak eğilim gösterdiği bir etkinliktir. Bununla birlikte çocuklara şarkılar yoluyla öğretilebilecek birçok bilişsel kazanım mevcuttur. Dolayısıyla eğitiminin sahip olduğu nitelikli ve geniş bir repertuvar, okulöncesi eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Ankete katılan eğitimcilerimizin de bu konudaki farkındalıkları bahsettiğimiz önem derecesini destekler niteliktedir.

Tablo 28. Soru 23: Herhangi bir enstrümanı etkin biçimde çalabiliyor musunuz?

	Frekans	(%)
Tamamen	0	0
Büyük ölçüde	4	8
Kısmen	13	26
Az	15	30
Hiç	18	36
Toplam	50	100

Tablo 28 incelendiğinde “Herhangi bir enstrümanı etkin biçimde çalabiliyor musunuz?” sorusuna katılımcıların %0’ı tamamen, %8’i büyük ölçüde, %26’sı kısmen, %30’u az ve %36’sının ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun herhangi bir enstrümanı etkin bir şekilde çalamadıkları görülmektedir. Bunun nedeni okulöncesi öğretmenlerinin lisans eğitiminde aldıkları müzik eğitimleri saatlerinin az olmasından, bireyin ilgi eksikliğinden ya da sahip olunan müzik yeteneğinin sınırlı olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Ancak enstrüman çalmak, müzik etkinliklerini bir enstrüman eşliğinde işlemek eğitiminin yararlanabileceği olumlu kazanımlardan birisidir.

6.2.4. Ankete Katılan Okulöncesi Eğitimcilerin Gerçekleştireceği Müzik Faaliyetleri İçin Gerekli Olan Donanımların Yeterliliklerinin Belirlenmesi

Tablo 29. Soru 24: Okulöncesi eğitiminde çocuklara müzik eğitimi verirken gerekli materyallere (vurmalı çalgılar, enstrümanlar vb.) sahip misiniz ya da çalıştığınız okullar bu donanımlara sahip miydi?

	Frekans	(%)
Tamamen	5	10
Büyük ölçüde	9	18
Kısmen	24	48
Az	10	20
Hiç	2	4
Toplam	50	100

Tablo 29 incelendiğinde “Okulöncesi eğitiminde çocuklara müzik eğitimi verirken gerekli materyallere (vurmalı çalgılar, enstrümanlar vb.) sahip misiniz ya da çalıştığınız okullar bu donanımlara sahip miydi?” sorusuna katılımcıların %10’u tamamen, %18’i büyük ölçüde, %48’i kısmen, %20’si az ve %4’ünün ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin çocuklara müzik eğitimi verirken gerekli materyallere yeterince sahip olmadıkları anlaşılmaktadır. Okulöncesi eğitimin öneminin ne kadar büyük olduğunun bilincinde olmamıza rağmen oyun alanları ya da yaratıcı etkinliklerin yapılabileceği alanlar yaratmak konusunda eksikliklerimiz olduğu yadsınamaz bir gerçek. Okulöncesi, eğitim-öğretimin ilk ve en önemli adımıdır. Dolayısıyla bu kurumların maddi olarak daha çok desteklenmesi gerektiği ankete katılan eğitimcilerimizin verileriyle de doğrulanmaktadır.

Tablo 30. Soru 25: Çocuklara yönelik ülkemizde yapılan pedagojik nitelikli müzik çalışmalarını yeterli buluyor musunuz? (teorik kitaplar, nota ve şarkı repertuvar kitapları, müzik cd'leri vs...)

	Frekans	(%)
Tamamen	0	0
Büyük ölçüde	6	12
Kısmen	23	46
Az	20	40
Hiç	1	2
Toplam	50	100

Tablo 30 incelendiğinde “Çocuklara yönelik ülkemizde yapılan pedagojik nitelikli müzik çalışmalarını yeterli buluyor musunuz? (teorik kitaplar, nota ve şarkı repertuvar kitapları, müzik cd'leri vs...)” sorusuna katılımcıların %0'ı tamamen, %12'si büyük ölçüde, %46'sı kısmen, %40'ı az ve %2'sinin ise hiç yanıtını verdiği görülmektedir.

Elde edilen bu verilere bakıldığında, anketimize katılan okulöncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu ülkemizde çocuklara yönelik pedagojik nitelikli çalışmaları yeterli bulmadıklarını ifade etmişlerdir.

6.2.5. Anketi Oluşturan Değişkenlerin Karşılaştırılması

Tablo 31. Ankete katılan eğitimcilerin ankete verdikleri yanıtların cinsiyete göre Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılması

Soru	Cinsiyet	Sayı	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	P
Eğitim hayatınızda çocuğun eğitiminde müziğin kullanımına ilişkin bilgileri aldığınıza inanıyor musunuz?	Kadın	43	25,40	1092,00	146,000	,889
	Erkek	7	26,14	183,00		
Aldığınız müzik dersleri müzik öğretimi konusunda beklentilerinizi karşıladı mı?	Kadın	43	25,30	1088,00	142,000	,804
	Erkek	7	26,71	187,00		
Aldığınız müzik derslerinin saatlerini yeterli buldunuz mu?	Kadın	43	25,76	1107,50	139,500	,739
	Erkek	7	23,93	167,50		
Müzik derslerindeki uygulamaları yapmada kendinizi yeterli görüyor musunuz?	Kadın	43	24,64	1059,50	113,500	,234
	Erkek	7	30,79	215,50		
Müzik derslerinin meslek yaşamınız için önemli olduğunu düşünüyor musunuz?	Kadın	43	25,17	1082,50	136,500	,664
	Erkek	7	27,50	192,50		
Müzik öğretimi yapabilmeniz için müzik yeteneğinizin olmasına gerek var mıdır?	Kadın	43	25,83	1110,50	136,500	,680
	Erkek	7	23,50	164,50		
Çocuklara verdiğiniz müzik eğitiminde herhangi bir kuramsal yaklaşım benimsiyor musunuz?	Kadın	43	24,24	1042,50	96,500	,112
	Erkek	7	33,21	232,50		
Çocuklarda işitme duyusunun gelişimi konusunda fikir sahibi misiniz?	Kadın	43	25,17	1082,50	136,500	,671
	Erkek	7	27,50	192,50		
Çocuklarda işitme duyusunun gelişimine ilişkin repertuar sahibi misiniz?	Kadın	43	25,48	1095,50	149,500	,976
	Erkek	7	25,64	179,50		
Çocuklara verilen müzik eğitiminin onlar üzerinde olumlu bir davranış değişikliği meydana getireceğine inanıyor musunuz?	Kadın	43	25,03	1076,50	130,500	,535
	Erkek	7	28,36	198,50		
Çocuğa verilmek istenen bilişsel davranışlarda müzik yoluyla öğretimin etkili olduğunu düşünüyor musunuz?	Kadın	43	24,29	1044,50	98,500	,102
	Erkek	7	32,93	230,50		
Verilen müzik eğitimi sonrası çocuklarda müzik alanında meydana gelebilecek davranış değişikliklerini gözleyebilecek durumda mısınız?	Kadın	43	25,64	1102,50	144,500	,847
	Erkek	7	24,64	172,50		
Çocukların sınıfta müzik faaliyetlerine aktif katılımlarını sağlayıcı çeşitli bilgiler edindiniz mi?	Kadın	43	25,44	1094,00	148,000	,938
	Erkek	7	25,86	181,00		
Doğal seslerin çocuklar tarafından ayırt etmelerine yönelik aktiviteler hakkında bilgi sahibi misiniz?	Kadın	43	24,98	1074,00	128,000	,472
	Erkek	7	28,71	201,00		

Sınıfta müzik köşesi oluşturulması ve bu köşenin oluşturulmasında kullanılacak materyaller hakkında bilgi sahibi misiniz?	Kadın	43	24,29	1044,50	98,500	,088
	Erkek	7	32,93	230,50		
Çocukların yaş ve gelişim dönemlerine uygun olarak şarkılar seçilmesinde bilgi sahibi misiniz?	Kadın	43	24,65	1060,00	114,000	,237
	Erkek	7	30,71	215,00		
Çocuklara öğretilebilecek şarkılar konusunda yeterli repertuvar sahibi misiniz?	Kadın	43	25,40	1092,00	146,000	,876
	Erkek	7	26,14	183,00		
Çocuklara müzik eğitimi verirken gerekli materyallere (vurmalı çalgılar, enstrümanlar vb.) sahip misiniz ya da çalıştığınız okullar bu donanımlara sahip miydi?	Kadın	43	25,33	1089,00	143,000	,823
	Erkek	7	26,57	186,00		
Herhangi bir enstrümanı etkin biçimde çalabiliyor musunuz?	Kadın	43	25,99	1117,50	129,500	,538
	Erkek	7	22,50	157,50		
Okulöncesi dönemde müzik etkinliklerini müzik öğretmeni yapmalı görüşüne katılıyor musunuz?	Kadın	43	24,83	1067,50	121,500	,389
	Erkek	7	29,64	207,50		
Sizce müzik dersleri kullanılarak çocukların başka dilleri öğrenmeleri sağlanabilir mi?	Kadın	43	24,30	1045,00	99,000	,129
	Erkek	7	32,86	230,00		
Sınıflarınızda müzik eğitimi alan öğrencilerin başarı düzeyleriyle diğer öğrenciler arasında farklılıklar olduğunu düşünüyor musunuz?	Kadın	43	24,33	1046,00	100,000	,134
	Erkek	7	32,71	229,00		
Sizce güncel-popüler müziklerin okul öncesi yaş gurubu çocukların eğitimi üzerinde olumsuz etkileri var mıdır?	Kadın	43	25,30	1088,00	142,000	,801
	Erkek	7	26,71	187,00		
Güncel-popüler müziklere çok fazla maruz bırakılan çocukların sizin öğrettiğiniz pedagojik nitelikli şarkılara yaklaşımını ve bu şarkıları öğrettiğiniz sırada çocuklar üzerinde yaptığınız gözlemleri olumlu buluyor musunuz?	Kadın	43	24,55	1055,50	109,000	,231
	Erkek	7	31,36	219,50		
Çocuklara yönelik ülkemizde yapılan pedagojik nitelikli müzik çalışmalarını yeterli buluyor musunuz? (teorik kitaplar, nota ve şarkı repertuvar kitapları, müzik cd'leri vs...)	Kadın	43	25,56	1099,00	148,000	,939
	Erkek	7	25,14	176,00		

Tablo 31 incelendiğinde ankete katılan eğitimcilerimizin cinsiyetlerine dayalı olarak verdikleri cevapların Mann-Whitney U testi ile yapılmış analizleri görülmektedir. Okulöncesi öğretmenliğinin ülkemizde genel olarak kadınlar tarafından tercih ediliyor olması nedeniyle anketi uygulayan bireylerin cinsiyet açısından dengeli bir şekilde dağılmamış olduğunu belirtmemiz gerekiyor. Ankete katılan eğitimcilerimizin 43'ünü

kadınlar, 7'sini ise erkekler oluşturmaktadır. Sayısal olarak keskin bir farkın olmasına rağmen ankette bulunan sorulara kadın ve erkeklerin verdikleri cevapların Mann-Whitney U testiyle analizinde anlamlı bir farklılık oluşmadığı, hatta istatistiklerin birbirlerine son derece yakın olduğu belirlenmiştir. Sorulara ait olan en küçük p puanının 0,088 ($p>0,05$), en büyük p puanının ise 0,976 olduğu ($p>0,05$) ve diğer p değerlerinin de bu değerlerin arasında seyrettiği görülmektedir. Sıra ortalamaları incelendiğinde ise yine birbirine son derece yakın değerler elde edildiği görülebilir. Dolayısıyla ankete katılan erkek ve kadın eğitimcilerimizin okulöncesi müzik eğitimi ile ilgili düşünce ve yeterlilikleri konusunda birbirlerinden cinsiyet bazında ayrılmadıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 32. Ankete katılan eğitimcilerimizin müzik dersi işlerken herhangi bir kuramsal yaklaşım benimseyip benimsemediklerinin kıdem bazında Kruskal-Wallis testiyle analizi

	Hizmet Süresi	Sayı	Sıra Ortalaması	P
Çocuklara verdiğiniz müzik eğitiminde herhangi bir kuramsal yaklaşım benimsiyor musunuz?	0-1 Yıl	5	19,90	0,413
	1-3 Yıl	7	25,29	
	3-5 Yıl	5	23,70	
	5-8 Yıl	6	35,25	
	10 ve Üzeri	27	24,76	
	Toplam	50		

Tablo 32 incelendiğinde ankete katılan eğitimcilerimizin müzik dersi işlerken belirli kuramsal yaklaşım benimseyip benimsemediklerinin kıdem yıllarına dayalı olarak verdikleri cevapların Kruskal-Wallis testi ile yapılmış analizi görülmektedir. Mesleğe yeni başlamış olan eğitimcilerimiz ile 10 yıl ve üzerindeki eğitimcilerimiz arasında müzik derslerinde kuramsal bir yaklaşım benimseme açısından Kruskal-Wallis testine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p=0,413$, $p>0,05$). Tablo 11’de elde ettiğimiz verilerde ankete katılan eğitimcilerimizin genel olarak müzik derslerinde kuramsal bir yaklaşımı yeterli ölçüde benimsemediklerini tespit etmiştik.

Eğitimcilerimiz tarafından verilen cevaplarda müzik derslerinde kuramsal bir yaklaşım benimsenmemesinin eksikliği kıdem bazında da bir değişiklik göstermemektedir.

Tablo 33. Ankete katılan eğitimcilerimizin meslek yaşamları için müzik dersinin önemi hakkında görüşlerinin kıdem bazında Kruskal-Wallis testiyle analizi

	Hizmet Süresi	Sayı	Sıra Ortalaması	P
Müzik derslerinin meslek yaşamınız için önemli olduğunu düşünüyor musunuz?	0-1 Yıl	5	18,30	0,561
	1-3 Yıl	7	21,21	
	3-5 Yıl	5	25,90	
	5-8 Yıl	6	27,83	
	10 ve Üzeri	27	27,35	
	Toplam	50		

Tablo 33 incelendiğinde ankete katılan eğitimcilerimizin meslek yaşamları için müzik dersinin önemi hakkında kıdem yıllarına dayalı olarak verdikleri cevapların Kruskal-Wallis testi ile yapılmış analizi görülmektedir. Mesleğe yeni başlamış olan eğitimcilerimiz ile 10 yıl ve üzerindeki eğitimcilerimiz arasında müzik derslerinin önemi açısından Kruskal-Wallis testine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p=0,561$, $p>0,05$). Tablo 9’da elde ettiğimiz verilerde ankete katılan eğitimcilerimizin müzik dersinin meslek hayatları için büyük ölçüde önemli olduğunu tespit etmiştik. Eğitimcilerimiz tarafından verilen cevaplarda müziğin meslek hayatları için önemi kıdem bazında da bir değişiklik göstermemektedir.

Tablo 34. Ankete katılan eğitimcilerimizin müzik dersi uygulamalarında kendilerini yeterli görüp görmediklerinin kıdem bazında Kruskal-Wallis testi ile analizi

	Hizmet Süresi	Sayı	Sıra Ortalaması	P
Müzik derslerindeki uygulamaları yapmada kendinizi yeterli görüyor musunuz?	0-1 Yıl	5	16,10	0,113
	1-3 Yıl	7	22,86	
	3-5 Yıl	5	23,10	
	5-8 Yıl	6	37,33	
	10 ve Üzeri	27	25,74	
	Toplam	50		

Tablo 34 incelendiğinde ankete katılan eğitimcilerimizin müzik dersi uygulamalarındaki yeterliliklerinin kıdem yıllarına dayalı olarak verdikleri cevapların Kruskal-Wallis testi ile yapılmış analizi görülmektedir. Mesleğe yeni başlamış olan eğitimcilerimiz ile 10 yıl ve üzerindeki eğitimcilerimiz arasında müzik derslerinin önemi açısından Kruskal-Wallis testine göre çok güçlü olmamakla birlikte anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p=0,113$, $p>0,05$). Tablo 8’de elde ettiğimiz verilerde ankete katılan eğitimcilerimizin müzik dersi uygulamalarında kendilerini büyük ölçüde yeterli gördüğünü tespit etmiştik. Eğitimcilerimiz tarafından verilen cevaplarda müzik uygulamaları konusundaki yeterlilikleri kıdem bazında da bir değişiklik göstermemektedir.

Tablo 35. Ankete katılan eğitimcilerimizin eğitim hayatlarında aldıkları okulöncesi dönem müzik eğitimiyle meslek hayatlarında uyguladıkları müzik uygulamaları arasındaki ilişkisinin Pearson Correlation testi ile analizi

		Eğitim hayatınızda çocuğun eğitiminde müziğin kullanımına ilişkin bilgileri aldığınıza inanıyor musunuz?	Müzik derslerindeki uygulamaları yapmada kendinizi yeterli görüyor musunuz?
Eğitim hayatınızda çocuğun eğitiminde müziğin kullanımına ilişkin bilgileri aldığınıza inanıyor musunuz?	Pearson Correlation	1	,418**
	N	50	50
Müzik derslerindeki uygulamaları yapmada kendinizi yeterli görüyor musunuz?	Pearson Correlation	,418**	1
	N	50	50

Tablo 35 incelendiğinde ankete katılan eğitimcilerimizin eğitim hayatlarında aldıkları çocuğun müzik eğitime yönelik eğitiminin meslek hayatlarındaki müzik eğitimi yeterlilikleriyle olan ilişkisinin Pearson Correlation ile yapılmış analiz sonuçları görülmektedir. Bu analiz sonuçlarına göre lisans eğitimleri sırasında çocuğun müzik eğitime yönelik aldıkları eğitim ile meslek hayatlarında müzik uygulamalarına yönelik yeterlilikleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p=0,418$, $p>0,05$). Dolayısıyla eğitimcilerimizin meslek yaşamlarında uyguladıkları müzik eğitiminin niteliği ile lisans eğitimi döneminde alınmış olan müzik eğitiminin niteliği birbirine doğrudan bağlantılıdır denilebilir.

Tablo 36. Ankete katılan eğitimcilerimizin, müzik eğitimi verebilmek için müzik yeteneğinin olması gerektiğine olan inançları ile okulöncesi dönemde müzik derslerini müzik öğretmenin vermesi gerektiğine olan inançları arasındaki ilişkinin Pearson Correlation testi ile analizi

		Müzik öğretimi yapabilmemiz için müzik yeteneğimizin olmasına gerek var mıdır?	Okulöncesi dönemde müzik etkinliklerini müzik öğretmeni yapmalı görüşüne katılıyor musunuz?
Müzik öğretimi yapabilmemiz için müzik yeteneğimizin olmasına gerek var mıdır?	Pearson		
	Correlation	1	,368**
	N	50	50
Okulöncesi dönemde müzik etkinliklerini müzik öğretmeni yapmalı görüşüne katılıyor musunuz?	Pearson		
	Correlation	,368**	1
	N	50	50

Tablo 36 incelendiğinde ankete katılan eğitimcilerimizin müzik eğitimi verebilmek için müzik yeteneğinin olması gerektiğine olan inançları ile okulöncesi dönemde müzik derslerini müzik öğretmenin vermesi gerektiğine olan inançları arasındaki ilişkinin Pearson Correlation testi ile yapılmış analiz sonuçları görülmektedir. Bu analiz sonuçlarına göre müzik eğitimi verebilmek için müzik yeteneğinin olması gerektiğine olan inançları ile okulöncesi dönemde müzik derslerini müzik öğretmenin vermesi gerektiğine olan inançları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p=0,368$, $p>0,05$). Dolayısıyla eğitimcilerimizin müzik uygulamaları sırasında yaşadıkları sıkıntıların nedenlerinden birinin, sahip oldukları yetenek düzeyi olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin ritim hissiyatına sahip olmayan bir müzik eğitimcisi düşünülemez; ancak ritim çalışmalarının ya da şarkı söyleme etkinliklerinin çok yoğun olarak yapıldığı okulöncesi kurumlarında bir okulöncesi öğretmeninden ritim duygusunun ya da müzik kulağının olması beklenmez. Bu gibi eksiklikler ve yaşanan zorluklar okulöncesi eğitimcilerimizde müzik uygulamalarını müzik öğretmenlerinin yapması gerektiği görüşünü doğurması doğaldır. Anketimizin 20. sorusunda katılımcılarımızın verdiği cevaplar yani müzik uygulamalarını müzik öğretmenlerinin yapması gerektiği görüşünün çokluğu da yukarıdaki verimizi destekler niteliktedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma okulöncesi eğitimcilerinin okulöncesi dönemde müzik eğitimi konusunda sahip oldukları düşünceleri, yeterlilikleri ve çocuklar üzerindeki gözlemleri temel alınarak hazırlanmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre okulöncesi dönemde müzik eğitiminin gerek bilişsel gerekse dil öğrenimi gibi konularda çocuklar üzerinde son derece önemli katkıları söz konusudur. Araştırmaya katılan eğitimcilerimizin önemli bir çoğunluğu okulöncesi dönemde müzik eğitimi bu eğitim sürecinin sürecin vazgeçilmez bir parçası olarak görmektedirler.

Okulöncesi dönemde yapılan müzik uygulamalarındaki aksaklıkların en önemli ayağını okulöncesi öğretmenlerinin lisans eğitimleri sırasında aldıkları müzik derslerinin yetersizliği oluşturmaktadır. Okulöncesi dönem eğitiminde sanat ve beceri derslerinin son derece önemli olması ve okulöncesi öğretmenliği lisans eğitiminin bu durumu destekleyecek nitelikte olmaması pedagoglar tarafından yeniden gözden geçirilmesi gereken bir durumdur. Araştırma bulgularına ait verilerde eğitimcilerimizin büyük çoğunluğu lisans döneminde aldıkları müzik eğitimi konusunda kendilerinden emin değiller ve aldıkları eğitimin beklentilerinin altında kaldığını ifade etmektedirler. Bilindiği gibi müzik dersleri için müzik fakültelerine yönlendirilen okulöncesi öğretmenlerinin aldıkları müzik eğitimi yalnızca flüt çalmaktan ibaret kalmaktadır. Bunun birinci sebebi okulöncesi öğretmenliği lisans programında müzik uygulamalarına son derece kısıtlı saatlerin ayrılmasıdır.

Yaptığımız araştırmanın bulgularına göre okulöncesi eğitimcilerimizin büyük çoğunluğunun müzik uygulamaları ile ilgili kuramsal yöntemler benimsemedikleri ya da bu kuramlardan haberdar olmadıkları anlaşılmaktadır. Okulöncesi dönemi çocukları gelişim dönemlerinin en kritik aşamalarından birini oluşturmaktadır. Bu nedenle yapılan eğitim ve öğretimlerde bilinçli yaklaşımların sergilenmesi son derece önemlidir. Belli bir birikim ve tecrübeden yola çıkılarak elde edilmiş olan kuram ve yöntemler bu kritik dönemin niteliklerini destekleyecek en temel yaklaşımlardır. Dolayısıyla eğitimcilerin lisans dönemi eğitimlerinde sanat ve beceri uygulamalarının kuramsal yaklaşımlarına ağırlık verilmeli ve okulöncesi öğretmenleri meslek yaşamları boyunca bu alanda kendilerini geliştirebilmelidirler.

Okulöncesi eğitimcilerimizin büyük çoğunluğunun lisans dönemlerinde yeterli eğitimi almamalarına rağmen, müzikal repertuvar edinme, ölçme ve değerlendirme yeterlilikleri, çocukları müzikal faaliyetlere teşvik etme, okulöncesi okullarında müzik köşesi oluşturma becerisi gibi konularda mesleki tecrübeleri yoluyla önemli bir birikime sahip oldukları anket verileriyle anlaşılmaktadır.

Okulöncesi okullarımızda eğitimcilerimizin ortaya koyduğu en büyük eksikliklerden eğitim eksikliklerinden bir diğeri okullarda müzikal faaliyetler için gerekli olan materyallerin yetersizliğidir. Ritim çalgıları ve enstrüman gibi malzemelerin eksiklikleri müzik uygulamalarının sağlıklı yapılması yönündeki en büyük engellerden biridir. Bu okullarda sanat ve beceri derslerine yönelik sahip olunması gereken materyallerin büyük çoğunluğu öğretmenin bireysel çabalarıyla elde edilmektedir. Ancak okulöncesi dönem çocuklarının kritik gelişim dönemleri göz önüne alındığında, bu malzemelerin bakanlık tarafından özel olarak ayrılan bir kaynakla tedarik edilmesi gerektiği açıktır. Oysa sınav odaklı eğitim sistemimiz nedeniyle okulöncesi okullarımız çoğunlukla varlığını bile hissetmediğimiz alanlar olarak eğitimlerine devam etmektedirler. Okulöncesi eğitime-öğretime atılan ilk adımdır ve sağlam ve desteklenen temeller üzerine kurulmalıdır.

Araştırmamızdan elde ettiğimiz verilere baktığımızda okulöncesi eğitimcilerimizin önemli bir bölümünün herhangi bir enstrümanı tam olarak ya da hiç çalamadıkları görülmektedir. Bu eksikliği ortaya koyan etken ise yine öğretmenlerimizin lisans döneminde aldıkları eğitimin eksikliğidir. 4 yıl süren okulöncesi eğitim süreci bireyin bir enstrümana tam olmasa bile önemli ölçüde hakimiyet sağlayabileceği bir süreçtir. Müzikal faaliyetlerin son derece yoğun yapıldığı okulöncesi okullarında, eğitimcilerin lisans eğitiminin birinci yılından son yılına kadar bir enstrümanla uğraşmaları sağlanmalıdır.

Araştırmamızdan elde ettiğimiz bir diğer veriye baktığımızda, okulöncesi eğitimcilerimizin büyük bölümünün okulöncesi döneminde müzik derslerinin müzik öğretmenleri tarafından yapılması gerektiğine inandıkları görülmektedir. Lisans dönemindeki müzikal eğitim yetersizlikleri bu durumun en büyük nedenlerinden biridir. Okulöncesinde müzik uygulamalarının müzik öğretmenleri tarafından verilmesinin elbette bir sakıncası yoktur. Ancak okulöncesi dönemi eğitimi bir bütündür ve yapılan faaliyetler birbirini destekleyen bilişsel ve motor beceriler içermektedir. Bu süreci bir

bütün olarak görmesi ve değerlendirmesi gereken yine okulöncesi öğretmenleridir. Dolayısıyla okulöncesi dönem eğitimini ders bazında farklı branş öğretmenlerine dağıtmaktan ziyade okulöncesi eğitimcilerimizin sanat ve beceri yeterlilikleri artırılmalıdır.

Araştırmadan elde ettiğimiz bulgulara göre eğitimcilerimizin büyük çoğunluğunun müzik etkinlikleri yoluyla çocuklara başka dillerin öğretilbileceğine inandıkları görülmektedir. Gerek sözel gerek sayısal öğrenmelerde olsun öğretme sürecinin eğlenceli ve farklı teknikler kullanılarak gerçekleştirilmesinin daha kalıcı ve etkin sonuçlar doğurduğu bilinmektedir. Şarkı söyleme gibi çocukların eğlenerek gerçekleştirdiği etkinliklerin içerisine yerleştirilmiş pedagojik nitelikler de son derece etkili sonuçlar vermektedir. Okulöncesi dönemde çocukların şarkılar yoluyla yabancı dillere bir aşinalık kazandırılması ileriki aşamalarda bireyin alacağı dil eğitimi için sağlam bir dayanak noktası oluşturur.

Tezimizde sanat ve beceri eğitimi uygulamalarının çocuğun gerek motor gerekse bilişsel becerilerini geliştirdiğinden geniş ölçüde bahsetmiştik. Öğrencilerin katıldıkları bu etkinliklerin derslerinde gösterdikleri ciddi başarılarla önemli ölçüde katkısı olduğu bilinmektedir. Müzik eğitimi de bu başarıya destek olan önemli unsurlardan biridir. Müziğin yüksek derece matematik içerdiği, bedensel devinimlerin gelişimini desteklediği, sözel ve sosyal zekayı geliştirdiği eğitimcilerimizin gözlemlerinden elde edilen verilerden de anlaşılmaktadır.

Okulöncesi çocukları eğitiminin kritik gelişim dönemleri göz önüne alındığında, günümüzdeki popüler kültür anlayışının bu kritik dönemi sekteye uğrattığı söylenebilir. Son derece yaygınlaşan teknoloji araçlarının yaydığı görsel, işitsel materyallerden çocuklarımızı tam olarak izole etmenin mümkün olmadığı bir gerçektir. Ancak ailenin bu konuda daha dikkatli davranarak eğitimcilerimizin çabalarını desteklemeleri son derece önemlidir. Yetişkin bireyler olarak teknolojinin bizlere bile verdiği zararların (iletişim eksiklikleri, edilgen yaşam biçimleri vb.) farkındayız; henüz tazecik zihinlerde yarattığı tahribatın ileriki dönemlerde geri dönülmez sonuçlara yol açacağı açıktır. Güncel-popüler kültürün olumsuz yanlarına rağmen eğitimcilerimizin görüşlerine göre okulöncesi çocuklarının eğitim müziklerine gösterdikleri yaklaşımların yine de olumlu olduğu görülmektedir. Bu durum her şeye rağmen sevindirici bir durum olarak değerlendirilebilir.

Ülkemizde çocuğun müzik eğitimine yönelik görsel, işitsel, teorik ve pratik uygulamaların kaynak olarak kullanılabileceği yayınların az olduğu eğitimcilerimizin şikâyetçi olduğu bir diğer konudur. Çocukların sanat ve beceri eğitimlerine yönelik pedagojik temelli çalışma ve yayınların yaygınlaşması hem çocuklar hem de kendini geliştirmek isteyen eğitimcilerimiz açısından son derece önemlidir.

KAYNAKLAR

Ayan, L. (2010). G. Verdi'nin "Rigoletto" Operasının Şan Tekniği ve Yorumlama Problemleri Açısından İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sahne Sanatları Anasanat Dalı.

Aykar, A. (2014). Suzuki Yönteminin Türk Halk Ezgileri Kullanılarak Başlangıç Gitar Eğitimine Uygulanabilirliği (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı.

Başer, A. F. (2004). Müziğin Okulöncesi Dönemde Çocuk Gelişimine Katkısı. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (8), 3-10.

Bekler, G. (2009). İlköğretim Müfredat Programının I-VIII. Sınıflarında Orff Yönteminin Uygulanması Üzerine Öneriler (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Müziği Anasanat Dalı.

Brody, S. Z. (2016). "Suzuki Yetenek Eğitimi" Felsefesine Kısa Bir Bakış. Anadolu Üniversitesi Sanat&Tasarım Dergisi, (1), 79-89.

Coşgun, S. (2011). Eski Yunan'da Çocukların ve Gençlerin Eğitimi (Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Programı.

Dural, T. (2007). Yan Flüt Eğitiminde Diyafram Nefesinin Önemi ve Diyafram Nefesinin Türkiye'de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Yan Flüt Dersi Öğretim Programlarındaki Yeri (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bölümü.

Dündar, M. (2003). Anaokulu ve İlköğretimin Birinci Sınıfında Ritim Eğitimi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(2), 171-180.

Ekici, T. (1998). Orff algıları ve Müzik Eēitiminde Kullanım Yöntemleri (Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Eēitimi Anabilim Dalı Yayınlanmış.

Froud, S. (1979). Sanat ve Sanatçılar zerine. İstanbul: Bozak Yayınları.

Fubini, E. (2006). Müzikte Estetik. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Galamian, İ. (1962). Principles of Violin Playing and Teaching. USA: Prentice-Hall Inc.

Işın, D. (2008). Okulöncesi Müzik Eēitiminde Uygulanan Orff Yaklaşımı'nın 5-6 Yaş Grubundaki ocukların Ritimsel Becerilerine Etkileri (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eēitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eēitimi Anabilim Dalı Müzik Eēitimi Bilim Dalı.

Katrancı, M. (2014). Okul ncesi Eēitime Giriş. Ankara: Pegem Yayınları.

Kaygısız, M. (2005). Müzik Tarihi-Başlangıçtan Günümüze Mziēin Evrimi. İstanbul: Kaynak Yayınları.

Kırıřoēlu, O.T. (2002). Sanatta Eēitim. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Milli Eēitim Bakanlıēı (2017). ocuk Gelişimi ve Eēitimi-Müzik Etkinlikleri. Ankara: Kaynak Yayınları.

Mercin, A. L., Alakuş, A. (2007). Birey ve Toplum İçin Sanat Eēitiminin Gerekliliēi. D. . Ziya Gökalp Eēitim Fakültesi Dergisi, (9), 14-20.

Milli Eēitim Bakanlıēı (2013). Okul ncesi Eēitim Programı. Ankara: Milli Eēitim Bakanlıēı Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). Milli Eğitim Bakanlığı Örgün Eğitim İstatistikleri 2008-2017. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Özbey, E. (2010). Okul Öncesi 6 Yaş Grubu Çocuklarının Öğrenme Performanslarının Artırılmasında Müzik Eğitiminin Bilişsel Süreçlerde Etkisinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı Sanat ve Tasarım.

Özeke, S. (2007). Kodály Yöntemi ve İlköğretim Müzik Derslerinde Kodály Yöntemi Uygulamaları. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20(1), 111-119.

Özmenteş, G. (2005). Dalcroze Eurhythmics Öğretiminin Müziksel Beceriler, Müzik Dersine İlişkin Tutumlar ve Müzik Yeteneğine İlişkin Özgüven Üzerindeki Etkileri (Doktora Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Programı.

Peşinci, A. F. (2014). Kodály Yönteminin Saygun ve Bartók Piyano Repertuarına Uygulanması (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Musikisi Bölümü.

Şendurur Y., Barış A. D. (2002). Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(1), 165-174.

Tarkovski, A. (2008). Mühürlenmiş Zaman. İstanbul: Agora Yayınları.

Tezcan, M. (1996). Eğitim Sosyolojisi. Ankara: Feryal Yayıncılık.

Töreyin, A. M. (1998). Türkiye Türkçesi Dil Bilgisi Yapısının Şan Eğitimi Amaç, İlke ve Teknikler Açısından İncelenmesi (Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Tuncer, Ö. D. (2012). Okul Öncesi Eğitimde Dalcroze Yaklaşımı (Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzikoloji ve Müzik Teorisi Anabilim Dalı Müzikoloji ve Müzik Teorisi Programı.

Uçan, A. (1994). Müzik Eğitimi. Ankara: Evrensel Müzikevi Yayınları.

Ulutaş İ., Ersoy, Ö. (2004). Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitimi. Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, 12(1).

Yavuzer, H. (1998). Bedensel, Zihinsel ve Sosyal Gelişimiyle Çocuğunuzun İlk Altı Yılı. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Yıldırım, K. (2009). Kodály Yönteminin İlköğretim Öğrencilerinin Keman Çalma Becerisi, Özyeterlik Algısı ve Keman Çalmaya İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkisi (Doktora Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Programı.

Yıldız, G. (2002). İlköğretimde Müzik Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.

Yurtcan, A. E. (2005). Bakır Üflemeli Çalgıların Yapısı ve Orkestradaki Kullanım Tekniklerinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Sanat Dalı.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı	Bernagül Aylaz
Uyruğu	Türkiye
Doğum tarihi ve yeri	24.10.1983 Malatya
E-posta	bernanilarya@gmail.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet Yılı
Lise	Battalgazi Lisesi	2000
Üniversite	İnönü Üniversitesi G.S.F. Kompozisyon Ana Sanat Dalı	2009
Yüksek Lisans	Adıyaman Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü	2018

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
4,5 yıl	Malatya Belediyesi	Öğretmen
1 yıl	Şefika Gül Etüt Merkezi	Öğretmen
3,5 yıldan bugüne	Milli Eğitim Bakanlığı	Öğretmen

Yabancı Dil	İngilizce
-------------	-----------

EK

-ANKET SORULARI-

Okuduğunuz Üniversite :
Çalıştığınız Okulun Adı :
Mesleki Hizmet Süreniz : 0-1 yıl ☐ 1-3 yıl ☐ 3-5 yıl ☐ 5-8 yıl ☐ 10 ve üzeri ☐
Cinsiyetiniz : Kadın ☐ Erkek ☐

1. Eğitim hayatınızda okulöncesi dönem çocuklarının eğitiminde müziğin kullanımına ilişkin bilgileri aldığınıza inanıyor musunuz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
2. Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitimi aldığınız sırada gördüğünüz müzik dersleri müzik öğretimi konusunda beklentilerinizi karşıladı mı?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
3. Okulöncesi öğretmenliği lisans eğitimi aldığınız sırada gördüğünüz müzik derslerinin saatlerini yeterli buldunuz mu?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
4. Okulöncesi dönem eğitiminde çocuklarla işlenen müzik derslerindeki uygulamaları yapmada kendinizi yeterli görüyor musunuz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
5. Okulöncesi dönemde müzik etkinliklerini müzik öğretmeni yapmalı görüşüne katılıyor musunuz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
6. Okulöncesi dönemde çocuklara verilen müzik derslerinin meslek yaşamınız için önemli olduğunu düşünüyor musunuz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
7. Okulöncesi dönem çocuklarına verilen müzik eğitiminin onlar üzerinde olumlu bir davranış değişikliği meydana getireceğine inanıyor musunuz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
8. Okulöncesi dönem çocuklarına verilmek istenen bilişsel davranışlarda müzik yoluyla öğretimin etkili olduğunu düşünüyor musunuz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
9. Sizce müzik dersleri kullanılarak okulöncesi dönem çocuklarının başka dilleri öğrenmeleri sağlanabilir mi?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
10. Okulöncesi yaş döneminde müzik eğitimi alan çocukların başarı düzeyleriyle diğer çocuklar arasında farklılıklar olduğunu düşünüyor musunuz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
11. Sizce güncel-popüler müziklerin okulöncesi yaş gurubu çocukların eğitimi üzerinde olumsuz etkileri var mıdır?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç

EK, S.2

12. Güncel-popüler müziklere çok fazla maruz bırakılan çocukların sizin öğrettiğiniz pedagojik nitelikli şarkılara yaklaşımını ve bu şarkıları öğrettiğiniz sırada okulöncesi dönem çocukları üzerinde yaptığınız gözlemleri olumlu buluyor musunuz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
13. Okulöncesi eğitiminde müzik öğretimi yapabilmeniz için müzik yeteneğinizin olmasına gerek var mıdır?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
14. Okulöncesi dönemde çocuklara verdiğiniz müzik eğitiminde herhangi bir kuramsal yaklaşım benimsiyor musunuz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
15. Okulöncesi dönem çocuklarında işitme duyusunun gelişimi konusunda fikir sahibi misiniz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
16. Okulöncesi dönem çocuklarında işitme duyusunun gelişimine ilişkin repertuvar sahibi misiniz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
17. Okulöncesi dönemde verilen müzik eğitimi sonrası çocuklarda müzik alanında meydana gelebilecek davranış değişikliklerini gözleyebilecek durumda mısınız?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
18. Okulöncesi dönem çocuklarının sınıfta müzik faaliyetlerine aktif katılımlarını sağlayıcı çeşitli bilgiler edindiniz mi?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
19. Doğal seslerin okulöncesi dönem çocukları tarafından ayırt edilmelerine yönelik aktiviteler hakkında bilgi sahibi misiniz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
20. Okulöncesi eğitiminde sınıf içinde müzik köşesi oluşturulması ve bu köşenin oluşturulmasında kullanılacak materyaller hakkında bilgi sahibi misiniz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
21. Okulöncesi dönem çocuklarının yaş ve gelişim dönemlerine uygun olarak şarkılar seçilmesinde bilgi sahibi misiniz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
22. Okulöncesi eğitiminde çocuklara öğretilebilecek şarkılar konusunda yeterli repertuvar sahibi misiniz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
23. Herhangi bir enstrümanı etkin biçimde çalabiliyor musunuz?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
24. Okulöncesi eğitiminde çocuklara müzik eğitimi verirken gerekli materyallere (vurmalı çalgılar, enstrümanlar vb.) sahip misiniz ya da çalıştığınız okullar bu donanımlara sahip miydi?				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
25. Çocuklara yönelik ülkemizde yapılan pedagojik nitelikli müzik çalışmalarını yeterli buluyor musunuz? (teorik kitaplar, nota ve şarkı repertuvar kitapları, müzik cd'leri vs...)				
☐ Tamamen	☐ Büyük Ölçüde	☐ Kısmen	☐ Az	☐ Hiç
Lütfen çocuklara en çok öğrettiğiniz şarkılardan 5 tanesinin adını yazar mısınız? 1 2 3 4 5				